כוח נתי

במלחמת יום הכיפורים

הסיפור שלא סופר

כוח נתי

במלחמת יום הכיפורים

הסיפור שלא סופר

טבת תשע"ד

דצמבר 2014

דברי פתיחה

מאת: משה לוי

כוח נתי הוקם יומיים לאחר פרוץ קרבות מלחמת יום הכיפורים, בימים 8 - 10 לאוקטובר, בזמן שצה"ל ניהל קרבות מרים עם המצרים, שחצו את תעלת סואץ והשתלטו על המעוזים, ובמקביל, עם הסורים שפרצו את קו ההגנה ברמת הגולן, הגיעו עד מחנה "נפח" ועברו את רמת מגשימים.

לוחמי כוח נתי הגיעו ממקומות שונים:

1. ישראלים ששהו בחו"ל, עזבו הכול ועלו על המטוס הראשון על מנת להצטרף ללחימה.
2. לוחמים שזה עתה השתחררו וטרם שובצו ליחידות מילואים. בקבוצה זו הייתה חבורה גדולה של בני ישיבות שסיימו את שירותם בחיל השריון וחזרו לישיבות.
3. לוחמים שאיבדו את יחידותיהם המקוריות והצטרפו לכוח.
4. אנשי כוחות הביטחון והמשטרה שעזבו את עבודתם לעיתים ללא אישור והצטרפו לכוח.

נתי גולן, שהגיע ארצה מאירופה לקראת הערב ב-8 לאוקטובר, הצליח להקים גדוד ביומיים! הגדוד שלו שכונה "כוח נתי" היה על מובילים בדרך לרמה תוך 48 שעות מאז שהוטלה עליו המשימה להקימו. התארגנות הכוח בג'וליס הייתה מאומצת ואינטנסיבית מאוד, כאשר המפקדים מראיינים ומצוותים את הלוחמים בטנקים, ובמקביל קולטים את הטנקים מחמשים מזוודים ומתכוננים ללחימה. הלוחמים לא הכירו איש את רעהו, ולאור פרק הזמן הקצר להתארגנות ללחימה, עיקר ההתמקדות הייתה בהכנת הכלים לקרב.

כוח נתי עלה לרמת הגולן ביום ה' 11/10/73 והצטרף לקרב ההבקעה והכיבוש של המובלעת הסורית. יום ו' 12/10/73 היה יום הקרבות הראשון שלנו, ובו נהרגו 22 מלוחמי הגדוד והמג"ד נפצע קשה. למרות זאת, תוך זמן קצר, באותו יום! התארגן הכוח תחת פיקודו של הסמג"ד עמרי נגב, הלוחמים התעשתו והכוח חזר לקרב. לחמנו בכיבוש החלק הדרומי של המובלעת מול כוחות שריון סורים, עיראקים וירדנים ולקחנו חלק בכיבוש תל ענטר ותל עלקיה בחלק הדרום מזרחי של המובלעת.

החזקנו את הקו עד הפסקת האש שנכנסה לתוקף ב- 23/10/1973 בלילה. לאחר מכן, כוח נתי נשאר במובלעת להחזיק את הקו. בדצמבר 1973 פורק הכוח; לוחמים שהגיעו מחו"ל חזרו למשפחותיהם, ואחרים חזרו ללימודים ולעבודה. עיקר הכוח הצטרף לגדוד 266 בפיקוד עוזי קרן, ועל בסיסו הוקם הגדוד מחדש. לוחמי הכוח המשיכו לשרת ברצף במסגרת גדוד 266 עד מאי 1974 ועוד שנים רבות במילואים.

לאחר טלטלת המלחמה, חזרנו בגאווה מההישג הצבאי ועל שלקחנו בו חלק, אבל גאווה זו הייתה נטולת שמחה. איבדנו 22 מחברנו, שלחמו בחירוף נפש לבלום את האויב, ולהרחיקו לתוך שטח סוריה. הייתה תחושה של אובדן, הקרבה ושיכול היה להיות אחרת...

אנחנו שחזרנו מהמלחמה מצווים להיות טובים יותר ולדאוג יום יום, כל אחד מאתנו במעשיו, לקדם את חוסנה של מדינת ישראל בחינוך, בחברה, במדע, בכלכלה ובביטחון.

חוברת זו נכתבה כחלק משלים לכנס של כוח נתי שהתקיים ב-12/12/2013 לציון 40 שנה למלחמת יום כיפור. היוזמה וארגון הכנס באו מאנשי הכוח, שרצו מאוד להיפגש אחרי שנים רבות של נתק. ברצוני לציין במיוחד את תרומתו של חברנו דוד גבעתי לארגון הכנס. בלעדיו הכנס לא היה יכול לצאת לפועל. תודה רבה לכל אנשי הכוח שהעלו על כתב ושלחו את זיכרונותיהם מהמלחמה, ובכך עזרו להוציא לאור חוברת מעניינת ומיוחדת, שנוכל לשמור ולהראות לבנינו ונכדינו.

תוכן עניינים

מס' עמוד

תודות ומקורות

סיפורו של כוח נתי **1**

הקדמה **1**

1. הקמה **2**

2. לחימה **3**

2.1 קרבות תיאור כללי של המערכה **3**

2.2 קרבות כיבוש החלק הדרום מזרחי של המובלעת הסורית ב- 12 - 13 לאוקטובר **4**

2.3 הקרב לכיבוש תל ענטר ב- 16 לאוקטובר **8**

2.4 בלימת ההתקפה הסורית-עיראקית-ירדנית ב- 19 לאוקטובר **10**

3. החודשים שאחרי המלחמה **11**

3.1 אחזקת קו הפסקת האש **11**

3.2 פירוק, התארגנות מחדש ומילואים **14**

הנופלים **15**

סיפורים אישיים של אנשי כוח נתי **20**

קורות הלחימה של פלוגה א' וההיתקלות במארב טנקים באזור תל קרין – דוד גבעתי 21
גם חרמ"שניק וגם טנקיסט:
מזיכרונות לוחם בכוח נתי במלחמת יום כיפור – משה גולדברג 23
מלחמת יום הכיפורים שלי: בין תעלת סואץ למובלעת הסורית – שמואל גרייזמן 24
סיפורו של מפקד נגמ"ש הפיקוד – יהודה זליג 26
קורות נחלאי מבני הישיבות בפלוגה א' וההיתקלות בתל-קרין ואחריה – זאב כהן 28
מלחמת יום כיפור – יומן המלחמה שלי – משה לוי 30
כיצד הגעתי לישראל בעקבות פריצת מלחמת יום הכיפורים – עמרי נגב 33
סיפורו של נחלאי שצורף לכוח נתי – יוסי סטפנסקי 34

הסיפור של לוחם בפלוגת החרמ"ש – עזרא צחור 35
זיכרונות של מ"מ מפלוגה א' – אורי קונדור 36
זיכרונות ומחשבות מהמלחמה – סולי קופ 39
מלחמת יום כיפור מזווית אישית – יעקב קרני 41
מאירועי צוותי מחלקת הסיור של כוח נתי – עדיאל קרתי 43
זיכרונות של לוחם שנפצע במערכה – רמי רביב 47
השירות שלי ב"כוח נתי" – הלל רובין 50
סיפורו של תותחן בפלוגה א' ואח"כ תותחן בטנק המג"ד – דוד שהם 52

שמות, כתובות ומספרי טלפון 54

תודות ומקורות

תרמו לכתיבת "סיפורו של כוח נתי": שמעון בן-חורין, דוד גבעתי, חביבה גבעתי, יהודה זליג, משה לוי, רותי לוי, עמרי נגב, יעקב קרני, אורי קונדור, עדיאל קרתי, הלל רובין, גדי שטוקלמן.

מקורות עזר:

1. ספרו של אורי אור, "אלה האחים שלי" בהוצאת ידיעות אחרונות, 2003
2. חוברת קורות חטיבה 9 במלחמת יום כיפור
3. Google

ברצוננו להודות לאורי אור, מח"ט 679 במלחמה, ולגדי שטוקלמן, שהיה במלחמה קמב"ץ גדוד 276 (של חטיבה 179, שהיה רוב המלחמה עם חטיבה 9), על עזרתם במילוי פרטים חשובים ב"סיפור".

סיפורו של כוח נתי

הקדמה

יותר מכל, מלחמת יום הכיפורים היא מסכת סיפורים של אנשים ויחידות, שביחד מסתכמים לניצחון אדיר. ניצחון אדיר וקורע לב שיישאר חרוט בתולדות עם ישראל דורות רבים.

לגדוד השריון של נתי גולן, שכונה "כוח נתי", סיפור מיוחד. הוא היה אחד משני גדודי שריון שהוקמו בחיפזון לאחר תחילת המלחמה בבסיס ההדרכה של השריון בג'וליס. הגדוד השני היה גדוד 100 בפיקודו של אהוד ברק. רוב האנשים שהתקבצו והרכיבו את שני הגדודים לא הכירו איש את רעהו לפני שהגיעו לג'וליס. היו ביניהם אנשי מילואים ששהו בחו"ל ושבו ארצה עם פרוץ המלחמה, מילואימניקים שלא שובצו ביחידות, חיילים מהסדיר והמילואים ושאיבדו את יחידותיהם ומתנדבים ש"העלו לעצמם" את הפרופיל הרפואי. איש איש וסיפורו.

גדוד 100 שצויד בטנקי מג"ח (M48-A3) ירד לסיני ב-14 לאוקטובר, סופח לחטיבה 460 (בפיקוד גבי עמיר) ונשאר חלק ממנה עד סוף המלחמה. הוא השתתף בקרב על החווה הסינית ב-17 לאוקטובר ואח"כ חצה את התעלה והמשיך בלחימה. קורותיו של גדוד 100 הם חלק בלתי נפרד ממורשת הקרב של חטיבה 460.

סיפורו של כוח נתי שונה מאד ורובו לא סופר עד היום. הכוח שכלל שלוש פלוגות טנקים (שוט קל), פלוגת חרמ"ש ומחלקת סיור הוקם ביומיים (בין ה-8 ל-10 לאוקטובר), נשלח לרמה, סופח לחטיבה 679 (של אורי אור) ונפרד מפלוגה ג' שהועברה ליחידה אחרת. בבוקר ה-12 לאוקטובר הצטרף כוח נתי ללחימה ולחם במובלעת הסורית במשך כשבועיים, עד ה-17 לחודש עם חטיבה 679 ואח"כ ת"פ חטיבה 9 (של מוטקה בן פורת). לאחר הפסקת האש ב-23 לאוקטובר, השתתף הכוח בהחזקת הגזרה במובלעת. בתחילת דצמבר 1973, פחות מחודשיים מאז הקמתו, פורק כוח נתי. חלק מהאנשים חזרו לחו"ל, אנשי הסדיר הועברו ליחידות אחרות, ושאר אנשי הכוח סופחו לגדוד 266 בחטיבת המילואים 179 (של רן שריג) ונשארו בשירות מילואים פעיל עד מאי 74.

בתחילת הקרב הראשון שבו השתתף הכוח, הותקף חלק ממנו ממארב של טנקים סורים. 18 מתוך 22 חללי הגדוד שנפלו במלחמה נהרגו שם, נתי המג"ד נפצע קשה ולא חזר, שמואל אבי שאול, מ"פ פלוגה א', נהרג ופלוגתו חדלה להתקיים. למרות זאת המשיך הכוח בלחימה, פגע בטנקים הסורים ואפשר את המשך ההתקדמות של כוחות צה"ל. בערך שעתיים מסיום אותו קרב, לאחר התארגנות במסגרת של פלוגת טנקים אחת, חזר הכוח ללחימה תחת פיקודו של הסמג"ד עמרי נגב. במסגרת זו לחם הכוח עד הפסקת האש ולקח חלק חשוב במספר קרבות שעליהם יסופר בהמשך.

בגלל המעבר מיחידת אם אחת לשנייה ופירוק הכוח זמן קצר לאחר סיום המלחמה, כוח נתי כמעט ונעלם מתיעוד מלחמת יום הכיפורים, הן בארכיון צה"ל והן בספרים והמאמרים הרבים שנכתבו על המלחמה. והמעט שקיים לוקה מאד בחסר, בלשון המעטה.

סיפורו של כוח נתי המתואר כאן הוא סגירת מעגל, 40 שנה אחרי המלחמה, שנועדה בעיקר ללוחמי הכוח, לזכרם של הנופלים ולאלה שהמשיכו ובנו חיים, ולבני משפחותיהם.

1. הקמה

ב-6 לאוקטובר, עם פרוץ המלחמה, הופסקו הטיסות האזרחיות לארץ. קרוב לחצות, בלילה שבין ה-7 ל-8 באוקטובר יצאה טיסת אל-על הראשונה מאז תחילת המלחמה מניו-יורק לישראל ובשעות הבוקר של ה-8 לחודש יצאה הטיסה הראשונה מאירופה לארץ (מציריך). בהמשך נוספו טיסות גם מארצות אחרות. הנחיות הצבא לאל-על היו ברורות: עדיפות ראשונה לאנשי השריון! צעקות, תחינות ובכי לא הועילו – אנשי צוות וחוליות טכניות של השריון עלו על הטיסות הראשונות לפני טייסים וקצינים מיחידות מובחרות. בשעות אחה"צ של יום ב' ה-8 לאוקטובר נחתו הטיסות הראשונות בלוד והחוזרים נפטרו מהמזוודות, עלו על משאיות תובלה ונסעו לבסיס ההדרכה של השריון בג'וליס. כך היה גם בטיסות שהמשיכו להגיע ארצה בשעות ובימים הבאים.

קצין שריון ראשי, תת-אלוף מרדכי ציפורי, היה אחראי על ארגון יחידות שריון לתגבור הכוחות הלוחמים. הקמת היחידות, כולל שיבוץ הלוחמים, ריכוז הכלים, וציוד וחימוש הטנקים והנגמ"שים, התבצעה בג'וליס. החל מיום א' ה-7 לאוקטובר, כל מי שהיה יכול להצטוות במערך הלחימה של השריון נשלח לשם. בנוסף לחוזרים מחו"ל, הופנו לשם חיילים בסדיר או אנשי מילואים שלא הצליחו לחבור ליחידותיהם, מילואימניקים שלא שובצו ביחידות ואנשים שיצאו ממעגל השירות הצבאי מסיבות רפואיות או אחרות והחליטו להתנדב.

נתי גולן הגיע ארצה בטיסה הראשונה מאירופה ותוך יומיים, בין ה-8 ל-10 באוקטובר, הצליח לארגן גדוד שריון תיקני שכלל סגל פיקוד, שלוש פלוגות טנקים בהרכב מלא כולל חוליות טכניות, פלוגת חרמ"ש, מחלקת סיור ופלוגת מפקדה שכללה את מרבית הדרגים החיוניים. הגדוד צויד בטנקי "שוט-קל" (צנטוריונים שעברו הסבה ומנועי הבנזין שלהם הוחלפו במנועי דיזל חזקים ואמינים יותר) שחלק מהם הובאו מסדנאות חיל החימוש ורובם היו במצב טכני מפוקפק. רוב הנגמ"שים ומספר טנקים נלקחו מהמדורים השונים של בסיס ההדרכה בג'וליס ומצבם הטכני היה טוב יותר.

מפקדי הכוח היו:

מג"ד	נתי גולן ז"ל, נפטר ב- 2004
סמג"ד	עמרי נגב
קמב"ץ	משה לוי
קמ"ן	אמיר הדר ז"ל, נפל במלחמה
קצין קשר	יוסי אופנגנדן ז"ל, נפל במלחמה
מ"פ מפקדה	יורם נוריאלי
מ"פ א' (טנקים)	שמואל אבישאול ז"ל, נפל במלחמה
מ"פ ב' (טנקים)	יעקב קרני
מ"פ ג' (טנקים)	דב קוזיקרו
מ"פ ה' (חרמ"ש)	שמואל צוריאל

בשעות אחה"צ והערב של יום ד' ה-10 לחודש הועלו הטנקים והנגמ"שים על מובילים, האנשים עלו על אוטובוסים, משאיות, קומנדקרים וכל כלי תחבורה זמין אחר, וכוח נתי נשלח לרמת הגולן. הנסיעה צפונה הייתה איטית ולגמרי לא חלקה, מספר אנשים נפצעו בתאונות, וחלק מאנשי הכוח חטפו הפגזת ארטילריה סורית מסיבית ראשונה כשהיו ע"י בית המכס העליון. למרות זאת במשך אותו לילה ושעות הבוקר של ה-11 לאוקטובר הגיע הגדוד והחל להתארגן בשטח כינוס ע"י כביש 91, מערבית לעין זיוון.

מניחים תפילין בזמן ההתארגנות בג'וליס.

2. לחימה

2.1 תיאור כללי של המערכה

לאחר קרבות מרים שהגיעו לשיאם בבלימת ההתקדמות של הסורים בקרב על נפח (7.10) ובקרב עמק הבכא (9.10), ובהשתלטות על המתחם הסורי הגדול בחושנייה (ב 8 - 10 לאוק'), הצליחו שלוש האוגדות של פיקוד צפון להדוף את הסורים מרמת הגולן, חוץ מהחרמון שנכבש חזרה מאוחר יותר. ב-11 לאוקטובר חצו במקביל אוגדות 36 (בפיקוד רפאל איתן) ו-210 (בפיקוד דן לנר) את קו

הפסקת האש של מלחמת ששת הימים ("הקו הסגול") ובקרבות קשים השתלטו על שטחים בתוך סוריה. שתי חטיבות השריון של אוגדה 210 (179 של רן שריג ו-679 של אורי אור) הבקיעו על הציר הראשי בין קוניטרה לדמשק (ציר "אמריקה"), השתלטו על מגנן חאן ארנבה, וכוח צנחנים החל בטיהור המגנן והעיירה שלידו. בסוף היום הגיעה חטיבה 679 לצומת הצירים אמריקה-יאיר (צומת מע"צ), 45 ק"מ מדמשק (ראה מפה). מפקדי החזית ידעו שביום הבא, ה-12 לחודש, יצטרכו הכוחות לחזק את אחיזתם בשטח שנכבש ולהרחיב את שטח המובלעת לכיוון דרום מזרח.

לקראת המשך הלחימה במובלעת צורף כוח נתי שסיים את התארגנותו ב-11 לאוקטובר לחטיבה 679, אך נאלץ להיפרד מפלוגה ג' (של דב קוזיקרו) שהועברה לחטיבה 179, כך שבכוח נשארו שתי פלוגות טנקים. בבוקר ה-12 לחודש הצטרף הכוח ללחימה וקיבל את המשימה להוביל את התקדמות חטיבה 679 דרום-מזרחה. מאז עד הפסקת האש ב-23 לאוקטובר לחם הכוח במובלעת הסורית ולקח חלק חשוב בכיבושה ובהדיפת התקפות הנגד של הסורים, שתוגברו ע"י דיוויזיה משוריינת עיראקית וחטיבת טנקים ירדנית. הקרבות העיקריים בהם השתתף הכוח מתוארים פה בקצרה. ה"שגרה" שביניהם התאפיינה בעיקר בהפגזות יומיומיות של הסורים, חלקן כבדות יחסית וברוב הזמן "טפטופים", ופעילויות מבצעיות קצרות שמטרתן הייתה להוריד לסורים את המוטיבציה להתקפת נגד.

2.2 קרבות כיבוש החלק הדרום מזרחי של המובלעת הסורית ב- 12 - 13 לאוקטובר

ביום ו' ה-12 לאוקטובר, עם אור ראשון, חצה כוח נתי את ה"קו הסגול" ליד קוניטרה, התפרס דרומית מזרחית משם, מספר ק"מ מערבית מג'בא, וחיכה לפקודה להתקדם. גדודי הטנקים האחרים של חטיבה 679 היו מרוכזים באזור צומת מע"צ. משימת החטיבה הייתה להוביל את התקפת אוגדה 210, לנוע לכיוון דרום מזרח ולהשתלט על צומת הדרכים המרכזי שליד כפר נסג' (ראה מפה). התוכנית הייתה לנוע במקביל על שני צירים – ממערב, לאורך ציר "ישימון"-"יריד" ומצפון מערב, לאורך ציר "יאיר". על הכוח הטרי של נתי הוטל להוביל את ההתקפה.

בזמן ההמתנה לפקודה לנוע הותקף כוח נתי, כמו יחידות אחרות באזור ע"י מטוסי סוחוי סוריים. ההרגשה שמטוסים סורים צוללים, מפציצים ויורים עלינו פעם אחר פעם, וחיל האוויר שלנו איננו נראה בשמים, נתנה משנה תוקף להבנה שהמלחמה הזאת שונה ממה שהתנסינו בו בעבר. מי שהיה יכול ירה בנשק אישי או מקלעים לעבר המטוסים הסוריים ומטוס סורי אחד הופל, אך המטוסים האחרים חזרו ותקפו במשך דקות ארוכות. אחד מהטנקים של פלוגה א' חטף פגיעה ישירה ושלושה מאנשי הצוות נהרגו. מספר טנקים ונגמ"שים אחרים נפגעו גם הם.

עם הינתן הפקודה לנוע, לקח נתי את פלוגה א' והתקדם איתה מזרחה לאורך ציר "ישימון" ואת פלוגה ב' שלח דרך ציר "אמריקה" כדי לתקוף מכיוון ציר "יאיר". התנועה על ציר השטח "ישימון" הייתה חלקה, ללא מגע עם הסורים שנסוגו מהאזור, והכוח נע מהר יחסית. בזמן התנועה היו לטנק של נתי בעיות קשר, והוא עבר ממנו לנגמ"ש הפיקוד והמשיך לנוע בראש הכוח. כשציר "ישימון" פנה צפונה, ירד ממנו הכוח והמשיך לנוע מזרחה לכיוון כפר נאסג'. במרחק של ק"מ בערך מכפר נאסג' זהה הכוח משאיות ונגמ"שים סוריים בתוך הכפר, ירה ופגע בהם והמשיך בתנועה דרך הכפר, תוך ירי לעבר חיילי חי"ר שנראו בין הבתים, לכיוון ציר "ציקן". זמן מה אחרי שהחלו לנוע לאורך "ציקן" לכיוון תל קרין, כק"מ צפונית מזרחית לצומת "צירי"-"יאיר"- "ציקן", נתקלו נתי ופלוגה

א' מטווח קצר מאד במארב טנקים סורי שהתמקם על גבעה שטוחה, מערבית לתל קרין, בין ציר "ציקן" לציר "יאיר". מנגמ"ש הפיקוד זיהה נתי את האויב אך לא הספיק לתפוס מכסה ונפגע במכת האש הראשונה, 8 מהאנשים שהיו על הנגמ"ש נהרגו, ונתי המג"ד נפצע קשה בראשו. הקמב"ץ משה לוי ומפקד הנגמ"ש יהודה זליג הועפו מנגמ"ש הפיקוד כשהוא נפגע, ונפצעו קל יחסית. משה פינה את נתי לטנק של יחידה אחרת.

המ"פ, שמוליק אבי-שאול, ושלושה טנקים אחרים נעו קרוב לנגמ"ש הפיקוד של נתי, בקידמת הכוח. כשנפתח עליהם ירי פגזי נ"ט ממקור לא ידוע, נעו הטנקים כמאה מטר קדימה וניסו לתפוס עמדות על גבעה עם מצוק. שהגיעו לעמדות תצפית זיהו כעשרים טנקי אויב במרחק קצר מאד, כמאה מטר לפניהם. המדרון התלול במקום שבו טיפסו הטנקים לא אפשר להם לתפוס עמדות ירי טובות, ושני טנקים נפגעו ועלו באש. המ"פ פקד על הפלוגה לתפוס עמדות ולפתוח באש לעבר הטנקים הסוריים ובעצמו ניסה לאגוף את המצוק כדי לשפר עמדה, ואז נפגע גם הטנק שלו ממספר פגזים. הטנק הרביעי ניסה לתמרן בשטח הסלעי, פרס זחל ונתקע, אך המט"ק דוד גבעתי, הצליח לפנות את הצוות ולחבור לשאר אנשי הפלוגה. הטנקים האחרים של פלוגה א' ניסו לתפוס עמדות, אבל תוואי השטח הקשה עליהם מאוד, הטנקים התגלו לאויב שפתח עליהם באש לפני שהתמקמו בעמדות ירי והם נאלצו לסגת. 10 טנקיסטים, ביניהם המ"פ, שמואל אבי-שאול, ואחד המ"מים, דודי ריבק, נהרגו בקרב. המ"מים מיכה רינות ואורי קונדור, והמט"ק דוד גבעתי ארגנו את איסוף האנשים לאזור מוגן וקראו בקשר לעזרה.

במסלול ההתקדמות של פלוגה ב' נשארו עדיין כוחות אויב קטנים, טנקים בודדים ואנשי חי"ר עם בזוקות, שבעזרת הארטילריה הסורית, ניסו לעכב את התקדמות כוחות צה"ל. זמן מה אחרי תחילת התנועה ניתק הקשר בין מ"פ ב' והמג"ד. הפלוגה נעה בדילוגים מתא שטח אחד לשני, כשבכל זמן יש מחלקה אחת בעמדות חיפוי. היא עברה את חאן ארנבה ובצומת מע"צ פנתה ימינה והמשיכה בתנועה לאורך ציר "יאיר". בזמן התנועה היו למספר טנקים בעיות טכניות ובעיות קשר וחלק מהם נשאר מאחור, הטנק של הסמ"פ נפגע מבזוקה והוא נפצע קל ופינה את עצמו. כשני ק"מ צפונית מערבית לצומת "צריף"-"יאיר"- "ציקן", בין הצירים "יאיר" ו"יריד" עלתה הפלוגה לעמדות וזיהתה במרחק של 800 – 1,000 מטר, בינה לבין הצומת, כעשרים טנקים סוריים מחופרים בעמדות עם הקנים לכיוון מערב. בזכות העמדות העדיפות שלנו והקושי של הטנקים הסורים לשנות מיקום, הקרב שהתפתח היה קל. הסורים כמעט שלא השיבו אש, חלק מהטנקים שלהם נפגעו והאחרים ננטשו ע"י אנשי הצוות שברחו מזרחה. רק מאוחר יותר התברר שאלה היו הטנקים שזמן קצר קודם לכן פגעו בנתי ובפלוגה א'.

במהלך אותו קרב נשמע לפתע קולו של המ"מ מיכה רינות מפלוגה א' שדיווח על ההתקלות הקשה שלהם וביקש עזרה בחילוץ הכוחות. יעקב קרני, מ"פ ב', התקשר למ"מ הסיור של הגדוד, עדיאל קרתי, ואנשי מחלקת הסיור הביאו את הטנקים ואנשי פלוגה א' לפלוגה ב'. החוויה הקשה שעברו נשקפה מפניהם של האנשים. חלקם הגיעו כשהם ישובים על סיפון הטנקים, בנגמ"ש או על כלי הרכב של מחלקת הסיור. הקרב הזה הסתיים אך היה צריך להתארגן להמשך המשימה.

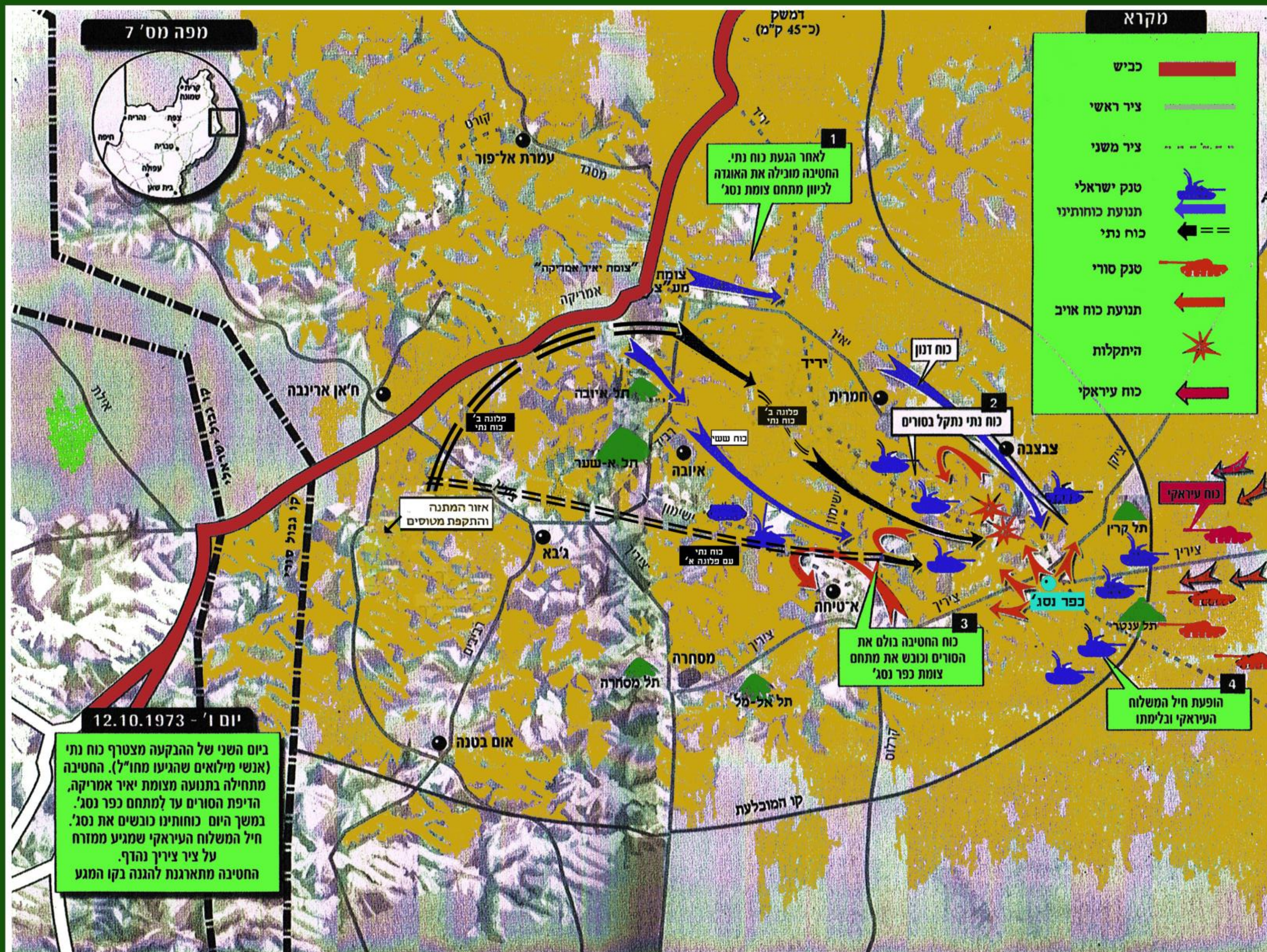

מבוסס על מפה מס' 7 בספרו של אוֹרי אוֹר " אלה האחים שלי " בהוצאת ידיעות אחרונות 2003

אחרי שקריאותיו בקשר לא נענו הבין המח"ט אורי אור שנתי והכוח שאיתו נפגעו. הוא התקשר לסמח"ט, לוי מן, וזה פקד על מ"מ הסיור של כוח נתי, עדיאל קרתי, שימצא את הסמג"ד, עמרי נגב. הטנק של עמרי נפגע קודם לכן כאשר אחד ממטוסי הסוחוי הסוריים הטיל פצצה שנפלה ממש בחזית הטנק. כתוצאה מכך הושבת הצריח, אבל מנוע הטנק המשיך לעבוד ואפשר לו לרדת לעמדת המתנה. כשעדיאל הגיע אליו היה עמרי במרחק של כשעה וחצי מאזור הקרב, בנסיעה עם טנק. עמרי עלה על ג'יפ הסיור ונסע מהר ככל האפשר לאזור הקרב.

ניטרול הכוח הסורי שפגע בנתי ופלוגה א' ע"י פלוגה ב' אפשר את המשך ההתקדמות, והגדודים האחרים של החטיבה המשיכו בלחימה. גדוד אחד כבש את תל קרין וצבצבה והשני את כפר נסג' וצומת "ציריך"-"יאיר"-"ציקן". בשעות אחה"צ יכול היה המח"ט לדווח למפקד האוגדה שהמשימה הושלמה.

בעוד שאר היחידות של החטיבה התארגנו לתדלוק, התחמשות, תיקון תקלות ומנוחה, לטנקים של כוח נתי עדין לא היה קשר עם הסמג"ד והדרגים של הגדוד. בנוסף, חלק גדול מאנשי פלוגה א' לא היה כשיר גופנית או נפשית להמשך לחימה. לפתע נשמע בקשר קולו של מיכאל ברקו, קצין האג"ם של חטיבה 679, שהיה יחד עם המח"ט בטנק: "כוח אויב גדול תוקף מדרום. נוע מיד לעמדות מדרום לכפר נסג'!". תוך דקות ספורות סיימה פלוגה ב' את ההתארגנות והחלה בתנועה. בשלב זה כללה הפלוגה שבעה טנקים, כולל שלושה טנקים מפלוגה א'. שאר האנשים וטנקים שנפגעו או סבלו מבעיות טכניות פונו לאחור. חלק מהאנשים שהתפנו לאחור הצטרף בימים הבאים ללחימה עם כוחות אחרים. אחד מהטנקיסטים שפונו, שהיה על נגמ"ש, נהרג מפגיעת פגז ארטילריה סורי.

הכוח הגדול שנע במפתיע ממזרח לאורך ציר ציריך, לכיוון כפר נסג', היה חטיבה משוריינת של דיביזיה 3 העיראקית. שני גדודי השריון האחרים של חטיבה 679 שגם הם היו מוקטנים והפלוגה שנותרה מכוח נתי התארגנו ונעו במהירות ועלו לעמדות באזור תל קרין ותל ענטר. בדרך לקרב נוצר קשר בין פלוגה ב' והסמג"ד עמרי נגב, שקודם לכן כבר חבר עם הקמב"ץ משה לוי. הכוח המאוחד תפס עמדות על תל ענטר ויחד עם יחידות החטיבה האחרות פתח באש על הטנקים העיראקים שנעו בשדרות ולא ציפו להיתקלות. העיראקים, שכנראה לא היו מוכנים לקרב, כמעט לא השיבו אש ולאחר שאיבדו כמה עשרות כלים, פנו דרומה ונסוגו. למרות זאת היו בקרב מספר מצבים לא נעימים: שני מטוסים של חייל האוויר שלנו שבאו לסייע הפציצו בטעות את כוחותינו. בנוסף, תל-ענטר לא נכבש וטוהר לפני הקרב, והיו בו עדין חיילים סוריים שפה ושם ירו על הטנקים שלנו עם נשק קל מטווחים קצרים. זה לא נראה כמאמץ מאורגן, אך סיכן את מפקדי הטנקים והיה צריך לנטרל אותם. למרות זאת הקרב הסתיים ללא נפגעים.

בשוך הקרב כבר ירד הלילה, ודיווחי המודיעין התריעו שחטיבה נוספת וגדוד קומנדו של הדיביזיה העיראקית נעים לאזור. מרבית החטיבה שלנו וכוחות אחרים של האוגדה לא הספיקו להתחמש, לתדלק, לתקן תקלות ולהצטייד במנות קרב נוספות. מפקד האוגדה, דן לנר, החליט להסיג את הכוחות צפונית מערבית לכיוון צומת מע"צ ובאזור זה לרכז את הכוחות להצטיידות ומנוחה. בגלל החושך והמספר הגדול של כלים ויחידות שהתערבבו זו בזו, התנועה לשטחי הכינוס הייתה איטית מאד. העמסת הפגזים החדשים על הטנקים בשעות הקטנות של הלילה, כשכולנו כבר באפיסת כוחות הייתה אחת מהחוויות הקשות של המלחמה. כשסיימנו להצטייד ולתקן תקלות היה כבר בערך שלוש לפנות בוקר.

מאוחר יותר נודע לנו שבלילה שבין ה-12 ל-13 לאוקטובר, אחרי הנסיגה שלנו מאזור כפר נאסג', הסורים גררו לשטחם לפחות טנק אחד מארבעת הטנקים של פלוגה א' שנפגעו ונשארו בשטח. בטנק הייתה גופתו של המ"מ דודי ריבק, שהיה נעדר עד שגופתו הוחזרה ב-11.6.1974, במסגרת הסכם חילופי השבויים.

עם שחר, בשבת ה-13 לאוקטובר, חידשה אוגדה 210 את התקפתה על דיביזיה 3 העיראקית. ההתנגדות העיראקית לא הייתה חזקה, הם נסוגו כשאנחנו התקדמנו, והירי, המועט יחסית, בקרב זה היה בטווחים ארוכים. כוח נתי נע ותקף במסגרת חטיבה 679. האיום העיקרי על הטנקים שלנו היה ממטחי ארטילריה, לא מירי של טנקים או טילים. עד הצהריים השתלטה האוגדה חזרה על כל השטחים שמהם נסוגונו ביום הקודם, חוץ מתל ענטר, ובנוסף כבשה מספר תילים נוספים. כמעט כל גבולות המובלעת נקבעו באותו יום. אך תל ענטר האסטרטגי, שחלש על שטח רחב מדרום וממזרח לכפר נאסג' נשאר בידי הסורים.

2.3 הקרב לכיבוש תל ענטר ב-16 לאוקטובר

מרבית התילים ברמת הגולן ובאזור המובלעת הסורית מאופיינים בצורתם העגולה ומדרונותיהם התלולים. תל ענטר שנמצא דרומית מזרחית לכפר נאסג' שונה מהם: הוא צמוד לתל אל-עלקיה שמצפונו וביחד איתו משתרע על שטח גדול יחסית. מבנהו מאורך, עם פסגה בצדו הצפוני ושיפולים ארוכים, עם מדרון מתון, לכיוון דרום. ובנוסף, יש לו ולתל אל-עלקיה כתף רחבה ונמוכה לכיוון צפון מזרח. הסורים התבססו על שני התילים בעיקר עם כוחות רגליים, מצוידים בטילי נ"ט מסוג "סאגר".

התוכנית לכיבוש תל ענטר הייתה לתקוף עם שני כוחות, בתנועת מלקחיים – חטיבה 9 ממערב למזרח, וחטיבה 679 מצפון לדרום. חטיבה 679, שמספר הטנקים הכשירים שלה היה בשלב זה פחות מ-40, דומה לזה של גדוד שריון תיקני אחד, נעה מזרחה, חצתה את ציר "ציקן", עקפה את תל קרין מצפון ואז פנתה ימינה ונעה מצפון לדרום לכיוון ציר "ציריך" ותל ענטר שמדרום לו. התנועה הייתה בשטח פתוח ומישורי, כמעט בלי מקומות שיכולים לשמש כעמדות ירי מוגנות לטנקים. מפקד החטיבה הבין שבטווחים של 2 - 3 ק"מ הטנקים החשופים מהווים מטרות נוחות לטילי הנ"ט הסוריים, בעוד שלנו קשה לאתר את המיקום המדויק של חוליות טילי הנ"ט שהתמקמו בכתף הצפון מזרחית של תל ענתר ותל אל-עלקיה. הדרך הטובה ביותר להימנע מפגיעה הייתה לכן לנוע כל הזמן, כך שליורי הטילים קשה יותר להינעל על המטרה. כדי להכריע את הקרב צריך היה לקצר את הטווח בין הטנקים לחוליות טילי הנ"ט, היות וקשה להן יותר לביית את הטיל על מטרה קרובה מאשר על רחוקה. פקודת המח"ט למג"דים הייתה לנוע קדימה ולחצות את ציר "ציריך", אך תנועת הכוחות דרומה הייתה איטית. טנק אחד נפגע והתחיל לבעור. המח"ט שהיה על טנק אחר בקרבת מקום שלח את נגמ"ש הפיקוד שלו לחלץ את הצוות שקפץ החוצה. בסיבוב הראשון סביב הטנק הצליח הנגמ"ש למצוא שלושה מארבעת אנשי הצוות, אך המח"ט דרש שיקיף את הטנק פעם נוספת, למרות שהתחמושת החלה להתפוצץ בטנק, והמ"מ הפצוע שפיקד על הטנק נמצא וחולץ גם הוא. הקרב התארך, השמש החלה לשקוע, וירי הטילים נמשך. בשלב זה חצה כוח נתי את ציר "ציריך" דרומה, כשהטנקים משתדלים להישאר בתנועה כל הזמן וכך לגרום ל"סאגרים" להחטיא. כתוצאה מהתקדמות הכוח והלחץ של חטיבה 9 מכיוון מערב, נשברו הסורים ונסוגו מתל ענטר וסביבתו. חטיבה 9 תפסה את התל, ועם רדת החשכה אנחנו חזרנו מערבה על ציר "ציריך" והתארגנו לחניון הלילה. לכוח נתי לא היו נפגעים בקרב זה.

למחרת היום, ב-17 לאוקטובר, יצאה חטיבה 679 מהמובלעת להתארגנות ומנוחה, וכוח נתי הועבר לחטיבה 9 שנשארה בגזרה הדרום מזרחית של המובלעת.

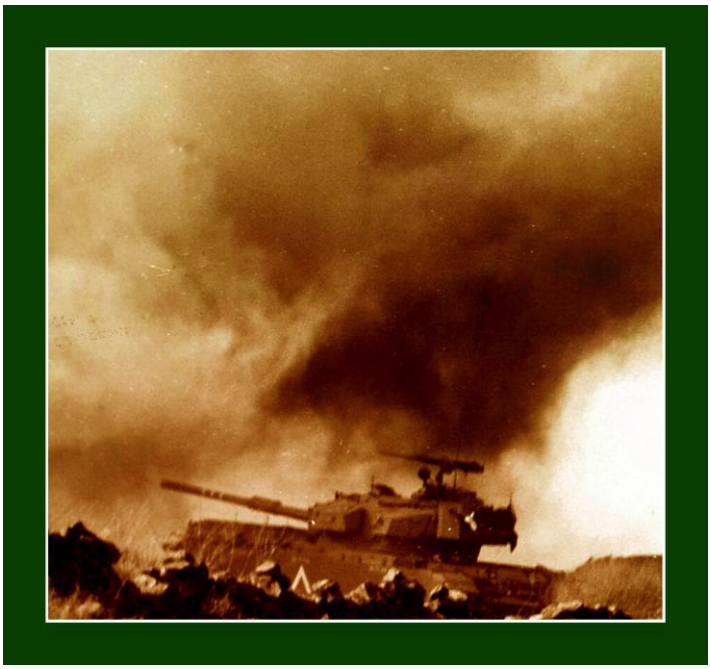

טנקים בעמדות אש

2.4 בלימת ההתקפה הסורית-עיראקית-ירדנית ב-19 לאוקטובר

חטיבת החרמ"ש 9, בפיקוד מוטקה בן-פורת, שהיה לה גדוד טנקי שרמן מיושנים, תוגברה בתחילת המלחמה בגדוד טנקי ה"שוט-קל" 278 שהועבר אליה מחטיבה 179. ב-14 לאוקטובר החלה חטיבה 179 בהכנות לירידה מחזית הצפון לחזית הדרום בסיני. אבל פלוגה ג' של כוח נתי, שצורפה לחטיבה 179 כשכוח נתי הצטרף לקרבות, ולחמה איתה מה-12 לאוקטובר, הועברה אז ממנה לחטיבה 9. ב-17 לאוקטובר קיבלה חטיבה 9 גם את שאר כוח נתי, בפיקודו של עמרי נגב, שכלל את שבעת הטנקים של פלוגה ב'. מח"ט 9 החליט להשאיר את פלוגה ג' תחת פיקודו ולא לצרף אותה חזרה לכוח של עמרי.

הסורים לא היו מוכנים לקבל את מפלתם. הם ריכזו כוח גדול שכלל גם דיביזיה עיראקית משוריינת (שחלק ממנה לחם ונפגע קודם לכן ב-12 - 13 לחודש) וחטיבת טנקים ירדנית ועם אור ראשון, ב-19 לאוקטובר, פתחו בהתקפה משולבת על הגזרה הדרום-מזרחית של המובלעת. כוח טנקים גדול בסיוע של ירי ארטילריה מסיבי יצא לכבוש את תל ענטר. יחידת הרגלים הקטנה שלנו שהחזיקה את התל נסוגה מערבה, וגדוד 278 של חטיבה 9 נשלח להדוף את ההתקפה הסורית, שבה השתתפו גם טנקים עיראקים וירדנים. הגדוד תפס עמדות על תל ענטר, לכיוון מזרח, והחל בירי על האויב שתקף ממזרח למערב. הקרב היה קשה ותוך זמן קצר נפגעו חמישה טנקים של גדוד 278, חלקם מפגזי הארטילריה הסורית והאחרים מירי הטילים והטנקים של כוחות האויב. לאור המצב שלח מפקד החטיבה את הכוח בפיקודו של עמרי נגב לתגבר את גדוד 278. כשפלוגה ב' הגיעה לתל ענטר היא תפסה עמדות בשטח נמוך יחסית, מדרום לטנקים של גדוד 278 שהיו פרוסים על השלוחה הארוכה של התל שנמתחה מצפון לדרום. באזור זה העמדות היו נחותות ביחס לעמדות על השלוחה. שני טנקים של גדוד 278 בערו על התל וירי הארטילריה נמשך, אך לא זהינו טנקים של האויב בשטח הגדול והישר יחסית ממזרח לתל.

לאחר זמן מה דיווח המ"מ שתפקידו היה לאבטח לכיוון דרום שהוא רואה ענני אבק כשלושה ק"מ מדרום לנו. הקריאות בערוץ החירום לא נענו והאפשרות שכוח של צה"ל יהיה במיקום הזה נראתה בלתי סבירה. בהדרגה גדלו ענני האבק והתקרבו אלינו, עד שבמרחק של בערך שני ק"מ אפשר היה לזהות בבירור, בין הערוצים, הסלעים והשיחים הנמוכים, טנקי אויב שנעו לכיוונו. כל הטנקים של פלוגה ב' שינו עמדות לכיוון דרום ופתחו באש. מ"פ ב' עלה על רשת הקשר של גדוד 278 ואמר למג"ד שהתקפה מתפתחת מכיוון דרום, אבל המג"ד העריך שעליו להמשיך ולהגן מפני האיום ממזרח. תוואי השטח לא אפשר תפיסת עמדות טובות לכיוון דרום, וחלק מהטנקים שלנו נאלצו לתפוס עמדות מאחורי טנקים עיראקים, שנפגעו ונשארו בשטח מאז הקרב של ה-12 לאוקטובר. עשרות הטנקים הסורים והעיראקים שתקפו מדרום התקדמו לאט בגלל תוואי השטח שהקשה על תנועתם, אך גם הגן עליהם מהירי שלנו. בטווח של כ-1,500 מטר כבר היה ברור שמדובר במספר רב של טנקים שיצר ענן אבק גדול, כמו סופת חול מתקרבת. למרות שככל שהם התקרבו הירי שלנו היה יותר יעיל וכמה טנקי אויב נפגעו, מספר הטנקים שלא נפגעו היה גדול בהרבה, והם המשיכו בתנועה והחלו לירות לעברנו. עיקר האש של האויב כוונה לעבר הטנקים של גדוד 278 שעמדו צפונית לנו, על השלוחה של תל-ענטר, עם הפנים לכיוון מזרח, ולכן היו חשופים לגמרי לירי התוקפים מצדם הימני. כשטנקי האויב היו במרחק של כ-1,000 מטר והמשיכו להתקדם למרות האש שלנו, נראה היה שהם עומדים לשטוף אותנו. ואז הגיעה עזרה.

מפקד החטיבה ראה את ענן האבק הגדל ומתקרב מכיוון דרום והבין שהמאמץ העיקרי של האויב בשלב זה היה מכיוון זה. הוא שלח את פלוגה ג' של כוח נתי, שאותה שמר כעתודה, לעזור לחלק האחר של כוח נתי, בפיקודו של עמרי נגב, לבלום את ההתקפה מדרום. פלוגה ג' הגיעה לשטח והקימה קשר עם פלוגה ב'. למרות ההיכרות הקצרה והעובדה שעד אז בעצם לא לחמנו ביחד, הייתה הרגשה טובה של איחוד כוחות. פלוגה ג' תפסה עמדות ממערב לפלוגה ב' ומיד הצטרפה לקרב. מספר הטנקים ועוצמת האש שלנו הוכפלו וטווח הירי התקצר. תוך זמן קצר נפגעו לאויב ארבעה-חמישה טנקים נוספים שבערו, והעשן שעלה מהם ומהטנקים שנפגעו קודם לכן נראה בבירור לכל. אנשי צוות סורים או עיראקים נראו קופצים מטנקים שנפגעו או נעצרו מסיבות אחרות. בטווח של 800 - 1,000 מטר החלה השבירה: טנק סורי בודד פנה ימינה ונע מזרחה לכיוון השטח הסורי. שנים-שלושה טנקים נוספים פנו ונסעו אחריו, ואחריהם עוד כמה. וכך, תוך מספר דקות נמוגה ההתקפה, ענן האבק התרחק לכיוון מזרח והתפזר לאיטו, ירי הארטילריה דעך והקרב הסתיים. לכוח נתי לא היו נפגעים בקרב זה.

להלן תוספת של גדי שטוקלמן, קמב"צ גדוד 278 ומפקד טנק המג"ד (יוסי עמיר) מתא הטען-קשר:

"לחמנו בבלימת ההתקפה המשולבת ממזרח מאשמורת הבוקר עד סביב השעה 11. אחד הטנקים שנפגעו במהלך הקרב היה של המ"פ יעקב קליין שנהרג עם התותחן מאיר ברגר. היינו על הקשקש בעייפות, תחמושת, ויחסי כוחות. בשלב קריטי זה חווינו את ההתקפה האוגפת מדרום שתפסה אותנו הכי חשופים ופגיעים וללא אפשרות קרקעית לתפיסת עמדות. בשלב זה ראיתי את התנועה של פלוגה ג' מכוח נתי כשהיא מצטרפת לפלוגה ב' מכוח נתי לבלימת ההתקפה מדרום. המחזה המדהים שראיתי היה שכוח נתי מתייצב חזיתית מול ההתקפה מדרום, פוגע, משמיד, ובולם את ההתקפה ובכך גם מכריע את הקרב ועל הדרך מציל אותנו, גדוד 278, מפגיעות אנושות."

לאחר הקרב חזרה פלוגה ג' לחטיבה, והכוח בפיקודו של עמרי נשאר על תל ענטר. עד הפסקת האש ב-23 לאוקטובר לא היו קרבות נוספים, רק ירי ארטילרי מדי פעם.

3. החודשים שאחרי המלחמה

3.1 אחזקת קו הפסקת האש

כוח נתי נשאר בדרום מזרח המובלעת, ת"פ חטיבה 9, מספר ימים אחרי הפסקת האש ואחר-כך הועבר כל הכוח, כולל פלוגה ג', חזרה לחטיבה 679 ונסע למחנה עליקה ברמת הגולן להתארגנות של מספר ימים. זאת הייתה הפעם הראשונה מאז נכנסנו לקרבות ב-12 לאוקטובר שהכוח היה מאוחד ושיכולנו לנוח, לשוחח ולהכיר אחד את השני.

ב-4 לנובמבר חזר כוח נתי למובלעת, לאחזקת קו הפסקת האש באזור צבצבה - חמרית, כחלק מחטיבה 679. מפקדת החטיבה ישבה בצומת מע"צ, 45 ק"מ מדמשק. בתחילת דצמבר הוחלפנו ועברנו לחאן ארנבה.

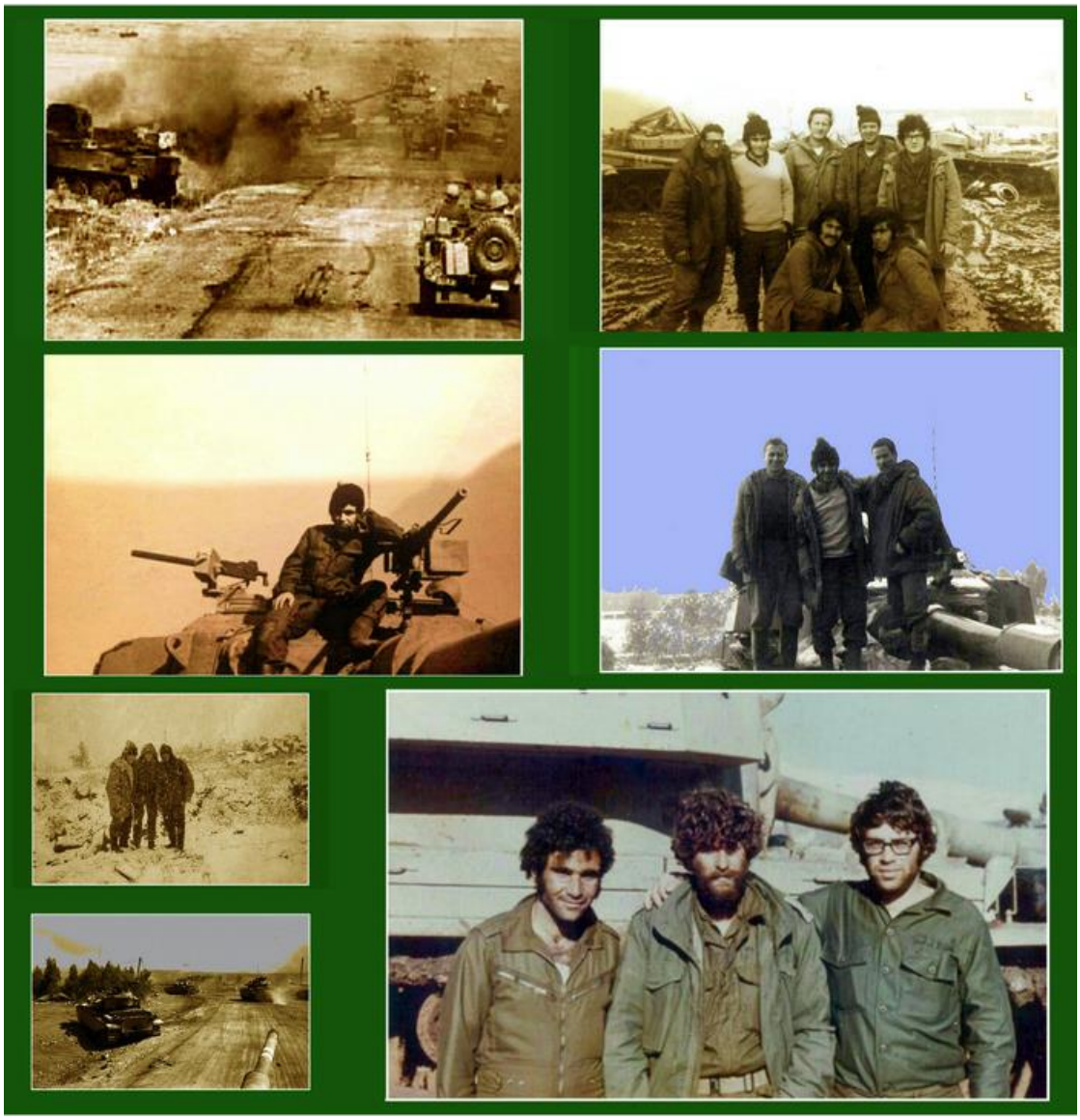

לוחמי כוח נתי מצלמים ומצטלמים

לוחמי כוח נתי אחרים מצלמים ומצטלמים

מחזיקים קו בחורף הסורי, ומתאמנים בזריקת כדורי שלג על האויב.

3.2 פירוק, התארגנות מחדש ומילואים

לאור החלטת פיקוד צפון להתארגן ביחידות תקניות והצורך להחזיר את הלוחמים שהתגייסו מחו"ל למשפחותיהם הוחלט לפרק את כוח נתי. ב-3 לדצמבר 1973 פורק הכוח שהוקם בין ה-8 ל-10 באוקטובר. פלוגות הטנקים והחרמ"ש, ופלוגת המפקדה הועברו לחטיבה 179 ונקלטו בגדוד 266 בפיקודו של עוזי קרן. מתנדבי חו"ל ואחרים שלא יכלו להמשיך לשרת במילואים, כולל המג"ד עמרי נגב, חזרו לבתיהם, חיילי יחידות סדירות חזרו אליהן ובזאת הושלמה פעולתו העצמאית של כוח נתי.

לוחמי כוח נתי שהצטרפו לגדוד 266 המשיכו לשרת במילואים תקופה ארוכה עד מאי 1974. רבים מהם המשיכו לשרת בגדוד במסגרת המילואים עד פרישתם מצה"ל.

הצטרפות אנשי כוח נתי, שהיה מהיחידות האחרונות שנכנסו ללחימה בחזית הצפון, לגדוד 266, שהתארגן מחדש, הייתה מעין סגירת מעגל: כוח פלוגתי מגדוד זה, בפיקוד המג"ד עוזי מור, היה הראשון מכל כוחות המילואים של צה"ל שנכנס לקרבות. במוצאי שבת ה-6 לאוקטובר, הוא לחם ונשחק על ציר הנפט. למחרת בבוקר עלו עוד שתי פלוגות מוקטנות מ-266 ונשחקו גם הן. כך למעשה הפסיק הגדוד לתפקד כמסגרת וירד מהסד"כ של פיקוד צפון.

שיחת הסיכום עם פירוק כוח נתי. המג"ד עמרי נגב (עם הגב למצלמה) מדבר עם לוחמי הגדוד.
התמונה למעלה משמאל של נתי גולן.

הנופלים

חללי כוח נתי במלחמת יום הכיפורים:

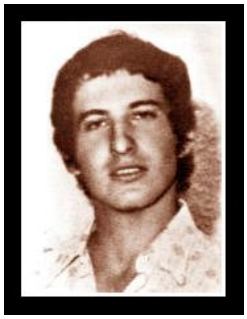

סמל אביב כהן ז"ל
נפל כמש"ק קשר בנגמ"ש הפיקוד
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

רב טוראי אבנר יונה ז"ל
נפל כתותחן בצוות טנק
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

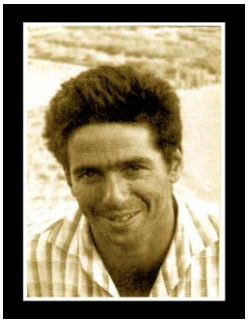

סמל ראשון אילון פרידלנדר ז"ל
נפל כמט"ק מהתקפת מטוסי אויב
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
סמוך לעירה חאן ארנבה .

סמל ראשון איתן נבון ז"ל
נפל בנגמ"ש הפיקוד בתפקיד נהג
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

סרן אמיר הדר (הופמן) ז"ל
נפל כקצין מודיעין בנגמ"ש הפיקוד
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

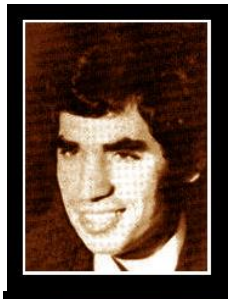

רב טוראי ארמונד סויסה ז"ל
נפל כטען קשר בטנק
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

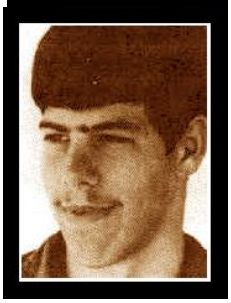

סמל ראשון גדעון מרברג
נפל כתותחן בטנק מ"פ
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

סרן דודי ריבק ז"ל
נפל כמ"מ בפלוגה א'
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

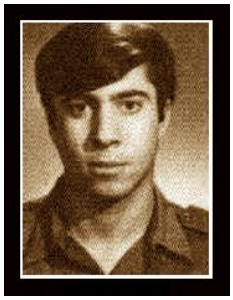

סמל דוד רביבו ז"ל
נפל כטען קשר בטנק מ"פ
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

סמל ראשון יונתן ראובני ז"ל
נפל מהפצצת אויב כשהיה בנגמ"ש
בקרב על המובלעת הסורית
ביום י"ז בתשרי תשל"ד (13.10.1973)
צפונית לכפר נסג' .

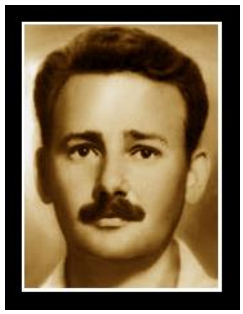

סמל ראשון יעקב לונדון ז"ל
נפל כטען קשר בצוות טנק
מהתקפת מטוסי אויב
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
סמוך לעירה חאן ארנבה .

סרן יוסף אופנגנדן ז"ל
נפל כקצין קשר גדודי בנגמ"ש הפיקוד
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

סמל ראשון מיכה אורי ז"ל
נפל כמש"ק קשר בנגמ"ש הפיקוד
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

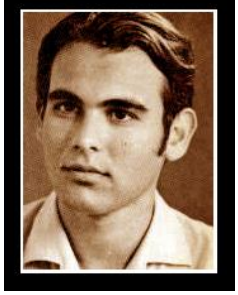

סמל ראשון צבי (צביקה) בן סירה
נפל כטען קשר בצוות טנק'
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

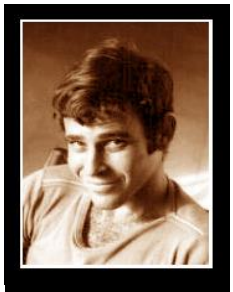

רב סרן שמואל אבישאול ז"ל
נפל כמ"פ פלוגה א'
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

סמל שמואל דיין ז"ל
נפל כמפקד תא לחימה בנגמ"ש הפיקוד
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

סמל שלמה סולומוביץ ז"ל
נפל כתותחן בצוות טנק
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

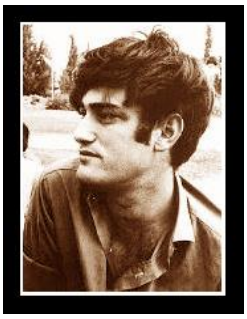

סגן שמחה זעירא ז"ל
נפל כקצין מטה בנגמ"ש הפיקוד
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג'.

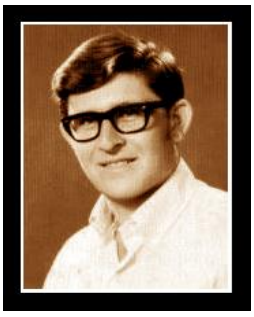

סמל שמעון ויזל ז"ל
נפל כנהג בטנק מ"פ
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג' .

סמל רפאל-אהרון נוימן ז"ל
נפל כתותחן בצוות טנק
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג'.

סמל ראשון רפאל-יהודה מנדלר ז"ל
נפל כמט"ק בפלוגה א'
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין - כפר נסג'.

סגן רוני-אהרון פיפנו ז"ל
נפל כקצין מטה בנגמ"ש הפיקוד
בקרב על המובלעת הסורית
ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.1973)
ליד תל קרין כפר - נסג

סיפורים אישיים של אנשי כוח נתי

במקרים רבים מאוד יש חוסר התאמה בין עדויות וסיפורים של אנשים שונים שהיו באותו קרב או באירוע מסוים אחר בזמן מלחמה. עדויות, הקלטות, מחקרים, מאמרים, חוברות וספרים ממלחמת יום כיפור מראים זאת בבירור.

מצורפים כאן סיפורים אישיים שכתבו אנשי כוח נתי על חוויותיהם במלחמה והשפעתה על חייהם. לא בכל המקרים אפשר היה לבדוק שכל הפרטים, שנכתבו 40 שנה אחרי המלחמה, הם נכונים. אך גם אם לא כל הפרטים מדויקים, הסיפורים נותנים תמונה ייחודית של האירועים, שבהם התנסו הכותבים ותחושותיהם בזמן האירועים ואחריהם.

קורות הלחימה של פלוגה א' וההיתקלות במארב טנקים באזור תל קרין

מאת: דוד גבעתי

הגעתי לג'וליס בשעות הערב של יום ג', 9.10.73, לאחר שנודע לי כי יחידת המילואים שלי, חטיבת טנקי T-55 שאליה השתייכתי, ירדה לסיני, ובג'וליס מוקם גדוד טנקים חדש. ניגשתי אל סרן שמואל אבישאול, מ"פ פלוגה א' וביקשתי להצטרף לפלוגתו. הוא השיב כי כל הטנקים בפלוגה מצוותים ואין אפשרות לצרף אותי. לאחר שהפצרתי בו ואמרתי כי אני מפקד טנק ותיק, בוגר חטיבה 7 ובעל ניסיון רב ממלחמת ההתשה, הסכים לצרף אותי כאיש צוות חמישי בטנק סמ"פ.

למחרת נענו על גבי מובילים לבית המכס העליון ברמת הגולן ולאחר תדרוך והתארגנות המשכנו לשטח כינוס באזור עין זיוון. המראות שנראו בשטח היכו אותנו בתדהמה, טנקים ישראלים שרופים היו פזורים בשטח, ועשרות חיילים ישראלים מפויחים, חלקם עם תחבושות על גופם נראו נעים על גבי טנקים פגועים וכלי רכב צבאיים מכיוון רמת הגולן לעבר גשר בנות יעקב. מראות כאלה לא ראינו מעולם קודם לכן.

בבוקר יום שישי הצטרפנו ללחימה בתוך שטח סוריה. באזור העיירה ג'אבע המתנו לפקודת יציאה כגדוד מוביל בחטיבה, לכיוון דרום מזרח לאזור כפר נאסג'. בזמן ההמתנה הותקפנו ע"י מטוסי סוחוי סורים שהנחיתו עלינו מאות פצצות מגובה נמוך. לא היה ברשותנו מקלע נ"מ על הטנק ועל כן נאלצנו לירות בתמ"ק עוזי אל עבר המטוסים הסורים. ההתקפה נמשכה זמן רב, במהלכה נפגעו מספר טנקים מסביבנו. גם לטנק שלי נגרם נזק, וגלגלי המרכוב בערו זמן קצר כתוצאה מההפצצה.

לאחר התקפת מטוסי הסוחוי הסורים התקבלה הפקודה לנוע. הפלוגה, יחד עם המג"ד, נעה במהירות לכיוון דרום מזרח על ציר ישימון כשבדרך זיהינו חיילי חי"ר במנוסה ולא פתחנו לעברם באש. כקילומטר מכפר נאסג' עלינו לעמדות וזיהינו בתוך הכפר מספר משאיות ונגמ"שים, פתחנו לעברם באש ופגענו בהם תוך זמן קצר ביותר.

בגמר השמדת המטרות, ניתנה פקודה ברשת הפלוגתית ע"י נתי, המג"ד, להסתער על הכפר. גלשנו לתוך הכפר בשדרה כשהקנים מופנים לצדדים לפי פק"ל וחצינו אותו במהירות תוך ירי מקלעים לעבר חיילי חי"ר שנראו בין הבתים. בתום כיבוש הכפר, חצינו את צומת נאסג' תוך שינוי מבנה הפריסה משדרה לשתיים לפנים והמשכנו בתנועה מהירה ע"פ פקודה של המג"ד מימין לציר ציקן.

תוך כדי תנועה בשטח הפתוח נפתחה לעברנו בהפתעה רבה אש נ"ט כבדה, שלא הצלחנו לזהות את מקורה, ולאחר המטח הראשון דיווח אחד הטנקים כי הנגמ"ש שהיה איתנו נפגע. בתחילה סברנו שזהו נגמ"ש החוליה הטכנית. אך מיד לאחר מכן התברר שזהו נגמ"ש הפיקוד. זיהינו גבעה מצוקית כמאה מטרים לפנינו ונענו לכיוונה בניסיון לתפוס עמדות. עלינו על הגבעה המצוקית בצפיפות וכשהגענו למצב של תצפית

לפנים זיהינו עשרות טנקי אויב במרחק קצר ביותר, פחות ממאה מטרים לפנינו בתוך עמדות חפורות ותותחיהם מופנים אלינו. המשכנו לטפס על מנת לפתוח באש לכיוון האויב. אך עקב המצוק התלול, גחון הטנק היה חשוף לטנקים הסורים, ותוך שניות החלו לירות לעברנו. הטנק של רפי מנדלר, שהיה מימיני במרחק של מטרים ספורים, נפגע בגחון והחל לבעור, ומיד לאחר מכן הטנק משמאלי, כפי הנראה של דודי ריבק, נפגע גם הוא ומיד בער. ניסיתי להורות לתותחן להנמיך תותח ולירות בטנקים הסורים שממול; אך לא הייתה אפשרות להנמיך את התותח עקב המצוק התלול. הוריתי לנהג לנוע אחורה על מנת לשפר עמדה וזיהיתי את המ"פ, שמוליק אבישאול, שאף הוא נע לאחור לצורך שיפור עמדה. אבישאול סימן לי בידו לנוע אחריו באיגוף ימני, התחלתי לנוע אחריו ולאחר מספר שניות כשנחשף צידו השמאלי לטנקים הסורים, ספג שלושה או ארבעה פגזים ברצף מטווח של פחות ממאה מטרים, החל לבעור ונע עוד מספר מטרים עד שנעצר. החלטתי לנוע לשמאל המצוק ולעלות משם לעמדה חדשה. השטח היה סלעי וקשה לתנועה; תוך כדי טיפוס לעמדה חדשה, כשהתותח מופנה במייצב לכיוון שממנו הייתי צפוי להיתקל בטנקים הסורים, הופיע לפתע במרחק עשרות מטרים לפניי טנק סורי שתותחו מופנה לעברי. הוריתי לתותחן לצודד שמאלה. אך הייתה תקלה בצידוד, ולא הייתה אפשרות לכוון את התותח במהירות לעבר הטנק שלפניי. התותחן ניסה לצודד ידנית, אך עקב שיפוע צד גדול לא הייתה אפשרות לצודד ידנית. הוריתי לנהג לנוע לאחור במהירות ובמהלך התנועה אחורה נפרש זחל ימין של הטנק והטנק נעצר. על מנת לא לספוג פגיעה מהטנק שהיה לפניי, הוריתי לצוות לקפוץ מהטנק עם נשק אישי ולשכב בין הסלעים עד שיתברר המצב. הטנק הסורי לא התקדם ובמקום זה זיהינו חי"ר סורי באזור הטנק. על מנת להתגונן מפני החי"ר, הוריתי לצוות לחזור לטנק, וכשהבחינו החיילים הסורים שחזרנו לטנק, הם עזבו את המקום. קראתי בקשר ברשת הפלוגתית ולא נעניתי. חשבתי באותו שלב שנשארנו לבד וכולם נפגעו. לפתע זיהיתי טנק שלנו נע בשטח ימינה ושמאלה ללא מטרה. קראתי לו בקשר ונופפתי בדגל. הטנק הבחין בנו והגיע סמוך אליי. הוריתי לצוות שלנו לעבור לטנק השני ויחד מנינו 9 אנשים, שרובם נמצאים מחוץ לצריח. תפסתי פיקוד על הטנק כשאני מחוץ לטנק ואוחז בסל הצריח. נענו לאחור תוך ירי פגזי מעיך לכיוון המקום שבו נמצאו הטנקים הסורים על מנת להיחלץ.

בזמן התנועה לאחור זיהיתי כי חלק מהטנקים הסורים על הגבעה בוערים ולא היה ברור לי בשלב זה מי פגע בהם. הבחנתי במספר אנשי צוות בשטח, ביניהם פצועים, עצרתי את הטנק והעליתי את האנשים לתמסורות של הטנק, וכך כשאנחנו מונים 15 איש על טנק אחד, ובינינו פצועים המשכתי לנוע לאחור וקראתי בקשר לטנקים אחרים שאולי שומעים אותי ברשת. לאחר מספר קריאות ענה לי מיכה רינות שהיה מפקד מחלקה בפלוגה כי הצוות שלו ושל אורי קונדור נמצאים במרחק קצר מהמקום, בתוך מחפורות של הסורים ולצורך זיהוי מקומו הודיע לי כי פגע במשאית תחמושת סורית שבוערת סמוך אליו. ע"פ הלהבות שפרצו במשאית הסורית זיהיתי את מקומם ונעתי לכיוונם. יחד עם שני הטנקים הנוספים נערכנו להגנה מרחבית, תוך ניסיון להודיע על מצבנו לכוחות אחרים. מאחר ולא היו ברשותנו הוראות קשר, לא הצלחנו ליצור קשר ברשת אחרת מלבד רשת הפלוגה. ניגשתי לאחד הפצועים אותו אספתי קודם לכן, שנראה לי פצוע אנוש והבחנתי כי הוא עדיין מדבר בקול חלוש, שאלתי אותו לשמו ולכתובתו והוא ענה לי כי שמו שמחה זעירא והוא גר בבית הכרם בירושלים. מיד רשמתי את פרטיו על קופסת סיגריות שהייתה בכיסי, כיוון שלא ניתן היה לזהות מי החייל ומצבו היה קריטי. הוא שאל אותי האם אנחנו צבא ערבי כי לא מגיעה עזרה. עודדתי אותו ואמרתי לו כי הזעקנו עזרה והיא תגיע בקרוב.

כעבור זמן שנראה כמו נצח, עברה בסמוך אלינו שדרת נגמ"שים, עצרתי את הנגמ"ש הראשון שהיה בפיקוד סגן אלוף וביקשתי ממנו להזעיק עזרה כי אין לנו קשר עם יחידות אחרות. הסא"ל ענה לי: "חצי גדוד שלי נשחט במלחמה הזאת" והמשיך בתנועה מבלי להתייחס אלינו. זמן קצר לאחר מכן נשמע קולו של מפקד החטיבה ברשת הפלוגתית. קולו היה מוכר לי, והוא אמר לנו בקול רגוע ואבהי: "יש לכם אבא, אנחנו דואגים לכם ובקרוב יגיעו לחלץ אתכם". לאחר השיחה בקשר עם אורי אור המח"ט, חזרה אלינו התקווה והבנו כי אנחנו לא לבד. כעבור זמן שאינני יכול להעריכו הגיע למקום ג'יפ סיור, וצוות רפואי שהחל לטפל בפצועים. לאחר הטיפול בפצועים התארגנו ונענו בהובלה של ג'יפ הסיור למפגש עם כוח אחר, שלאחר מכן התברר כי

זהו כוח מפלוגה ב' בפיקוד יעקב קרני. הכוח התארגן מחדש, חלק מהאנשים צוותו לפלוגה של קרני, ויחד מנה הכוח החדש בפלוגה ב' שבעה טנקים בלבד שנותרו מפלוגה א' וב'. בהמשך המלחמה השתתפנו בקרבות לכיבוש והרחבת המובלעת ובין היתר סייענו בבלימת התקפות הנגד של הסורים, העיראקים והירדנים עד להפסקת האש.

סיפור המזוודה שלי

אל הטנק שלי שנותר בשטח באזור ההיתקלות כשהזחל שלו פרוס, ועל גלגלי המרכוב היו סימני חריכה מהתקפת המטוסים הסורים הגיע חברי, בן כיתתי מקיבוץ מעוז חיים, שהיה בסיירת השריון ועסק באיתור טנקים פגועים, על מנת להפנות אליהם את אנשי החימוש, לתקנם ולהחזירם ללחימה. החבר עלה על הטנק ובמהלך סריקה שביצע, נתקל במזוודה שעליה הייתה כתובת "קיבוץ מעוז חיים". הוא פתח את המזוודה וגילה בתוכה לתדהמתו שובר נסיעה שעליו היה רשום שמי. הוא הסיק מכך כי נפגעתי בקרב, לקח את המזוודה והעבירה לאחר מספר ימים לקיבוץ. מתוך כך, עברה שמועה בין כל חברי הקיבוץ כי נפלתי בקרב ברמת הגולן, ומזוודתי נמצאה על טנק פגוע. חודש ימים לאחר מכן, לאחר הפסקת האש, הגעתי לביקור קצר בקיבוץ, וכך גילו החברים לתדהמתם הרבה כי עודני בחיים.

גם חרמ"שניק וגם טנקיסט:
מזיכרונות לוחם בכוח נתי במלחמת יום כיפור

מאת: משה גולדברג

עם שחרורי מחיל השריון ב- 71 כמט"ק פטון, הועברתי ליחידת מילואים חדשה שאמורה הייתה לקבל טנקי שוט מדור ישן יותר ממחנה צאלים. מאחר והיו עיכובים בהקמת היחידה הזו, התייצבתי עם פרוץ המלחמה ביום ראשון 7 באוקטובר בבסל"ש ג'וליס. חבר קרוב סידר לי "פרוטקציה" להתקבל כנהג זלדה בכוח החדש שהוקם ע"י נתי גולן ז"ל, מאחר ובסוף השירות שלי עברתי קורס מהיר על כלים אלו במדור נט"ר.

כידוע שלבי התארגנות בימים אלו של המלחמה היו מבוהלים ביותר, ועל כן עלינו לרמת הגולן לאזור עין זיוון ופתחת קונייטרה ביום רביעי 10 באוקטובר, במסגרת פלוגת סיור וחרמ"ש של כוח נתי. למחרת בבוקר נכנסנו ככוח עזר להמשך ההבקעה בכיוון חאן ארנבה, וכאן נלחמנו כ-6 ימים רצופים כאבטחה לטנקים של כוח נתי ושל חטיבה 679, תוך כדי הפצצות של מטוסים סוריים וארטילריה, שבסופם השתתפנו בטיהור אזור ג'בע ומזרחה לכיוון כפר נאסג'.

בסוף השבוע השני של המלחמה הצטרפתי כטנקיסט לפלוגה של קרני, שעשתה רבות ונצורות בכל ימי הקרבות בהשמדת טנקים סוריים ועיראקיים בציר הארוך שבין חאן ארנבה תל אל קרין וג'בע .... והספקתי

להילחם עימם בציר הצפון מערבי בין כפר נאסג' עד תל מרעי. האירוע הזכור לי ביותר משבוע זה הוא ירי ישיר שביצעתי במקלע 0.5 (שכידוע היה לרוב "תקוע" עקב מעצורים) לעבר סוחוי שצלל בגובה נמוך לעברנו עד להפלתו בסמוך אלינו. כמובן שהרבה כוחות ירו לעברו, אך "נראה לי" כי אני ועדיאל קרתי, שירה אף הוא לעברו, אכן הפלנו אותו. הימים הבאים בחניון החשוף למרגלות תל מרעי בקור עז היו מפרכים ומתישים, אך שמרנו על המוראל במשך כל 8 חודשי המילואים.

כסטודנט בטכניון ארגנתי מערכת הרצאות עם פרופסור הלל רובין מהטכניון, שהקדיש לנו באהבה שעות רבות ומעניינות ביותר בלימוד מסיבי של מכניקת הזורמים ונושאי הנדסה שונים.כמובן שהחזרה ללימודים ולשגרה הייתה קשה, אך בעיקר העצב הרב על חברים רבים מפלוגת הפטונים בסדיר שלי, שנפלו בגזרה המצרית גרם לנו לדכדוך ולמועקה.

עומס המילואים הרב במסגרת גדוד 266 בשנים שאחרי המלחמה הכבידו על כולם ואין ספק שהמנהיגות של קרני, משה לוי, זמל, זרחי ואחרים עזרה לכולנו להתגבר על עומס זה.

כיום הנני מהנדס פרויקטים במפעל ביו-טכנולוגיה לאחר 30 שנות עבודה נהדרות כמהנדס בכיר בארץ ובארצות הברית במסגרת חברת אינטל העולמית. השתתפותי הפעילה בבניית שלושת מפעלי החברה בארץ מקדמת את ישראל בכל מישור טכנולוגי ותעשייתי.

למזלי אשתי ושלושת ילדי מתעניינים בהיסטוריה המורכבת של המלחמה הקשה, ושמחו לבקר איתי באתרי הקרבות ברמת הגולן.

נפלה בידי הזכות להשתתף בצוות הארגון של הכנס החשוב הזה, ואני מודה על כך לגבעתי, קרני, משה לוי ואחרים.

מלחמת יום הכיפורים שלי: בין תעלת סואץ למובלעת הסורית

מאת: שמואל גרייזמן

כשבשעה 14:00 פרצה מלחמת יום כיפור, שהיתי בחברת מ"כ וחייל נוסף בתצפית דרומית של מוצב המזח, בשם "ראס מסלה". חזינו בתקיפת מטוסים על מוצב המזח וכן שמענו את הצפירה ממכשיר קשר מק-25 שהיה עמנו. בפרוס יום הכיפור הוחלט ששלושתנו נאכלס את המוצב שהיה בדרך כלל בתצפית יום. חיינו את המאורעות במזח בצפייה והאזנה לקשר, איש לא דבר אתנו, היינו כלא כלום...לעת ערב התקרבו אלינו 2 מסוקי ענק שהופלו ע"י הוקים (מראס סודר) לאחר שדיווחנו בקשר לכל גורם אפשרי. נסוגנו לאחור, לבסיס תותחנים שנקרא "נברונים" עם מא"ג, ארגז פעולה, מטול בזוקה (את המשקפת 20/120 הטמנו בתצפית).

לאחר ליל קרבות קשה מנשוא, ירי מרגמות ומטוסים המטווחים מרק"מ מצרי שנע בשטח כבשלו בסמוך למוצב, כשהתותחים לא יכלו נגדם בכינון ישיר, אלא מטול הבזוקה הבודד שהיה עמי (קראו לנו ההצלה שבאה לשמור על התותחנים...)

המוצב נמחק בחלקו העליון, תעלות הקשר נסתמו והמוצב פונה. התותחנים עלו על מתנייעים, ואנו פונינו למתלה. שם שהיתי כנווד בין מאות חיילים, חלקם על ההרים (חטיבה 890 כמדומני) ושימשו כנ"מ עם רובים נגד התקפות מטוסים, בעיקר סוחוי; חלקם הופלו ע"י מטוסים שלנו (מיראג' בעיקר) מעל ראשינו. היינו מיותרים וסתם חיינו סוכנו בהיעדר מקומות מסתור. אוטובוס צבאי הסיע אותי עם נפגעי חטיבת ירושלים לג'וליס, משם איך שהוא לפיקוד הנח"ל (בהיותי נחלאי על סף שחרור, חי"רניק).

שם תוחקרתי לגבי מאורעות המלחמה בתעלה. רק אז הבנתי שזו מלחמה ולא סתם המשך לתקופת ההתשה. מאחר ולקראת סוף השירות עברתי הסבה לטנקים (תותחן) הופניתי לבסיס פילון. עם קסדת חי"ר, רומ"ט וחגור נסעתי בטרמפים לבסיס פילון, שמעולם לא שמעתי עליו (הימ"ח שלי היה במחנה נפתלי). בצריף של חטיבה 188, כמדומני, שכבתי ליד ערב רב של נפגעים שירדו וכאלה שהגיעו מאוחר למלחמה. כאן חברתי לפיני שלומוב שהיה מט"ק בחטיבה 7 על סף שחרור. היה קשה להבין שזו מלחמה ולא פעולת תגמול ליד המזח; היה קשה לעבור מחזית אחת לשנייה דרך מדינת ישראל בטרמפים, מחייל חי"ר לעולם השריון ובפרט לרמת הגולן שלא היתה מוכרת לי כלל (הייתי בה פעם אחת בטיול קצר בצבא לנחל גולן). בצריף אספו אותנו לפי מקצועות ובנו צוותים, נסענו לעת לילה למקום כל שהוא (שמו צלצל כמו "אל-שיך") להביא טנקים שנפגעו ושוקמו. הנהג שלנו "נקע את רגלו" והושבת, ואני התנדבתי לנהוג בו (אמרתי לפיני שמהיותי נחלאי עבדתי על טרקטור זחל D4 ומכיר את הטנק ממקצועות, הזזתי קדימה ואחורה בסככה בטיפול שבועי).

הטנק שלנו היה המוביל, בנהיגה לילית, למזלי במדפים פתוחים, עליו היה קצין שהוביל אותנו. באחת הירידות הטנק גלש. לתומי חשבתי שהוא בולם כשעוזבים את דוושת הגז, ולקראת סיבוב חד במהירות 60 קמ"ש או יותר הורה לי פיני בשלוותו לבלום, לחצתי ולחצתי ואיך שהוא עברנו את הסיבוב. הקצין הורה לי לעצור, ירד מהטנק ואמר לי שאיתי זו הפעם האחרונה.

מהלכי הנסיעה שלנו לא זכורים לי, אלא שבג'בע היה לי קר ברגליים (עדיין הייתי כנהג) וסיימנו את מסע הלחימה מול תל חרה, שם ניסו ברגעים האחרונים לחלץ צנטוריון ירדני MARK 12 (שטויות כאלה זכרתי).

במשך כ- 19 יום נדדתי ממקום למקום ברצף, הצטרפתי לכוחות הזויים ולא מוכרים כלל, חייתי בעולם לא מוכר, מצחין מריח מנבלות.

נותרו לי 2 שריטות מהמלחמה הזו:

1. האחת שהתעממה רק אחרי 20 שנה ויותר היא למה הם ולא אני.
   לא יכולתי ליצור קשר עם אלה שהכרתי למשל במזח וחזרו מהשבי, הרגשתי נחות.

   לא ביקרתי בטקסי זכרון, הרגשתי כמו חי בגניבה, חיים אסורים לא לי.

2. הזיכרון לשמות נמחק. ההבנה והמודעות למאורעות ומקומות היו כשל טירון שמובל ע"י אחרים.
   בחצי השנה שבה שהיתי עם אנשי מילואים מבוגרים ממני, קורס המפקדים שנשלחתי אליו ביוזמת המ"פ, שיניתי את אורח החשיבה וההתנהלות של טוראי בנח"ל, שכל עניינו בחברה ובילויים, לאדם בוגר שנוטל אחריות על חייו ועל הסובבים אותו, תורם לחברה מניסיונו ויכולתו.

סיפורו של מפקד נגמ"ש הפיקוד

מאת: יהודה זליג

יום כיפור 1973, חודשיים לאחר שחרורי מהשירות הסדיר, סידרתי את החדר וחצי ששכרתי בגבעתיים עם ארזה, לימים אשתי. תנועת רכבים ברחוב משכה את תשומת ליבנו, ואז הסתבר שפרצה מלחמה.

עם שחרורי מהשירות הסדיר הוצבתי בפלוגת סיור אוגדתית (אוגדה 252), אוגדת סיני. נקודת המפגש שנקבעה לנו הייתה בית השריון בתל-אביב, לשם הגעתי בשעות אחה"צ של יום שבת. במקום היו מספר חיילים וכיוונו אותי לג'וליס, שם אולי אמצא את היחידה או שאצטרף לכוח שיורד דרומה.

בג'וליס שררה אנדרלמוסיה שלמה, שם פגשתי את נתי גולן, להערכתי ביום ראשון ה-8 לאוקטובר. כשנודע לנתי שאני חרמשניק משוחרר טרי, מינה אותי למפקד נגמ"ש מג"ד (לדעתי זה היה מינוי בזק שהראיון עבורו נמשך כדקה עד דקה וחצי). הבקשה הראשונה של נתי הייתה שאמצא לו צוות לאייש את הנגמ"ש. הסתובבתי בבסיס והצלחתי לצוות את הנגמ"ש – את חלקם הגדול של האנשים לא הכרתי, אך הם שמחו להצטרף מתוך רצון להגיע לחזית. שני אנשי צוות זכורים לי היטב, שמואל דיין שהכרתי מהסדיר ושמח להצטרף כלוחם ואיתן נבון שלא הכרתי, אך טען שהוא יודע לנהוג בנגמ"ש. בשיחה איתו הסתבר לי שגם הוא משוחרר טרי ונשוי כמה חודשים. את מיומנות הנהיגה בנגמ"ש הוא רכש בקורס נהיגה, אך לא היה לו ניסיון שטח. הסכמתי להצטרפותו, כיוון שנהגים היו מצרך נדיר באותם ימים, וידעתי שבנהיגה עם מדף סגור, חשובה יכולת התקשור עם המפקד; מההתרשמות הקצרה האמנתי שזה יעבוד.

ביום רביעי עלינו לרמה. לדאבוני הרב, את סיני הכרתי היטב; אך הרמה הייתה לי זרה לחלוטין והבנתי שלפלוגה שלי לא אצטרף עוד. זכור לי שהשמועות היו שאנו יורדים לסיני ואז לרמה ושוב לסיני; כך שביום רביעי על האוטובוסים היה ברור שהפור נפל על הרמה. הגענו לבית המכס העליון; שם חטפנו הפגזה ראשונה. אך המשכנו די מהר לשטח הכינוס ליד עין –זיוון. בזמן ההמתנה זכורה לי התקפת מטוסים ידידותית (של מטוסינו) על הכוח ונודע לי על 2 - 3 נפגעים מפלוגת החרמ"ש (אני לא משוכנע באמיתות זיכרוני, אך אשמח אם עוד מישהו זוכר את האירוע, אם אכן הוא קרה ומי הם אותם נפגעים). מנקודת הזמן הזאת ציר הזמן אבד לי. ימים מסתבר היו לשעות ושעות לימים. זכורים לי אירועים, אך קשה לי למקמם על ציר הזמן, וישנם אירועים שאיני זוכר כלל. גם האירועים שזכורים לי הם מתוך ראיה של חייל עם ראית קרב מצומצמת וזיכרון סובייקטיבי.

אני יודע שהייתי שם, אני זוכר את ריח המוות, את צעקות הפצועים, את מראות המתים והרכבים הבוערים. לכן , את המעטים הזכורים לי ושהטביעו בי זיכרון עמוק אספר.

הכוח פרץ דרך קוניטרה והגענו לחאן-ארנבה כשבדרך זכורים לי חוטי הסגרים שעברו מעלינו. משם התקדמנו לכיוון כפר נאסג'. בשלב מסוים הטנק של נתי נפגע, והוא עם עוד 2 - 3 אנשים עברו לנגמ"ש המג"ד (הנגמ"ש בפיקוד שלי). עם הצטרפותם (לימים נודע לי שהמצטרפים היו משה לוי – הקמב"ץ, אלי

זעירה ואם איני טועה גם קצין הקשר) הצפיפות בנגמ"ש הייתה בלתי סבירה. זכור לי ויכוח קצר כשמשה לוי ניתק אותי מהקשר, כיוון שהיה קמב"ץ, הוא היה צריך את החיבור לקופסת הפיקוד; כעסתי על כך.

הפגיעה בנגמ"ש הייתה ליד כפר נאסג'. אני לא זוכר אותה, זכור לי המגע עם הקרקע; כנראה הועפתי מההדף כאשר הטיל פגע בחזית הנגמ"ש ויצא תוך כדי העפת המכבש (הדלת האחורית של הנגמ"ש).

קמתי ללא פגע ורצתי מערבה, טנק הופיע משום מקום ועליתי עליו, מצאתי את עצמי במכתש עם מספר חיילים מסביבי שאיני יודע מי הם עד היום. (גבעתי טוען שייתכן והוא זה שאסף אותי – אם זה נכון – תודה רבה!). לימים נודע לי ,שגם משה לוי שרד את הפגיעה ונתי המג"ד נפצע. כל יתר הלוחמים נהרגו בפגיעה – 8 במספר.

זכורה לי המתקפה על הדיביזיה העיראקית, שכבתי על הסוללה עם מכשיר קשר ומשקפת בניסיון לאתר משלחי סגרים. אני זוכר את קולו של משה בקשר מנהל את הקרב (קרני טוען שזה היה 4 שעות לאחר שנחלצנו מהנגמ"ש הפגוע). בלילה הגיעו משאיות הספקה, ואני שכבתי במארב סביב הגדוד להגנה מפני התקפה אפשרית של קומנדו סורי (אין לי מושג איך הגעתי לשם).

אירוע אישי נוסף, שמלווה אותי 40 שנה, קרה כאשר ירדנו מהקו, ומשה לוי קרא לי וביקש שאצטרף לג'יפ של חבר'ה מהרבנות לזהות את נפגעי הנגמ"ש. הגעתי לבית הקברות בנהריה בשעות הערב. מספר אוהלים הודים מוארים היטב, כאשר אנשי הרבנות סביב שולחנות מנסים לזהות את הנופלים. חייל דתי ניגש אלי והציג לי את רשימת נפגעי הנגמ"ש שהתבקשתי לזהות. בראש הרשימה התנוסס שמי. רק לאחר שכנועים שאני המזהה ולא המזוהה, פרצה שמחה בין אנשי הדת וזכיתי בברכת הגומל. לימים נודע לי שהייתי ברשימת הנעדרים והודיעו על כך להורי. מלאכת הזיהוי לא הייתה קלה בלשון המעטה, והיא חקוקה בליבי.

השתחררתי במאי 1974 מהמלחמה והמשכתי לעשות מילואים עם גדוד 266 בהתחלה כרס"פ פלוגה ג' (קרני – מ"פ) ולאחר מכן עם פלוגת החרמ"ש (עדיאל – מ"פ). שוחררתי סופית ב- 1996 ואני בן 45 שנה .

נישאתי לארזה באוגוסט 1974 נולדו לנו 2 בנות.

למדתי לימודים אקדמאיים, ואני עוסק מאז 1983 בתחום הביוטכנולוגיה. כיום אני שותף בחברה ביוטכנולוגית, המפתחת תרופות בהנדסה גנטית ומעבירה טכנולוגיה זו למדינות שונות בעולם.

המפגש לאחר 40 שנה והעלאת הזיכרונות לא קלים לי.

קרני ומשה טוענים שזו חובתנו לאותם נופלים בקרבות להגנת המולדת.

לא יכולתי לעמוד בפני טיעון שכזה!

קורות נחלאי מבני הישיבות בפלוגה א' וההיתקלות בתל-קרין ואחריה

מאת: זאב כהן

במסגרת ישיבות ההסדר (בכרם ביבנה, בישיבת גוש עציון) היינו נחלאים שעברו טירונות במחנה 80 (בשנת 1972). צה"ל החליט בתבונה רבה להפוך אותנו לשריונאים. לכן עברנו הסבה מקצועית במחנה גו'ליס – וצמ"פ בחטיבה 7 במחנה נתן. בסיום הוצבנו בחטיבה 164 במחנה נפתלי.

לפני המלחמה בחגי ראש-השנה ויום הכיפורים, נהגו ברבנות הצבאית לגייס אותנו לתפילות במוצבי צה"ל, בתעלה וברמת הגולן. חברי מהישיבה וגם מישיבות אחרות, גויסו והוצבו במוצבים שונים, בתעלה וברמת הגולן. שני חברי הטובים מספסל הישיבה, הוצבו בחרמון, אחד לצערנו נפל, בכיבוש החרמון ע"י הסורים; והשני נפל בשבי הסורי, ושהה שם כשבעה חודשים עד לשחרורו.

באותה תקופה גרתי במושב בקוע, שליד לטרון. לאחר פרוץ המלחמה, באו לגייס אותנו רק ביום ראשון בלילה. בדרך צפונה המשכנו לגייס חיילים נוספים וחווינו מחזות קורעי לב של הורים, שהיו בטוחים כי באנו לבשר את הבשורה המרה, ביודעם שבנם כבר התגייס יום קודם. באחת הפעמים, הגענו למושב ליד חדרה לגייס בחור בשם אבנר יונה, שחזר חצי שעה קודם לכן מאחד המוצבים ברמת הגולן, לשם הלך להיות חזן ביוה"כ וניצל בנסי נסים. הוא הספיק להתקלח, לאכול משהו, עלה לאוטובוס, התיישב לידי ונפנף בשלום להוריו ולכל בני משפחתו, שנעמדו לצד האוטובוס. זאת הייתה הפעם האחרונה שראו אותו. בהמשך הוא נהרג במארב בתל-קרין...כשהגענו למחנה יפתח כבר לא היו שם טנקים; הם נלקחו ע"י חטיבה 7 לרמת הגולן. המשכנו למחנה פילון, ושם פגשתי חבר ילדות מהמושב, שהיה בחטיבה 188 שנשחקה לגמרי, הטנק שלו נפגע והוא ניצל בנס; לפי הסיפורים שלו הבנו את גודל השבר של המלחמה הזאת. ירדנו לג'וליס, ושם ביום שלישי (9.10) קיבלנו טנקים חדשים, זיוודנו וחימשנו אותם כהלכה, והמתנו להחלטה לאן הולכים, לדרום או לצפון. התבקשנו לעמוד בשורות לפי צוותים, היינו שלושה חברים שהכרנו מהילדות, והחלטנו שהולכים ביחד, אני נהג, צביק"ה טען קשר, יחיאל ברוק תותחן, ואז הופיע מיכה, שחזר מלימודי רפואה מאיטליה ואמר: "אני המ"מ שלכם, נעים להכיר." והוסיף עוד משפט, "חברה אני רואה שאתם דתיים ואני אחד מול שלושה; כשהולכים למלחמה לא מתווכחים על אמונות ודתות". שתקנו וידענו שיבוא הרגע, והוא עוד יבקש שנתפלל עבורו.

ביום רביעי (י"ד בתשרי 10.10.73) בערב חל חג הסוכות, הספקנו להיכנס לסוכה שבנו בגו'ליס, לברך ולאכול סעודת חג. לחלק מהמסובים זאת הייתה סעודת חג האחרונה. מי חשב על כך? לעת לילה לאחר סעודת החג, עברה חיילת ורשמה על הסרבלים שלנו את השם והמס' האישי, לשאלתנו: "מדוע?" ענתה: "כדי שנוכל לזהות אתכם בעת הצורך". בלילה הקפיצו אותנו לצפון; אנו הנהגים נתבקשנו להעלות את הטנקים על מובילים, ולהילוות אליהם לנסיעה הארוכה צפונה. כשהגענו לטבריה יצאו המונים לקראתנו,

עמדו בצדי הדרך, ופשוט פינקו אותנו במתנות, אוכל ועוד... כשהגענו לרמת הגולן, ראינו את הטנקים השרופים שלנו והבנו את גודל האסון במלחמה הזאת. אבל אציין היינו עדיין בתחושת אופוריה וששים אלי קרב, להגן על מדינת ישראל.

ביום שישי ט"ז תשרי (12.10.73) לעת בוקר עברנו את העיר קוניטרה, לקראת המשך הרחבת המובלעת הסורית, ובעצם היינו חוד החנית של אוגדת לנר, וחטיבה 679, המשימה הייתה כיבוש כפר נאסג', הצומת שמאחוריו והתייצבות בתל קרין, ציר אמריקה כ- 40 ק"מ מדמשק. כבר עם הכניסה באזור העיר ג'באע, הותקפנו ע"י מיגים סוריים, אחד מהם התלבש על הטנק שלנו. סיבוב ראשון כיוון את הפצצות (כמו בספרים) סיבוב שני השליך אותן לעבר הטנק שלנו, צביק"ה הטען צעק לי לומר "קריאת שמע", כי אילו הרגעים האחרונים שלנו. למזלנו הפצצות נפלו בצמוד אלינו, ורק העשן הכבד והאבק כיסה אותנו וטלטל את הטנק בעוצמה רבה; העיקר ב"ה שיצאנו שלמים. המשכנו בתנועה לעבר כפר נאסג'. התנהל קרב טילים ופגזים. לפתע שמענו קריאה מהמ"מ, התברר שפגז עבר מעל ראשו וחתך את האנטנה לחצי, כל כך מדויק, כמה סנטימטר והפגיעה הייתה קטלנית. המשכנו לכפר, ושם ירינו וטיהרנו את הבתים. לפתע מגיעה משאית סורית מלאה חיילים מולנו, ירינו פגז לעברה והחטאנו. ואז שמענו את שמולי"ק המ"פ, צועק בקשר: "מי מבזבז פגז על משאית?" ירינו בה באש נק"ל ושיתקנו אותה.

לאחר כיבוש הכפר וטיהורו, נעמדנו בשני טורים במגמת נסיעה לעבר תל-קרין. נגמ"ש הפיקוד בא מאחורינו, עלה על הגבעה לצפות במורדות התל, וכשהסתובב קיבל פגיעה ישירה. כל מטה הפיקוד נהרג, נתק"ה המג"ד נפצע קשה, ומשה לוי הקמב"ץ עף כמעט ללא שריטה. נעתי אחרי המ"פ שמולי"ק, שיצא מגל האבנים שהסתירו במקצת, גילה את הטנקים הסורים משמאלנו, חזר לאחור כיוון את התותח לעברם, ונתן את הפקודה האחרונה: "פלוגת אבוד כאן אבוד 600 מטר משמאלכם טנקים סוריים תדפקו אותם", והתקדם קדימה כשהתותח מכוון לעברם, בתוך שניות הטנק הפך למאכולת אש; הנהג שעדיין נשאר כמה שניות בחיים, נסע לאחור, אני שנעתי מאחוריו, עצרתי את הטנק כדי לא להיפגע מהאש המתלהטת.

כאן לראשונה הבנו את מוראות המלחמה האכזרית, כל שלושת הטנקים בשדרה השנייה נפגעו במהירות, ונותרנו שני טנקים בתופת הזאת. באחד הטנקים שנפגעו היו שלושה חברים מישיבת ההסדר בגוש עציון, הם קפצו מהטנק הפגוע ורצו לשוחה שהייתה בסביבה, תוך כדי הריצה נפגעו שניים מאש נק"ל של האויב (אבנר יונה ז"ל, ורפי נוימן ז"ל) ונהרגו. חבר שלישי, הלל רחמני, שלמד איתי בישיבה התיכונית נתיב מאיר, הצליח להגיע לבור וניצל, מאוחר יותר הוא פונה ע"י עדיאל קרתי, קצין הסיור. המ"מ מיכה החליט בכל זאת לנסות להשיב אש, ונתן לנו פקודה לעלות לטרסה, הבנו את הסכנה הכרוכה בכך, כשאנחנו מטווחים היטב ע"י הסורים, אך כחיילים ממושמעים קיימנו את הפקודה וטיפסנו על הגבעה, באותו שנייה ממש שרק פגז לעברנו, ונחת בסמוך אלינו ברעש גדול, וכך ניצלנו בפעם השלישית. החלטנו שמפנים את הפצועים והחיילים האחרים חזרה לכפר. אספנו כ- 15 חברה ודהרנו חזרה לכפר, שם מסרנו אותם לסיור לפינוי לאחור. בשלב הזה הצטרף אלינו דוד גבעתי שהחליף את המט"ק של הטנק השני. שני הטנקים שנותרנו, נכנסנו למחפורת סורית והמתנו לפלוגה ב' שתאסוף אותנו. בינתיים נעה משאית מלאה חיילים סורים לעברנו, ירינו בא והדלקנו אותה ופגענו בחיילים שברחו ממנה. לאחר מאמצים מרובים בקשר, נאספנו ע"י הסמג"ד עמרי נגב, וחברנו לפלוגה ב' ברשות המ"פ ינקל"ה קרני. הסמג"ד הורה לנו להגיע לשטח כינוס ושם לרדת מהטנקים ולשבת על הרצפה לשיחת מוטיבציה וכך אמר: "חברה, לא באתי לדבר ציונות, אני יודע מה עבר עליכם; חברים שלכם נהרגו, אבל בין האויב מאחורי הגבעה לבין המשפחות שלכם רק אתם כאן, ואסור לכם להישבר". תוך כדי הדברים, נופלים עלינו טילי קטיושות משני הצדדים וברקע נשמע קולו של יענקל'ה קרני המ"פ שצפר על הגבעה: "בואו לעזרתי! התקפה עיראקית, אני לבד!" ממש התחנן...מיד קפצנו לטנקים, דהרנו לגבעה ופגענו בהרבה טנקים שנסוגו לאחור, כאן הסתיים היום הראשון. חזרנו לחניון, נזכרנו שערב שבת היום ויש לעשות קידוש, השגנו בקבוק יין פתחנו את הקשר, ועשיתי קידוש שהדהד בכל הגדוד; "אמן" עוצמתית שנשמעה מכל הכלים, אמן של כאב, אמן של תקווה, אמן של תפילה. הקרבות נמשכו גם בימים

הבאים, פעם היו אלה העיראקים, פעם המרוקאים, ופעם הירדנים, ובכולם הגדוד עמד בגבורה, והאויב תמיד נסוג.

ואז באו הימים שלאחר הפסקת האש - ימי ההמתנה בחורף המושלג והקשה של שנת 73, כשמסביבנו השלג, הבוץ והקור הגדול של רמת הגולן. חשוב לציין שינקל"ה קרני המ"פ הוביל את הפלוגה במנהיגות ראויה לשבח בתקופה הקשה של ההתשה האבדן והקור הגדול. אומנם היו ימים קשים אך מגבשים, הפכנו לגדוד אורגאני מוצק וחברי. זכור לי סדר הפסח שעשינו בחושנייה, שבו השתתף כל הגדוד, ושאלנו את השאלות של מלחמה וגאולה, ובעיקר מתי יבוא השחרור המיוחל? רק סמוך ליום העצמאות, באו החברה שלי מהישיבה מהחטיבה האורגאנית שלי 164 שהיו בדרום והחליפו אותנו בקו הסורי, וזכינו סוף סוף להשתחרר ולחזור לישיבה ללמוד, להודות ולהלל את ה' על שניצלנו ונותרנו בחיים; ובעיקר על הצלתו המופלאה של עם ישראל. נותרו בנו הרבה צלקות, התבגרנו מאוד, הרבה מכפי גילנו, אך חזרנו לחיים לבנות את בתינו הפרטיים.

39 שנים אחרי... אני מקבל טלפון ששינה את כיוון חיינו: "שלום, מדברת בילי אחותו של שמולי"ק המ"פ, אני מבקשת לשמוע על רגעיו האחרונים של אחי". הטלפון הזה טלטל אותי, ומאז נוצר קשר עם המשפחה היקרה של המ"פ שגילה גבורה גדולה באותו יום שישי קשה וגורלי; ואני מרגיש ששוב המשפחה של "כוח נתי" חוזרת ומתגבשת מחדש והפעם בע"ה לאורך זמן.

מלחמת יום כיפור – יומן המלחמה שלי

מאת : משה לוי

<u>יום א' 7/10/73</u>

נודע לי על המלחמה בזמן תדלוק בתחנת דלק בסקוטלנד, שם בילינו אשתי ואני בטיול צעירים לאחר חתונה. במהלך התדלוק פתחתי עיתון וראיתי בדף הראשון: "מלחמה במזרח התיכון, הצבא המצרי חצה את תעלת סואץ והשתלט על המעוזים." הייתי המום ולא יכולתי לתפוס. שנה קודם לכן שירתי כמ"פ ו' בגדוד 184 בסיני. הפלוגה שלי ישבה בתעוז מרפסת – מול גשר הפירדן וערכנו אין ספור תרגילים לחבור למעוזים במקרה של התקפה מצרית ולהדוף את התוקפים. כל אחד מאיתנו ידע שתעלת סואץ היא מכשול בלתי עביר. ידענו במדויק את הכוח העומד מולנו והיה לנו ביטחון מוחלט שביכולתנו למנוע ממנו לחצות את התעלה, כך חשבו והאמינו כולם. סיימנו לתדלק והתחלנו לנסוע ללונדון כמעט ללא הפסקה, כל היום וכל הלילה והבוקר שלמחרת. בלונדון התגוררו חברים שעבדו בשגרירות. עם הגעתנו התברר שהטיסה

הראשונה תהיה ביום ד' 10/10/73 בבוקר ותינתן עדיפות לשריונאים, טייסים ורופאים. בעזרת החברים בשגרירות השגנו כרטיסים ועלינו למטוס.

יום ד' 10/10/73

הגענו ללוד אחה"צ-ערב, מייד נרשמתי על ידי צוות הגיוס ונשלחתי לג'וליס – נאמר לנו שבג'וליס מקימים יחידות שריון ועליי להתייצב; נפרדתי מאשתי הצעירה, אני על אוטובוס לג'וליס, והיא על אוטובוס לקיבוץ מעברות.

הגעתי לג'וליס בשעות אחה"צ נקלטתי ומייד שלחו אותי למדור תותחנות (נדמה לי) אמרו לי שמתארגן כוח בפיקודו של נתי גולן, שאותו הכרתי 5 חודשים קודם לכן באימון בבאליש. נכנסתי למשרד התייצבתי ושובצתי מיד לתפקיד קמב"ץ. יורם נוריאלי מ"פ המפקדה הביא לי מדים נשק וחגור. בשעות הערב של אותו יום קיבלנו פקודה לעלות לרמה"ג. הכוח עלה על מובילים ואוטובוסים. אני נסעתי עם נתי בג'יפ לחמ"ל פיקוד צפון בהר כנען לאסוף מידע על הנעשה ברמה"ג. הגענו בלילה, החמ"ל היה מלא בקצינים, ולפי מעט המידע שקיבלנו הסורים נהדפו אל מעבר לגבול ברוב החזיתות, ובשטח מספר קטן של כוחות סורים עדיין פועלים. פניתי לקמ"ן בפיקוד לקבל מפות, וכל שהוא היה יכול לתת לי זה קטעי צילום ממפת הקוד.

יום ה' 11/10/73

בבוקר עם עליית הגדוד לרמה"ג נערך תדרוך של נתי לכוחות בבית המכס העליון ולאחריו עלינו לנפח ליד המחצבה על מנת לפרוק את הטנקים. בתנועה לנפח ראינו טנקים וזחל"מים שלנו פגועים, דבר שהמחיש לנו את מה שהתחולל כאן בימים הקודמים. מייד עם הגיענו לנפח נתי קיבל פקודה לעצור ולהיות מוכן לרדת לסיני, לאחר דין ודברים סוכם שאנחנו נשארים ברמה"ג. הטנקים הורדו מהמובילים; הצוותים עלו על הטנקים ונערכו במסגרת פלוגתית. באותו יום בשעה 13:00 זומנו לקבוצת פקודות אוגדתית בתל יוסיפון (אוגדה 210) בפיקודו של דן לנר. קבוצת הפקודות הייתה קצרה ועניינית כאשר כוח נתי הוגדר כעתודה אוגדתית והעביר את פלוגה ג' (גלבי) בפיקודו של דב קוזיקרו לחטיבה 179, שבפיקוד רן שריג. אני זוכר שבמהלך קבוצת הפקודות חייל האוויר תקף מטרות בסמוך לגבול, ולפתע הופל מטוס סקיהוק שלנו, ובאחת כל החושים נדרכו על מנת לחלץ את הטייס, עד כמה שזכור לי ללא הצלחה. בערב נערכנו בחניון לילה בפתחת קוניטרה מוכנים להבקעה, שאמורה להתחיל ביום ו' 12/10/73 לפנות בוקר בהרעשה ארטילרית וכך אכן קרה.

יום ו' 12/10/73

ביום הקודם חטיבה 179 – החטיבה הפורצת הצליחה לפרוץ את הציר עד מבואות חאן ארנבה ונעצרה. קיבלנו בשעות הבוקר פקודה לעבור ת"פ חטיבה 679 שבפיקוד אורי אור ולהתכונן לכיבוש המובלעת הדרומית. עברנו דרך חטיבה 179, שנפגעו לה כלים רבים, ונערכנו בסביבות כפר ג'בא; שם ספגנו תקיפת מטוסים סורים שהסבה נפגעים ראשונים. בין 8:00 ל- 9:00 התחלנו לנוע לכיוון דרום מזרח על בסיס ציר "ישימון" עם פלוגה א' בפיקודו של שמוליק אבישאול ופלוגת החרמ"ש בפיקודו של צוריאל. פלוגה ב' בפיקוד קרני עקפה את תל שער ממזרח ההתקדמות במקביל לנו מצפון לדרום. במהלך ההתקדמות לכיוון כללי מזרח כפר נאסג' הותקפנו במטחים של סאגרים וארטילריה ומטוסים. בכל התנועה היו לנו בעיות קשר קשות, ואני זוכר שקצין הקשר יוסי אופנגנדן ז"ל עלה על הטנק וניסה לתקן את התקלה. בעקבות פגיעה בסמוך לטנק המג"ד, הקשר הושבת ועברתי עם נתי לנגמ"ש הפיקוד שנע בצמוד אלינו ומאחורינו. הקשר בנגמ"ש היה תקין, וחשנו ביטחון בשליטה על הכוחות; הגענו למבואות כפר נאסג' בסביבות 12:00 פתחנו באש ותקפנו את הכפר. מלבד כמה משאיות ואזרחים מבוהלים לא היו בכפר כוחות כלשהם. צפינו מזרחה לכיוון תל ענטר ומשלא ראינו כוחות אויב התחלנו להתקדם, כשפלוגה א' של אבישאול מובילה, ואנחנו

צמודים אליו. בסביבות השעה 12:30 נפתחה אלינו אש מטווחים קצרים. אני זוכר את נתי צועק: "יורים עלינו לרדת מהר!" אבל ספגנו פגיעה ישירה והנגמ"ש נעצר. קפצתי מהנגמ"ש ובמבט לאחור ראיתי מישהו על הנגמ"ש שהמעיל שלו בוער, חזרתי לחלצו והתברר שזה נתי שעמד לידי בנגמ"ש. הורדתי אותו, הפשטתי ממנו את המעיל הבוער, ראיתי שפניו מלאות דם, לקחתי אותו מעבר לרכס ולמזלנו עמדו במקום טנקים בעמדות. העליתי את נתי לטנק, אמרתי למט"ק שזה נתי גולן ושצריך לפנותו לתאג"ד; לי לא היה מקום בטנק ונשארתי בשטח כשהמט"ק זרק לי עוזי להגנה עצמית. כעבור זמן, לא זוכר כמה הגיע טנק נוסף וכשראיתי שמדובר בשוט קל נופפתי לו, והוא חילץ אותי. נכנסתי לטנק כאיש צוות חמישי. לאחר זמן מה הוצאתי את הראש מהצריח וראיתי שאנחנו בתוך הישוב כפר נאסג'. אמרתי למט"ק: "צא החוצה מייד! מסוכן להיות בשטח בנוי!" זה היה בשעה 13:30 בערך. כמו שאנחנו יוצאים צפונה מכפר נאסג', אני רואה לפניי טנק שוט בודד נוסע ממערב למזרח. נופפתי לו והוא עצר לידינו למרבה הפתעתי בטנק היה עמרי נגב הסמ"גד שהוזעק להחליף את נתי לאחר ההיתקלות. הצטרפתי לטנק כקמב"ץ והמשכתי בטנק זה עד סוף המלחמה. למרבה המזל לפני היציאה ערכתי על גלויה את הוראות הקשר הגדודי והחטיבתי ולאחר שעליתי על הטנק של עמרי כיוונתי את התדרים של הגדוד ושל החטיבה. כשחזרתי לדבר ברשת הגדודית ("קרול") והקמתי קשר עם הפלוגות, ענה לי קרני מ"פ ב': "מברג כאן בורמה כמה טוב לשמוע את קולך שנית!" אני זוכר שבגלל עומס האירועים לא שייכתי זאת לחזרתי לטנק לאחר הפגיעה בנגמש, אבל לימים המשפט הזה אמר הכל.

עמרי נגב ארגן את הכוח מחדש; ובשעות אחה"צ, בשעה 15:00 לערך ובמהלך ההתארגנות נפתחה התקפת הכוח העיראקי מדרום. ההתקפה תפסה אותנו בתהליך תדלוק, תחמוש ותחזוקה, זכור לי שהיה שם טנק עם זחל פרוס ובין רגע התחילו לגרור אותו לאחור והטנק חולץ. עם ערב קיבלנו פקודה להיערך בשטחים השולטים מצפון לצומת נאסג' ולהיערך לקרב עם השריון העיראקי ביום שבת 13/10/73 לפנות בוקר. בלילה ספגנו מטחי קטיושות בלתי פוסקים, ואני זוכר את צוותי התחזוקה שהגיעו לכל מקום מחמשים ומתדלקים בעצמם, הם אמרו לנו אתם לכו לישון.

<u>יום שבת 13/10/73</u>

שבת בבוקר פתחנו בהתקפה מתואמת שהדפה את הכוחות העיראקים דרומה. אני זוכר את הקרב כקרב מוצלח בו פגענו בטנקים רבים, וכוחות השריון העיראקי נסוגו.

עד הפסקת האש לקחנו חלק בשני קרבות נוספים באזור תל ענטר ב- 16/10 עם חטיבה 679 שבפיקוד אורי אור וב- 19/10 עם חטיבה 9 שבפיקוד מוטקה בן פורת.

הקרב של ה- 19/10 זכור לי כקרב קשה יותר, הסורים לא נסוגו ואף הצליחו להתקדם והיו בו רגעים של מתח עד שהצלחנו לפגוע בסורים ולהודפם. מתום הקרב ב- 19/10 ועד הפסקת האש ב- 23/10 החזקנו את הגזרה בתלים ענטר ועלקיה; בימים אלו ספגנו התקפות ארטילריה ללא הפסקה, והיה קשה מאוד לשמור על משמעת ולהישאר בתוך הכלים. בלילות התארגנו בחניוני לילה מאובטחים. לאחר כניסת הפסקת האש לתוקף בסוף אוקטובר, ירדנו על שרשרות למחנה עליקה ברמה"ג להתארגנות. צוותי הטנקים והמכונאים התנפלו על הטנקים על מנת לתקנם ולהחזירם לכשירות בסיוע של כוחות עזר מהסדנאות. התחלנו מייד לערוך רשימות שמיות, ובהשוואה לרשימות הבסיס ביציאה היה לנו פער של כ- 240 לוחמים שלא ידוע מקומם. אני זוכר שביחד עם אברהם שרצר, קצין השלישות, ערכנו עשרות רשימות, כולל בדיקה במפקדות, על מנת לאתר את החסרים, קימתי אישית ראיונות עם עשרות חיילים שהכלים שלהם נפגעו, על מנת לאסוף ולהשלים מידע על נפגעים.

בוקר אחד כאילו משום מקום הופיעה קצינה גבוהה, נכנסה למשרד ואמרה: "שמי רותי וגויסתי לסייע בקשר עם משפחות". שילבנו אותה מייד בצוות. וכך מידי שבוע או פעמים בשבוע הייתה רותי מגיעה אלינו עם מידע

על קשר עם משפחות הנופלים. רותי השתלבה בצוות שלנו בטבעיות כאילו עבדה איתנו זמן רב, והפכה אחת משלנו.

כל זמן ההתארגנות בעליקה היו ידיעות שהסורים מתכננים התקפה על כוחותינו במובלעת על מנת להשפיע על המו"מ והוחזקנו בכוננות לחזרה לקו. ואכן בתחילת נובמבר 73 כ- 10 ימים לאחר הירידה לעליקה חזרנו לקו בתוך המובלעת באזור תל מרעי תל אחמר ליד צבצבא. עם החזרה לקו ציידו אותנו בציוד חורף, ולכל פלוגה העמידו מכולה אשר שימשה למגורים ולאחסון, היה קר מאוד וצפוף. אני זוכר שפלוגה ה' ישבה על תל מרעי, ופלוגות הטנקים ב' ו-ג' ישבו על תל אחמר ותל צפוני לו.

בתחילת דצמבר 73 הוחלפנו ועברנו לחאן ארנבה, מקום המפקדה של חטיבה 179 שבפיקוד רן שריג, באותו זמן הוחלט לפרק כוחות מאולתרים ולשלבם ביחידות מילואים קיימות. כוח נתי פורק והועבר בשלמות לגדוד 266 בפיקוד עוזי קרן, ואני מוניתי לסמג"ד. ב- 1976 קיבלתי את הפיקוד על הגדוד. לוחמי כוח נתי היו הגרעין שעליו הוקם מחדש גדוד 266. שירתנו ברצף עד מאי 74 בגדוד 266.

כיצד הגעתי לישראל בעקבות פריצת מלחמת יום הכיפורים

מאת עמרי נגב

ערב יום כיפור 1973 שבתי מסיור לאורך גבול אקוודור–פרו, כחלק מפמליית שר הביטחון והרמטכ"ל של אקוודור, מדינה בה שהיתי כראש משלחת משרד הביטחון .

שבת יום הכיפורים בשעות לפני הצהריים שעון קיטו בירת אקוודור, הגיעו לשגרירות ידיעות ראשונות על תחילת לחימה. התקשרתי ליחידה בה הייתי מוצב לפני צאתי לשליחות (חטיבה 200) ונאמר לי כי כולם גויסו, אך אין מה לדאוג וכנראה ישוחררו בקרוב. אך הידיעות על מהלכי הלחימה התחילו לזרום ועררו בי דאגה רבה. לכן בשעות הערב בשיחה עם עפרה אשתי ושתי בנותיי הקטנות סיכמנו שאם אכן זו מלחמה אני שב לארץ.

ביום א' 7/10/73 בשעות הבוקר הגיעו לשגרירות מברקים מדאיגים ביותר והחשוב ביניהם היה: "מבקשים מטייסים ואנשי שריון לבוא ארצה בדחיפות; מי שרוצה ויכול, שיגיע על חשבונו". כיוון שההחלטה שלי הייתה ברורה, פנה השגריר (לאחר מספר ניסיונות להניא אותי מההחלטה) לקהילה היהודית במקום, וזו בעזרת אחד מאנשי הקהילה, סוכן נסיעות, הוציאה לי כרטיס טיסה פתוח לארץ. כיוון שבאותו היום הייתה רק טיסה אחת של חברת התעופה הספרדית איבריה לאירופה, התקשרתי למטה החברה, והם אישרו לדחות את ההמראה עד להגעתי; ואכן תוך כחצי שעה הייתי על המטוס.

עם הנחיתה במדריד חיפשתי טיסה לארץ וכמובן שלא הייתה; ולכן עליתי על טיסה לרומא. שם כבר התכנסו מספר לא קטן של ישראלים שביקשו לשוב לישראל. בשעות אחר הצהריים יצאה הטיסה, שאפשרו רק לאנשי שריון וטייסים לעלות עליה. כך שבשעות הערב המוקדמות של 8/10 הגעתי לנמל התעופה לוד, ומשם ישירות לג'וליס; והשאר הרי ידוע לכולנו.

את חוויות המלחמה עצמה עברנו כולנו, וכל אחד מאתנו חווה את האירועים וזוכר אותם מזווית הראייה האישית שלו .

חוויה שאני זוכר במיוחד הייתה תקיפת מטוסי הסוחוי, ועל כך אולי בע"פ בעת המפגש.

סיפורו של נחלאי שצורף לכוח נתי

מאת: יוסי סטפנסקי

ביום כיפור 1973 הייתי מוצב בשרם א-שיח', נחלאי בשל"ת מישיבת הסדר (ישיבת הכותל) שנשלח לבסיס נ"מ להיות חזן ביום כיפור... הבסיס הופצץ על ידי מיגים מצריים, ובים מולנו נוהלו קרבות מול המצרים. לא יכולתי להצטרף ליחידה האורגנית שלי – גדוד 113 בחטיבת 'נתקה' בסיני, אוגדת ברן, בגלל הנתק; לאחר מכן גדוד זה נמחק כמעט כולו בהתקפה בגשר הפירדאן, והמג"ד אסף יגורי עצמו נפל בשבי.

ביום שלישי הטיסו אותי צפונה, וכמדומני באותו יום או אולי למחרת הגעתי לג'וליס ושם הצטרפתי ל- 'כוח נתי' כטען-קשר באחד הטנקים. אני זוכר שלקחנו ציוד מבית הספר לשריון ועלינו צפונה (ביום שלישי? אולי ביום רביעי?). זוכר שעברנו דרך ראש פינה... (אך אז גרתי בירושלים ולא בצפת). אני זוכר שהתארגנו באזור נפח, וגם צילמתי טנקים סורים שנפגעו על גדרות המחנה ממש – אז עוד לא ידענו איזה קרב גבורה התנהל שם שעות קודם לכן...

לאחר ההתארגנות נסענו בציר אמריקה לכיוון המובלעת הסורית. אני זוכר את ההפצצה של המטוסים הסוריים, נגדם יריתי בעוזי שלי ובמקלע המקביל. ובקרבות שהיו (ביום חמישי? ביום שישי?) נפגע הטנק שלנו והושבת (עד היום אינני יודע ממה. המט"ק נפצע קל בפניו, אך יתר הצוות לא נפגע). ככל הזכור לי, הגיע קצין והורה לנו להתפנות למחנה ירדן – שם היינו כמה ימים. לאחר מכן שוב הצטרפנו לטנק שעלה ונכנס למובלעת. אני זוכר ששבועות היינו בחניון קרוב לכפר קנקר, כ- 40 ק"מ מדמשק. האמת היא – אינני בטוח שבעלייה 'השנייה' שלי למובלעת חזרנו לכוח נתי, אך נדמה לי שכן.

בזמן הקרבות, נפגעה השמיעה שלי באוזן שמאל, כנראה מהירי במקלע המקביל, ועד היום כמעט ואינני שומע באוזן זו. השנה (אחרי 40 שנה!) קיבלתי הכרה של 10% כנכה צה"ל על כך ממשרד הביטחון... מלבד זה,

ברוך השם ניהלתי מאז חיים רגילים – התחתנתי, יש לי ילדים ונכדים, למדתי לימודי ארכיאולוגיה, ואני עובד מאז כארכיאולוג וכמדריך טיולים מבוקש באזור הגליל. תושב צפת מאז 1979. שרתי במילואים כסמל מבצעים עד 1997 בגדוד טנקים. בחג סוכות האחרון הדרכתי סיורים בגולן בעקבות 40 לשנה למלחמה (בעיקר על הקרבות שניהלה חט' 179 באזור חושניה), והתחלתי להתעניין ולהיזכר גם בכוח נתי – איתו לחמתי. הצטערתי מאד(!!) לקרוא שנתי גולן, גיבור ישראל עוד ממלחמת ששת הימים, נפטר ואיננו עמנו.

איננו זוכר את שמות אנשי הצוות שהיו איתי. אך יש לי תמונות <u>צבעוניות</u> שצילמתי באותה תקופה, החל מהיום הראשון שעלינו לגולן ועד שירדנו מהגולן לאחר כמה חודשים (אני חזרתי לגדוד שלי המקורי 113, חט' 280, בסיני). אשמח לדעת את שמות חברי הצוות שלי (שכמו יתר חיילי הכוח לא שירתי איתם לפני המלחמה, ואחרי המלחמה נותק הקשר איתם).

אשמח לדעת האם אני רשום במצבת כוח האדם של היחידה? האם יש עדיין רישום של חיילי הכוח? אשמח לדעת באיזה תאריך הצטרפתי, מתי עזבתי את הגולן, וכל מידע אחר על עצמי ועל חברי הצוות שלי!
ברכות לכל אלה הנמצאים עמנו והמתאמצים להיזכר באירועי התקופה המיוחדת הזו, ואני מביע צער עמוק על אלה שלא זכו להגיע לימים אלה, ובראש ובראשונה – הגיבורים שנפלו באותה מלחמה קשה!

הסיפור של לוחם בפלוגת החרמ"ש

מאת עזרא צחור

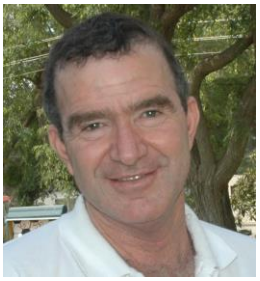

לאחר שנותקתי מיחידתי ביום הכיפורים, הופניתי במוצאי היום הזה לג'וליס, שם יענקל"ה שפיר ואני צורפנו, כדי לעזור בהקמת פלוגת חרמ"ש, בתוך כוח נתי בפיקודו של צוריאל. שנינו הכרנו היטב את הנגמ"שים, שהיו כלי חדש בצה"ל ואת כליי הנשק ובעיקר המא"ג, שהיו זרים ללוחמים המצורפים, שרובם רק נחתו משהות ממושכת בניכר. עשינו אימון נהיגה וירי זריז לכולם. הנגמ"ש אותו הוצאתי מהימ"ח ובו נהגתי כל המלחמה היה מספר 001.

עד יום ד' בבוקר אימנו את כל המתקבצים, בלוחמה מנגמ"ש, שהיה כלי זר להם לחלוטין ועשינו מלאכתנו נאמנה. בג'וליס גם פגשנו את "הסוס הלבן", שהיה הרס"ר המיתולוגי והמפחיד של הבסיס, באותם ימים. הוא התנהג למופת, קיבל את שרידי הלוחמים שחזרו שבורים מהתעלה ודאג לכל מחסורם. לא אשכח את התמונה, איך הצעיד אותם בשלשות לחדר האוכל, אנשים שבורים בנפש ובגוף.

ביום ד' עלינו על מובילים לרמה, פרקנו את הנגמ"שים בבית המכס העליון ויצאנו כפלוגה מלאה ומסודרת לכיוון החזית. שם חטפנו התקפת מטוסים ושאר מרעין ביישין. בעת חניה ליד קונייטרה, חטפנו מטח קטיושות; אני שהייתי סגור ומנמנם בתוך תא הנהג, ראיתי שטנקיסט, שהכנסנו לקו החזית וישב על סיפון הנגמ"ש שלי, חטף רסיס בצוואר ודימם למוות. בערב בעוד אנו נקראים בדחיפות לחניון הטנקים הגדודי, שהותקף ע"י כוחות חי"ר סוריים, נפגע המ"פ צוריאל בברכו ופונה לתאג"ד; למותר לציין שלא הגענו לעזור לגדוד המותקף.

אחרי ימים רבים של מלחמה, סטטית ברובה, לייצוב קו התילים במובלעת הסורית, הוכרזה הפסקת אש. אנחנו קיבלנו משימה, להחזיק את תל מרעי, שישב אל מול הכוחות הסעודיים. באותם ימים חזר צוריאל לפקד על הכוח. יענקל"ה שפיר ואני, שביקשנו לחזור ליחידתנו המקורית, סופחנו בשלב א' לכוח סיור קטן בפיקודו של צביק"ה, שם החיים היו טובים יותר ואף "מצאנו" ג'יפ סעודי מעניין, ששימש אותנו, גם לנסיעה הביתה ואפילו לנסיעה להלוויה של בן גוריון בשדה בוקר; עד שהמח"ט חמד אתו. סיפורי הג'יפ והנסיעות בו, כולל איך מתדלקים, ג'יפ שלא רשום בשום מקום ואיך מחביאים אותו מהחומדים למיניהם, עוד יסופרו.

לאחר מספר ימים חזרתי ליחידתי הפגועה והמשתקמת, את רוב הזמן עד ליוני 1974, עת מסרנו את החרמון הסורי לכוח אוסטרי, ישבנו בחרמון הישראלי ובשיא החרמון (2800 מטר) בקרבות קשים מאוד, שגם הם ראויים לסיפור נפרד.

עוד סיפור קטן, ביום חמישי, בשבוע הראשון נסענו למחנה "צנובר" לתדלק ולקבל ציוד עבור הטנקים בחזית, שם מצאתי את הנגמ"שים של הפלוגה המקורית שלי, כולם פגועים, כולם עם מכתבים וציוד אישי של חבריי, שלא ידעתי מה עלה בגורלם. שם גם אמר לי רס"ר חכם, שכולם נהרגו למעט אחד, דבר שלמרות האמת המרה גם היא, היה פרי דמיונו הקודח (מכ-60 לוחמים נהרגו 23 ונפצעו 22).

אשמח לשמוע ממי שזוכר אותי מאותם ימים

זיכרונות של מ"מ מפלוגה א'

מאת: אורי קונדור

My tale of the events of October 1973, started really a year earlier. At that time I tried to “raise my profile” from 37 (due to back injury) to whatever that will allow me to get back to normal reserve service in a fighting unit.

At that time, I was told by the army that I will not be able to serve in a fighting unit and very explicitly I got the explanation about the “waves” – once the first wave of soldiers will be gone the army will bring the second wave of normal reservists, once this wave will be gone the army will bring all other reserves available. Once this wave will be gone, then the army may call me to join a force of soldiers like myself, one-leg, one-eye or one-hand soldiers. The situation didn’t look too promising but I succumbed to realty.

On Saturday morning of Yom Kippur 1973, we were awakened by the unusual noise from the nearby air base, and indeed the news from there was not good. By that afternoon reservist from my kibbutz started leaving to their units. That evening we heard the blast of the first Frog missile

that hit several kilometers away from us. No call from the army came to me. Sunday was a day of confused messages from all over and in the evening, another missile hit very close by. That evening, I told my wife that in the morning I will leave to Tel-Aviv to see what is going on.

On my way to the city I saw from the bus a column of civilian tractors carrying some very old little anti tank canons. At that time I knew the situation was pretty bleak. Finally, around noon I arrived in בית-השריון. Lots of people were there, with and without uniforms, and you could sense the confusion from all over. The Major at the desk, without looking at me, asked for my military ID certificate, saw the "37 profile" and told me to go back home and wait for their call. The disconnection from realty of the uniformed soldiers was crying out. I went aside, took a pen and very carefully changed the 3 to a 9 and suddenly it was written in my ID that I have a "97 profile". Ten minutes later, I stood in front of the same officer and told him very calmly that for some reason I didn't get a call. Briefly he looked at my officer ID, mumbles something about my high profile and the incompetency of the reserve forces and ordered me to go immediately to the armor base at ג'וליס. I did so, and by the evening I reported to the local command.

I was placed with a group, mainly consisting of people that came back to Israel from abroad and some like me with a low profile. At that time the rumors that were going around were just terrible and did not help the moral; beside the rumors about the losses I heard that my kibbutz was in ruins, and the fate of my wife and two children was not clear at all. We got tanks and I got about eleven people to form a platoon – "מחלקה 1". Although the Centurion tanks were completely new to me and indeed I didn't like those tanks from my past service (I was a proud Paton tank-man not a Centurion man LOL). Nevertheless, a tank is a tank I said to myself. Not knowing even one soul in that crowed was more disturbing. During the armoring and getting the proper equipment, I noticed again the deep disconnect of the non-reserve (סדיר) soldiers. The store-man at the storage facility told me that nobody told him about emergency situation, and therefore he was not allowed to give us proper military attire. I resolved the issue very quickly by ordering two of my big guys to show him the exit door by lifting him up above the counter, and that despite his protests and threats of military court. At the end of the day I was a part of what became later known as "Natty Force", company A under the commander Shemuel Avi-Shaul, a handsome and charismatic person.

On Wednesday night we started the journey to the Golan Heights. I was placed in the first vehicle of our little convoy of junior officers on the way for a last briefing at the high command in Zeffatt. For some reason, I set in the front of the first vehicle; I was very tired after the second sleepless night and fell asleep. In one of the many curves of the road I fell out of the open vehicle. The next thing I noticed was that I laid in the middle of the road and car lights were fast approaching me. Somehow I stood up and went to the side of the road. Then I heard people shouting "somebody fell off the vehicle"' it was pitch dark with fog, and when they asked me where that person is, I just shrugged. Then I went back to my vehicle, set down and passed out. Later on, I felt that someone was gently shaking me and transferring me to the back of the vehicle. Somebody was trying to keep me awake by talking to me and asking about what just happened and who I was. He told me that he came back from Italy and he was a medical student. Later he identified himself as Micha,

the commander of platoon 2. When we arrived at the "front high command" I was ordered to go to the nearby hospital for a checkup. Knowing already how things were, I replied very adamantly that I would go ONLY if Micha accompanied me. At that time Micha was my only hope and I'll never forget how he helped me. Whomever it was obliged and we went to the hospital. At the hospital, after a quick check the triage decided that I must stay there for a day or two, when I protested, the doctor in charge called somebody and two mail nurses came and by the doctor's order asked me for my revolver, and to come with them. Till now I don't know from where I have taken this energy, but somehow, I have taken Micha's hand or sleeve and pooled him after me, outside of the hospital. We stopped at a distance from the hospital and at five o'clock in the morning I had the audacity to knock on a door and ask the people over there to phone my wife's parents in Tel-Aviv just to say that all was OK and I was still at the military base. When we joined back, I realized that I did not understand most of the briefing. This was the stage whereby my normal perception of events as a motion picture became slide pictures.

The next thing I remember is that I am on a tank at the "Top Custom House" (בית המכס העליון). I saw our tanks burnt and damaged, and then I saw damaged Syrian tanks, but not burnt tanks too. I stopped my tanks beside one tank and jumped into it to pull out two Kalashnikovs (to replace my revolver), ammunition and a binocular, I felt much better already, yet the lingering headache and the double vision where driving me crazy. It was later on (one hour or one day?) that I remember the air attack. The sun in my eyes, there was no ammunition to the 0.5" caliber machine-gun and we were just standing there waiting for the hit, but the most disturbing issue was: "where is our air force?" It was a very humiliating experience, yet nothing resembling what came after. Those of us who didn't get hit continued forward.

The next picture was pretty disturbing. As we were pushing forward I heard on the radio from our commander that the Syrians were in a general retreat mode and we should progress quickly to hit them. I remember going fast forward, not the way we were taught to penetrate. After all, we were already in a hostile enemy territory. In the afternoon of that day we got hit badly. I don't remember anything on the radio, but suddenly I found myself between burning tanks, and on top of a little hill was a burning half-tank. While moving I tried with my "loader" to locate the enemy but could not. Suddenly I saw a tank from our forces coming fast toward my tank. As he came closer, I saw that it was our company second in command. I signaled to him with my hand the known Israeli signal: "what is going on?" (trying to keep radio silence) and he shouted to me over the radio: "take command!" and left in a very high speed. Little that I knew the company ceased to exist at that point including our commander Avi-Shaul that got killed there. I looked to all sides, and other then my tank, the burning tanks and wounded soldiers there was nothing. I told the loader (I don't remember his name and have no clue about his whereabouts) that I was going down to help the injured, he went out from his compartment just to shove me back down to my little cell and added that there was a war out there and my crew needed me more. Relaying on his expertise, (he did his service on that type of tank and was familiar with the landscape too) we tried to go up again and fight back. We tried to get into a firing position, and as I was identifying the

tanks at about one hundred meters, I turned the turret and put the gun on target, the gunner screamed: “I see the tank but I cannot get the cannon to go any lower”. At that moment I saw the gun and then the black hole of the Syrian tank’s cannon turning straight on us. I kicked the gunner in the back and told him to shoot anyway. I am not so sure whether he shot or I by passed him, nevertheless, the bullet flew above the Syrian tank with a big bang and for some reason he didn’t shoot at us. I didn’t want to push our luck any further, and we backed down to a safer position.

Not so sure how, but in the next picture I remember, I am in a move to unite with Micha. He was sitting in an abandoned Syrian “turret position” and I moved to a one like this too. I hopped on his deck to talk with him and found out the best line of action, and another surreal sight came at me. I saw his crew reading some pocket books and I could not stop myself from making a point about this “cool” crew. Micha looked at me and replied: “those are not books, those are Psalms!” shortly after, we identified Syrians forces likely infantry in soft trucks coming to our direction, interesting enough they came towards us from the west, where our forces where supposed to be. We did let them come close and from zero distance we shut and hit them.

Then our wounded started somehow to be gathered around us. Again, I don’t remember much, although one event I do remember. The doctor that tried to care for the injured tried unsuccessfully to give infusion to a burnt soldier in his arms. Remembering the previous war I told him to try it close to the ankle, which was not burnt. For a while it was OK until one of the wounded started to suffocate. I said to the doctor, “Listen, you have to operate him”, and he made a cutting move on my throat. The doctor looked at me with a terrible look and said: “you are an officer, how dare you suggest that?” realizing he misunderstood me, I explained to him that there is a special device in his kit that should alleviate the problem by inserting it in the throat. I could see he understood me this time and without delay he successfully performed this procedure/operation. It was after that, that he started to cry to me that he was a gynecologist and not a surgeon and why was he sent there.

After all that, I had a big gap in my memory. The next hour or day I found myself traveling with Lavy Mann, the second in command of our brigade, a very brave and cool man. Somehow, after a day or two, I got a new tank and a new crew. Shemuel Ellion was the driver, Stefan (Steff) Ha’Ellion was the gunner and Tzvika (last name?) was the loader. With this crew I lived through the rest of this damned war. We were all under the command of Yaacov Karni, a leader and a brave man. At that time, I started to get out of my concussion, my vision improved and I had less of a headache. It also helped that we were now in a routine of a long war, no surprises anymore. We were still suffering from poor supplies and no communication with our loved one at home. Most of the stories were told already and most of them are with a happy end.

I like to take this opportunity and wish all of you the best in life. I think we all earned it.

December 1, 2013, Edmonton Alberta, Canada

זיכרונות ומחשבות מהמלחמה

מאת: סולי קופ

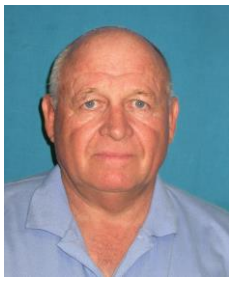

בעקבות השתלשלות העניינים, נעניתי גם אני לבקשת המארגנים לכתוב כמה מילים לכבוד מפגש לוחמי כוח נתי.

כשפרצה מלחמת יום הכיפורים, הייתי בתפילת מוסף של יום כיפור. ישבתי אז בספסל האחורי של בית המדרש, של ישיבת "הר ציון". ראינו פתאום רכב צבאי מגיע לאלון שבות, שבתחומה הייתה הישיבה.

לאחר מכן, הרב עמיטל זצ"ל קם ונתן דרשה מרגשת שנוגעת ישירות למלחמה. כמדומני הוא דיבר על המלחמה, שהיא נגד ה' ועל ירושלים. לאחר מכן קם הרב יואל בן-נון, שהיה בזמנו מורנו לתנ"ך, נעמד על השולחן, שהיה בקדמת בית המדרש ואמר בשם כל היחידות הצבאיות, שעל כל החיילים להתייצב בבסיסיהם ולהירתם למאמץ המלחמתי. אני זוכר את משה טל ז"ל עובר מולי, וכן את שריאל בירנבוים ז"ל אם אני לא טועה; ויכול להיות שגם דניאל אורליק ז"ל.

משעה זאת של אחר הצהרים ועד צאת יום כיפור אין לי כמעט "זיכרונות". במוצאי יום כיפור, אני יוצא את הישיבה יחד עם אליעזר ברח"ד, בלכתנו לכיוון צומת גוש עציון, שמוביל דרומה לחברון וצפונה לירושלים. לפני כן עוד הספקתי לראות את דוד נתיב [וויג] יוצא מהשער של אלון שבות וכן את עמוס ספראי שיצא עם האוטו שלו. מצומת גוש עציון נסעתי הביתה – למושב ניר ח"ן (ביתי מילדותי), ואני לא יודע כיצד. בבית אני זוכר שאמא אמרה לי "מה אתה מפחד?"; ואז ביום שני בבוקר הגיעו באוטובוס אנשי הגיוס וחשבו שאני עריק. ממושב ניר ח"ן נסענו לכיוון מושב חלץ, שנמצא ליד צומת חלץ, ומשם למחנה נפתלי, אליו הגענו בערב. אחד המפקדים צעק עליי, "מדוע לא הופעת בזמן?" הייתי בהלם. לאחר מכן אני מוצא עצמי במחנה ג'וליס יחד עם החבר'ה שלי מהישיבה, מישיבת הר עציון ומישיבות הכותל וכרם דיבנה. שם גם מישהו צילם אותנו יחד עם יונה אבנר ז"ל ורפי נוימן ז"ל. משם המשכנו לכיוון הרמה, כל אחד בציודו ובזיוודו על הטנקים. פגשתי גם את המ"מ שלי מהטירונות יובל ליבר באוטובוס; אבל לא דיברנו; אני חושב שהיינו "אאוט טוטאלי". יובל ליבר היה מ"מ שלי בטירונות במחנה 80. בסוף הטירונות הוא ביקש ממני ללכת לקורס מכי"ם. יצחק גוטמן שכנע אותי להמשיך במסלול הישיבה; וכך המשכתי להיות דתי; ישפוט אלוהים מה טוב ומה רע.

בנסיעה עם הטנקים כמובן על מובילים נסענו דרך צומת גולני בואכה טבריה. אחרי טבריה נעצרנו בצד ליד מוביל המים המלוחים לירדן. כנראה שהמנועים התחממו. המשכנו במעלה ההר עד ראש פינה, ומשם דרך גשר בנות יעקוב עד נפח. ראינו בדרך אמבולנס צבאי, ואז הבנתי שאני במלחמה. עצרנו בצד, לאחר שירדנו מהמובילים וכתבנו גלויות הביתה, ומכאן המשכנו הלאה; כל זה ביום רביעי. עד כאן סיפורי האישי. מכאן יכולים אחרים לספר. כמובן אם נצליב עדויות ואירועים. אני הייתי נהג טנק, כך שהרבה דברים לא ראיתי – רק דרך הפריסקופ. ה"ברוך" הגדול היה ביום שישי 12/10/1973, שבו

נכנסנו למארב סורי, ואז נהרגו חבר'ה רבים. אל הטנק שלנו הביאו את שמחה זעירא ז"ל, שהיה כבר שרוף לגמרי. הרופא של גדוד השרמנים הכניס לו צינור לקנה הנשימה, אבל זה היה כבר מאוחר. הוא ביקש סליחה מאשתו, ואלו היו פחות או יותר מילותיו האחרונות.

בקיצור ולעניין המלחמה הייתה נוראית שאת אותותיה אנו מרגישים עד היום.

אני מקווה שאת הלקח הגדול למדנו מהמלחמה הזאת, ואל לנו להיות שאננים ותמימים; כי מלחמה יכולה לפרוץ מכל כיוון.

אני כשלעצמי מרגיש שאם מה שהמלחמה גבתה מאתנו זה רצון ה', אז שיהיה כך.

מלחמת יום כיפור מזווית אישית

מאת: יעקב קרני

השתחררתי משירות סדיר בנובמבר 1972 וחזרתי לקיבוץ שלי, בית אלפא. השינוי ממ"פ בגדוד טנקים בסיני לבחור צעיר בקיבוץ שוקק חיים היה כיף מוחלט. בימים עבדתי עם חברים טובים בבריכות הדגים של הקיבוץ, ובערבים ביליתי עם אותם חברים ועוד אחרים, שכללו מתנדבים (ובעיקר מתנדבות) מחו"ל, וברחתי מאחריות. שמרתי קשר חזק עם חברי מהצבא, שנשארו חלק חשוב מחיי. ביוני 1973 נפרדתי מהחברים, המשפחה, הנוף והריחות של הגלבוע והעמק ויצאתי למסע שהתחיל ברומא, נמשך בניו-יורק, דרך מחנה קיץ לילדים יהודים ע"י אגם מוקף יער, ולבסוף טיול מהחוף המזרחי לחוף המערבי של ארה"ב, ובחזרה.

ביום כיפור, שבת ה-6 לאוקטובר 1973, הייתי בסנט-לואיס שבמרכז ארה"ב. לאחד משני החברים שטיילו איתי הייתה שם "ידידה", ממשפחה יהודית טובה, והם אירחו אותנו בביתם. התכוונו להיות איתם ביום הכיפורים ואח"כ להמשיך מזרחה. מתישהו בשעות הערב המוקדמות, הבן הצעיר של המארחים, ילד בן 10 בערך, התחמק לחדרו והדליק טלוויזיה (ביום כיפור!). אבל התוכנית שרצה לראות הוחלפה בדיווחים על מלחמה בישראל. כמובן שלא האמנו כשהוא ספר לנו מה ראה, והופתענו מאד כשהתברר שהוא לא מותח אותנו. שני חבריי סברו שזה סיבוב נוסף שיימשך כמה ימים (מקסימום שישה) ויסתיים בעוד תבוסה קשה לערבים. "עזוב", הם אמרו לי, "עד שתגיע חזרה זה יגמר". אבל אני כבר לא שמעתי אותם.

עליתי על הטיסה הראשונה שמצאתי מסנט-לואיס לניו-יורק, שיצאה למחרת בבוקר, ה-7 לאוקטובר. כשהגעתי בשעות הצהריים, אמרו לי בשדה התעופה קנדי, שהטיסה הראשונה לארץ תצא מאוחר בלילה, ויעצו לי לחזור לשדה בשמונה בערב. אל-על הקימה דלפק חירום באולם נפרד, וכשחזרתי בערב הייתה שם מהומה אדירה. מאות אנשים צעירים, חלקם עם בנות זוג או בני משפחה אחרים, ניסו בכל דרך לקבל כרטיס

עליה על המטוס. הראשונים שקיבלו כרטיסים היו הטנקיסטים, ואז הסתבר שהמטוס מלא ואין מקום אפילו לטייסי קרב ובוודאי שלא ללוחמי חי"ר. מיותר לציין שהחברה האלה מאד לא אהבו את זה. המטוס המריא בסביבות חצות, ואני זוכר היטב את טייס הקרב שישב כל הטיסה על קופסת פח במעבר. נדמה לי שהוא היה חבר של קברניט המטוס או סגנו, והם אפשרו לו לעלות על המטוס בלי כרטיס. השמש שקעה כשנחתנו בלוד למחרת, והמשאיות שנשלחו לקחת אותנו לג'וליס כבר המתינו בנמל התעופה. מצאתי טלפון ציבורי והתקשרתי למזכירות הקיבוץ להודיע שהגעתי ושאני מתגייס מיד. כמעט עד הפסקת האש לא ידעו שם איפה אני ומה עלה בגורלי. היום יש לי ארבעה ילדים מבוגרים ששירתו בצה"ל, וחלקם לחמו. קשה לי לתאר את הסיוט המתמשך שעברו הוריי במשך השבועיים שלא שמעו ממני. שני האנשים החזקים והעצורים האלה פשוט נשפכו בבכי בפעם הראשונה שהגעתי הביתה, כמה ימים אחרי הפסקת האש.

במבט לאחור, קשה לי להסביר את המהירות שבה חל השינוי המנטלי שלי מצעיר בן 23, חסר דאגות, שמטייל ביבשת רחוקה, לחיל ומפקד, כאילו שאף פעם לא עזבתי את הצבא. שעתיים או שלוש אחרי שחזרתי לארץ כבר הייתי מרוכז לגמרי בהקמת פלוגה, יש מאין: מפקדים, אנשי צוות, חוליה טכנית, טנקים, נשק, תחמושת, זיווד, מכשירי קשר, דלק, סרבלים, קסדות, בדיקות כשרות של הטנקים, מנות קרב וכל שאר הפרטים. רצינו להיות מוכנים תוך 24 שעות. באופן טבעי, אתה מחפש אנשים שאתה מכיר, שאפשר לסמוך עליהם, והבעיה הייתה שכמעט לא הכרתי אף אחד. האדם המוכר הראשון שפגשתי היה המלחין נחום (נחצ'ה) היימן, שהיה מורה המוזיקה הראשון שלי בקיבוץ, והגיע מאיפשהו באירופה, לא יודע איך. שמחנו להיפגש והוא אמר לי: "יענקלה, טוב שאתה כאן, עכשיו המלחמה בידיים טובות", עלה על הג'יפ ונסע, לא יודע לאן. עד היום לא פגשתי את נחצ'ה שוב, אבל הוא כתב מאז כמה שירים מקסימים שאני מאד אוהב. אח"כ מצאתי את משה גולדברג ויהודה זליג שהיו איתי בסדיר, ואת צפריר (שכחתי את השם הפרטי) ששירת כמוני בגדוד 46 והוא נהיה הסמ"פ שלי. ביום רביעי אחר הצהרים, כשהעמסנו את הטנקים על המובלים, פתאום ראיתי את משה לוי, שמוצניק כמוני שעשה איתי קורס קצינים והיינו חברים. משה שרק הגיע מלונדון היה עדיין בבגדים אזרחיים וחיפש מה לעשות. זה קרע לי את הלב אבל לא יכולתי לעזור לו. איכשהו הוא הצליח לשכנע את נתי לקחת אותו כקמב"ץ שני, וככה הצטרף לכוח שלנו.

הרבה זכור לי מהמלחמה, אבל היו בה מספר אירועים שנצרבו בנפשי ועל חלקם אספר כאן.

ב-12.10, בקרב לכיבוש המובלעת הסורית, נתקלו המג"ד נתי ופלוגה א' במארב טנקים סורי. נגמ"ש הפיקוד הושמד, והפלוגה ספגה פגיעות קשות. זמן קצר לאחר מכן הגיעה פלוגה ב', הפלוגה שלי, מכיוון אחר, עלתה לעמדות שולטות, זיהתה את אותם טנקים סורים ופגעה בהם. שרידי פלוגה א' התארגנו, טיפלו בפצועים כמיטב יכולתם והגיעו אליי על שלושה טנקים כשירים שנשאו על סיפונם גם את שאר האנשים ששרדו את הקרב. הם תפסו מחסה מאחורי אחת הגבעות, וכשנגמר הקרב ירדתי לדבר אתם. מה אפשר להגיד לאדם שלפני זמן קצר ראה את חבריו נהרגים בטנק בוער, מטרים סופרים ממנו, או גוססים למוות על-ידו? בן-אדם שעד לפני שעה היה בחור צעיר ועכשיו לא מבין למה פגז האויב שיועד לטנק שלו החטיא, והוא נשאר בחיים? הם דיברו קצת על מה שעבר עליהם וגם סיפרו לי על המג"ד שנפצע קשה ולא ברור אם עוד מישהו יצא חי מנגמ"ש הפיקוד. אבן כבדה ירדה על ליבי: משה לוי היה עם נתי על הנגמ"ש ונהרג! ואז אני שומע שקוראים לי בקשר וחזרתי לטנק שלי. היה זה קצין האג"ם של חטיבה 679, שאמר לי שכוח אויב גדול תוקף מדרום, ודרש שכל מי שיכול ינוע מיד לעמדות מדרום לכפר נאסג', לעזור לבלום את ההתקפה. שוב אני, ילד בן 23, עומד מול החברה של פלוגה א', אנשים שלא מכירים אותי, שרק לפני שעה או שתיים היו בקרב נורא, ואני שואל: "חברה, מי בא איתי?" אני מביט בהם ורואה את הסבל בפנים. מישהו אומר: "מספיק עם השיגעון הזה. אני גמרתי". ואז, בלי מילה, קמים שלושה צוותים, מפקדים ואנשי צוות, ועולים על הטנקים. שוב היו לי שבעה טנקים. עשינו בדיקת קשר ויצאנו במהירות לעזור לבלום את העיראקים, ואחר-כך לחמנו יחד עד סוף המלחמה. 40 שנה עברו מאז וגם אם היו אלה 400, לעולם לא אשכח את אותם גברים בין הגברים, שקמו, עלו על הטנקים וחזרו לקרב.

הטנקים העיראקים מתקרבים וכל רגע חשוב. אנחנו נוסעים בכל המהירות דרומה לעבר תל ענטר שמדרום לכפר נאסג'. משמאלי, על גבעה נמוכה אני רואה נגמ"ש ישראלי שרוף ומעוות. זה נגמ"ש הפיקוד של נתי, אני חושב והלב כואב – משה הלך. ואז כמו מעולם אחר אני שומע אותו ברשת הגדודית מקים קשר עם יחידות הכוח. כשהנגמ"ש חטף, משה עף ממנו ולא נפגע, חוץ ממכה חזקה בברך. הוא חילץ את נתי הפצוע, שם אותו על טנק של יחידה אחרת, איכשהו מצא את הטנק של הסמג"ד, עמרי נגב, תפס את מקומו על ידו בטנק וחזר לתפקד כקמב"צ. בשבילי הוא קם לתחייה.

הרגעים הקשים ביותר במלחמה, הרגעים שבהם אתה משוכנע שמפה לא תצא בחיים, עברו עליי בקרב לכיבוש תל ענטר, ב-16.10. בקרבות האחרים לחמנו בטנקי אויב שהסתייעו באש ארטילריה, שהייתה לפעמים מסיבית. שריון הטנק מגן היטב מפגזי ארטילריה, והסיכוי לפגיעה ישירה בצריח קטן יחסית. ירי ארטילרי היה חלק מהשגרה במלחמת ההתשה, כמה שנים לפני מלחמת יום כיפור, ולמדתי לא לתת לו להפריע. לחימה בטנקי אויב, תוך תנועה בשטח, תרגלנו הרבה כל השנים. לעומת זאת, בקרב של ה-16.10 השתמש האויב לא בטנקים, אלא בנשק שלא הכרתי עד אז: טילי נ"ט מונחים מסוג "סאגר". זהו טיל שנע יחסית לאט, על-מנת לאפשר ליורה לביית אותו על המטרה. יחד עם שאר הטנקים של חטיבה 679 נענו מצפון לדרום, חשופים בשטח ישר ופתוח, שלא הייתה בו אפשרות לתפוס עמדות. חוליות ה"סגאר" של הסורים טיווחו אותנו מעמדות מסתור, על שלוחה של גבעות מדרומנו. טווח הירי של הטילים היה גדול מזה של הטנקים, וממרחק של 2.5 - 3 ק"מ אנחנו היינו מטרות גדולות בשבילם, בלי שנוכל להשיב אש בצורה יעילה. הדרך לשרוד הייתה לנוע כל-הזמן, כי קשה לביית טיל על מטרה נעה. הדרך להכריע את הקרב הייתה להתקרב אל חוליות הסאגר, כך שלא יהיה ליורי הטילים מספיק זמן לביית אותם, בעוד שהירי שלנו נעשה יעיל יותר. המח"ט, אורי אור, נתן פקודה לנוע קדימה ולחצות את ציר "צירין", אבל מי שנע קדימה הסתכן, והחטיבה פשוט זחלה. הקרב היה תקוע, ולפחות טנק אחד של החטיבה נפגע ונדלק. ידעתי שהמח"ט צודק וכל עוד אנחנו לא נעים קדימה וחוצים את ציר "צירין", שמאחוריו היו הגבעות שעליהן התמקמו יורי הטילים, אנחנו בעמדה נחותה עם סיכוי גבוה להיפגע ובלי סיכוי סביר להכריע את הקרב. למרות הקושי, נתתי פקודה לפלוגה לנוע קדימה ולחצות את ציר "צירין", ונסעתי קדימה. כל מה שעשיתי בקרב מרגע זה היה לוודא שהטנקים נעים כמה שיותר. השתדלתי לעקוב אחרי ירי הטילים שהתמקד עכשיו בנו, לזהות לאיזה טנק הוא מכוון ולפקוד על הטנק הזה בקשר לנוע. היו כמה מקרים שטנק זז, והטיל פגע במקום שבו עמד שניות לפני כן. הקרב הסתיים כשעברנו את ציר "צירין" דרומה, והאויב נסוג מעמדותיו. אף טנק בפלוגה שלי לא נפגע.

לא הכרתי אף אחד מחללי כוח נתי. אבל רבים מחברי, פקודי ומפקדי בעבר, ששירתו ביחידות אחרות, נהרגו במלחמה. ביניהם היו כמה שאהבתי אהבת נפש. הם חסרים לי מאוד עד היום ולעתים קרובות אני חושב עליהם, ועל מה שהם הפסידו, וכמה שאנחנו, חבריהם ובני משפחותיהם, הפסדנו בהעדרם.

כשהשתחררנו מהמילואים, בתחילת מאי 1974, לפני יום העצמאות, חזרתי לקיבוץ ושם פגשתי באיילין סינגר, ג'ינג'ית נפלאה ויפהפייה ממניאפוליס (במדינת מינסוטה בארה"ב) שהחליטה לעשות הפסקה בלימודים, לבוא לאולפן בקיבוץ וכך לעזור למדינת ישראל אחרי המלחמה. מסיבות לא ברורות היא בכלל שמה לב אליי. בשנים 75-1974 היחידות הסדירות של השריון עברו תהליך של בנייה מחדש, והיה מחסור גדול בקצינים זוטרים, בעיקר מפקדי פלוגות. בערך חודשיים אחרי שהשתחררתי מהמילואים, פנה אליי האלוף מוסה פלד, מפקד גייסות השריון, וביקש שאחתום קבע לשנה. הבנתי אז שחיי מתקדמים לכיוון של קריירה צבאית ואם לא אדע לפתח אפשרויות אחרות, זה מה שיקרה. החלטתי שאני חייב ללכת ללמוד. חוויותיי במלחמת יום כיפור היו גורם מכריע בהחלטתי ללכת ללימוד. הסכמתי לחתום קבע לחצי שנה והתחלתי לקחת קורסים במכינה. אבל איילין גרמה לי לשנות את התוכניות, אחרי חצי שנה, שבה העברתי קורסי צמ"פ וקמ"ט מזורזים במסגרת חטיבה 500 (בפיקוד דן ורדי) השתחררתי, עזבתי את הקיבוץ וטסתי למיניאפוליס לפגוש את איילין. היא הפתיעה שוב והסכימה להתחתן איתי. היות והייתה באמצע הלימודים,

החלטתי להתחיל ללמוד שם. מש"ק הקשר של הפלוגה שלי במלחמה ואח"כ במשך כל חודשי המילואים היה הלל רובין, פרופסור להנדסה אזרחית בטכניון. הלל הסביר למשה לוי ולי, בצורת חד-משמעית, שאין שום הגיון בללמוד משהו אחר חוץ מהנדסה אזרחית, ולכן שנינו עשינו תואר ראשון בהנדסה אזרחית. נהניתי מהלימודים והמשכתי לתואר שני ושלישי ואח"כ התחלתי קריירה באקדמיה.

איילין, אני וארבעת ילדינו, שנולדו בארה"ב, חזרנו ארצה ב-1989 ומאז אנחנו חיים ברחובות.

מאירועי צוותי מחלקת הסיור של כוח נתי

מאת עדיאל קרתי

הקרב בכפר נאסג'

לקראת המגע בנאסג', אני עם צוותי הסיירים באגף הצפוני של הכוח, מסייע לפלוגת החרמ"ש שסובלת נפגעים. פצוע עם רסיס של 20 ס"מ בגב יושב ומחייך, "אל תדאג, אני בוגר גולני..."., הוא מנחם אותי. אני בודק שחבשו אותו נכון (בייגלה ממגבת וכו') הכל בשליטה, הסורים הסתלקו, ההפגזה (מרגמות? אוויריות?) פסקה.

תנועה קצרה על כביש (איזה?) למזרח, לתצפית למגמה הבאה. מעבר לרכס עוצר אותי לטרמפ סרן סורי עם שינל(?) וקלצ'ניקוב. אני שם מולו מא"ג, מתקרבים לשלושה מטר: "ארפע אידק" הוא לא מבין, פשוט רצה טרמפ ליחידה. ישראל...(מי זה לכל הרוחות, כמה הייתי רוצה לפגוש אותו, נדמה לי שהיה מרמת גן, כיפה סרוגה(?) הסייר-קשר שלי לאורך הקרבות) קופץ עליו, מוריד ממנו בזריזות את הקלאצ' עם המעיל. הוא מוטל קשור באחורי הג'יפ. באיזו מהירות שלא תאומן הופך גבר, לוחם, קצין, לסמרטוט רצפה, לא חשוב מה קורה, הוא רך כחמאה ורק רוצה לשרוד, בלי שום רצון מאבק. קוראים לזה **שבוי.** אין מה לדווח מהכיוון הזה. אני מתחיל תנועה חזרה למערב. ברקע הקולות הרגילים של פיצוצים ונהמות. מולי מימין (צפון) לכביש עומד שוט-קל, הקנה לכיוון הנכון (אליי). לידו עומד טנקיסט גבוה, שמוט ראש, ללא קסדה. מתקרבים... זה עמרי נגב, הסמג"ד מבאר טוביה – נספח צה"ל בקיטו, אקוודור..."חטפתי פצצה אוירית של חצי טון קרוב מאד לטנק..., הטנק התרומם הצידה... הצוות בסדר, חטפו מכות... הקסדה נשאבה לי מהראש", -"תעלה מהר לג'יפ". עכשיו אנחנו חמישה, ארבעה שתופסים מקום ושבוי שלא חשוב איך הוא מוטל ומה יושב עליו, לא זז ולא מגיב.

שקט מוזר ברשת הגדוד... נדמה לי שגם אבוד (השם של פלוגה א' ברשת הקשר) לא נשמע..."חמש כאן עשרים" (היום אני יודע שזה היה בעצם עשרים ואחד – לוי מן), "חמש כאן עשרים(ואחד)... עשר הלך..

אבוד הלך(?)! אתה יודע איפה אחד עשר?" אני: "חיובי הוא אצלי". שקט והיסוס מהסמח"ט: "הוא תקין?" אני פתאום בספק, מסתובב לאחור ועושה תנועת שאלה לעמרי. עמרי מסמן לי בהן למעלה(?). אני משיב לסמח"ט: "תקין לגמרי". "קח אותו מיד ל??? (לא זוכר), תתארגנו מיד להמשך לחימה". בני (אביצור, לשעבר סוטנדורף, הבן של הרב של אמסטרדם, שאסף אותי משדה התעופה סכיפול ליד אמסטרדם לביתו עם ננדה אשתו, שהיה הנהג שלי) נותן גז. מתקרבים לאש; אני עוצר, מה עם השבוי? אני רוצה להרוג אותו. אי אפשר להיגרר אתו, עמרי לא מרשה, אני אומר: "אם זה קשה לך, אני מחסל אותו מיד בלי בעיה." עמרי: "עדיאל, פקודה! תן לו ללכת!" פקודות מבצעים תמיד, בוודאי בלחימה. ישראל פותח את החבל, ואני: "תלאק!". עיניי השבוי לא מאמינות "לוון?" אני: "לביתאק". אבל עיניי אומרות: "בן מוות!" הוא מתחיל ללכת בהיסוס, לא מאמין ואז רץ ונעלם.

נדמה לי שהיו ערפילים. מה הוא עולל אחר כך? האם (קצין!!!) עלה לטנק סורי פגוע עם מזון ומים ורשת קשר וקיטק עלינו? הרבה שוחחנו על זה אחר כך, עמרי ואני. עמרי זכר את ששת הימים בסיני בצריח טנק עם המוני מסכנים, שקודם היו אויבינו ומתו במדבר. אני באתי עם זיכרונות מלחמת חי"ר בירושלים, עם אויב בשטח בנוי, שם אתה קוטל מישהו עם פרצוף, מקרוב מאד. עם המרדפים בבקעה. עם מארב ליד ים המלח, 12:2 לטובתנו מול חוליית פת"ח שבאה לשבש את המצעד ביום העצמאות. כל אחד והשריטות שלו.

מגיעים לשטח, טנקים יורים, קרוב מאוד להם תאג"ד. פצועים מפלוגה א'. "כולם כאן? לא נשארו עוד שם?" תצפית למדורות של אבישאול וחבריו(?). עמרי רץ לטנקים, צוות סיור אחד לפחות נשאר לסייע לו בהתארגנות, אני בורר את המשימה הקריטית שלי: "בני וישראל יוצאים להוציא אותם, זה מבצע התאבדות; אך הם עונים מיד, בלי היסוס: "אנחנו אתך, קדימה, תתעלם מהרעש ובחר נתיב בין הסלעים לכיוון המדורות."

יום, אור מלא, אני ג'וק קטן מול טיראנים הרעש של הפגזים ששורקים אמיתי או שהמצאתי את זה בארבעים השנים שחלפו? זה עוד דופק בראש. לא בומבה, אלא התבקעות כשהטיל יוצא מהקנה לכיוון שלנו (כללי, אף אחד לא כיוון לג'יפ שלא מסכן אף אחד). הרעש של ירי כוחותינו זהה, השריקה של המעוף (לא דומה בכלל לשריקת פגז מרגמה שנופל עליך, משהו אחר). והפיצוץ בפגיעה.

טנקיסט שלנו! הולך דרומה (ימינה) לכיוון האויב! קסדת ג'נטקס, בלי עוזי. "בני קדימה!" ואני צועק לטנקיסט: "בוא אלינו!" הוא מבחין בנו ומתחיל לרוץ מהר לכיוון הסורים! מה קורה פה? "בני, תפוס אותו!" בני מתמרן בין הסלעים, הקרקע בשיפוע למעלה, עוד רגע אנחנו נחשפים לגמרי, מסוכן, הטווח קצר, בעצם לא ידוע. תיכף יצוץ כלי סורי ויגמור את מסכת חיינו בוויש אחד. עצרנו, ירדתי, תקעתי את ספיד החיים שלי, השגתי והכיתי את אריה (כן, זה שמו), כמו שלמדתי בשכונת הלל ברמת גן בתקופת אלימות הנעורים, כמו שאימן אותי חבר לחדר בטכניון, ישראל ליפשיץ, שהיה אלוף ישראל באגרוף במשקל חצי כבד, בכל כוחי ואכזריותי עד שחדל, וגררתי אותו (מילואימניק עם שיער ארוך, אולי עד הכתף) לג'יפ; מסכן, התבלבל. חודשים רבים לאחר מכן פגשתי אותו בלוס אנג'לס. איך? נתקלתי באחותו שרה בטיסה מלוד לרומא, היא סיפרה סיפור שנשמע מוכר. לתדהמתה השלמתי את הסיפור, היא נתנה לי את הטלפון שלו בארה"ב. הגעתי לשם בנדודי הרבה חודשים לאחר אותה טיסה. אין מקרה !

מגיעים למדורות, ליד טנק שלנו שנראה שלם למדי, אני רגלי, הג'יפ אחרי. מחפורת סורית גדולה. פתאום למטה קבוצה של טנקיסטים. מי? מי? אחרי ארבעים שנה בפילון פגשתי את אבי נחמני מאלון שבות, שהיה אחד מהם. השאר לא ידועים לי היום. "נשאר מישהו חי בטנקים?" אני שואל. נחמני מספר שנחרט בזיכרונו המשפט הזה ששאלתי מלמעלה. התשובה של אלו, אחיי הגיבורים: "אין, בדקנו". "תעלו לג'יפ", אני הולך לבדוק בעצמי. הטנק שלידי, נדמה לי שמנועו פעל. ליד הזחל מוטל הרוג שלנו. איך קבעתי הרוג? רואים! זה היה דוד ריבק. טיפסתי, ריק. חזרתי לחבר'ה כולם עלו. ערימה; פצוע מוטל על מכסה המנוע, אני עומד על הפגוש הקדמי, גוהר מעליו ואחז במשהו, "סע!" ערימה נוסעת ומגיעה בשלום לתאג"ד. כמה? לא זוכר; המון;

זה שישב ליד הנהג אמר כשהגענו: "לא יכול לזוז, אני משותק. תנו לי סיגריה!" עושים כבקשתו ומורידים אותו מהג'יפ, לאט.

אחר כך נסוגונו. פעם ראשונה בחיי שאני בצה"ל שנסוג. ואחר כך חוזרים וכובשים. ואין יותר הטנק ההוא, שכנראה נלקח למצעד גאווה בדמשק (צולם). ואין יותר דוד ריבק. כשלושים וחמש שנים נשאתי על ליבי אבן. ...הייתי צריך להביא אותו לקבר ישראל! לו העליתי בדעתי שייתכן ולא יוכלו לפנות אותו! לו העליתי בדעתי שזו משימה! אבל לי היה ברור שרק בסיום לחימה מטפלים בהרוגים! ושנים לא בדקתי. עד שבחתונה משפחתית, בערך ב- 2008, הושיב אותי הרב יחזקאל כהאן, הנשוי לבת דודתי היקרה שפרה ליד "מישהו שאני בטוח שתמצא אתו שפה משותפת, גם הוא לחם בירושלים בששת הימים". זה היה הרב ישראל אריאל. מדברים על ששת הימים ומגיעים ליום הכיפורים ואני מספר על האבן. "הסר דאגה מליבך, הייתי אז הרב הצבאי של פיקוד צפון, הפכנו כל אבן, ובסופו של סיפור ארוך, עם ההסכמים עם הסורים, לא נותר שום חייל שמקום קבורתו לא נודע!" וירדה האבן!

מן התאג"ד לקחתי בידיי, כמו שנוטלים תינוק, פצוע קשה מאד, ערסלתי אותו ועליתי לג'יפ לאחור. לתאג"ד עורפי, קרוב יותר. בתוך פחות מדקה הרגשתי שנשמתו יוצאת. מה מרגישים? לא יודע, זה היה שמחה זעירא. אבל אז לא ידעתי שזה הוא.

חילוץ טנק בתל ענטר

חברנו ליחידת הסיור של חטיבה 9. זוהי סיירת מגובשת, מילואימניקים ותיקים, הם אפילו יודעים את שמות המשפחה של חבריהם לצוות! "עכשיו הם פינו צוות פגוע מטנק בתל ענטר(?), צריך להביא את הטנק עצמו, מורג יחכה בנקודה X".

אני לוקח את הצוות שלי, מבצעים. באמצע העבודה נפילה מימין...נפילה משמאל.... אני צועק: "זה עלינו!" הטנקיסטים נכנסים וסוגרים מדפים. בני ואני בריצת אמוק למה שנראה כחפירות. שנינו קופצים לתוך שתי חפירות שכנות... והפגז מתפוצץ בחפירה של בני...גשם של אבנים קטנות וגדולות, עפר שיורד לאט, המון עשן והריח הנורא, המוכר. אני עומד מלוא קומתי וצורח לתוך החול והעפר: "ב-נ-י!" מטר ממני הוא עומד בערפל, מפויח. "זה פגע פה, על התלולית!" . נדמה לי שהוא חייך.

איך מאתרים אותו בהולנד? הוא חי? אני ממשיך לנסות.

מפגש עם "קצין חימוש"

הטנקיסטים כל הזמן בקו האש. הסיור בתנועה. יוצאים לפנות פצועים, מכניסים דרגים (דלק, תחמושת, מזון, אנשי צוות שטופלו והתנדבו למסור את נפשם שוב, ושוב). הרבה תנועה בחושך מוחלט, מסמנים למשאית שמאחוריך בסיגריה.

הטלטלה הנפשית...יוצאים משדה קרב, ואחרי מספר קילומטרים אתה בעורף. אף אחד לא מנסה להרוג אותך, אתה לא דרוך, אפילו מבחין בעץ יפה. אחרי התארגנות זזים חזרה. אתה יודע בדיוק לאן ולתוך מה אתה זז. לא כמו לקראת המגע הראשון. וזה חוזר עוד ועוד פעם. ומורט לך את העצבים בשקט ולאט.

באחת הפעמים, באור יום, עומד קצין בודד על הדרך, בתוך רמת הגולן. "מה אתה עושה פה?" "איבדתי את היחידה שלי, אני קצין חימוש של שוטים". אני קופץ על המציאה, בדיוק חסר לנו. "תעלה, מצאת יחידה". חונים בקפל קרקע, מחכים שיחשיך כדי לחבור לגדוד, נחים בשקט. על אחד הנגמ"שים מט"ק שחוזר להצטרף ללחימה. אני נרדם על הקרקע רק כדי להתעורר בתוך הפגזה קשה עלינו ממש! זוחל תוך כדי

התעוררות ונצמד לקורת בטון הרוסה. הפגזה רצינית. אני מוצא את עצמי מחייך אחרי כל בומבה – "זה כבר לא פגע בי...אה-בה–ציגל"ה-מה". לאסוף שריטות הופך להיות תחביב... אבל, מי רובץ מכווץ לידי ובוכה "אמא"? "תפסיק לבכות, אתה קצין בצה"ל!" "אני לא שום קצין", כך הטרמפיסט, "אני סך הכל שוחר מקורס קדם צבאי של חיל החימוש, רציתי מלחמה..."

הפסקה קצרה בהפגזה, עולים וטסים מהמקום מערבה. הנגמ"ש עוצר ואחרי הפסקה קצרה ממשיך. המט"ק נהרג על הסיפון, ורק כשזזו ראו דם על הפריסקופים. מה הוא עשה על הסיפון?

אין זמן להתעסק עם המתחזה (בן 17), בהזדמנות ראשונה הורדנו אותו חזרה: "לך לאמא!"

זיכרונות של לוחם שנפצע במערכה

מאת: רמי רביב

ישנם אירועים וחוויות שנחרטים בזיכרון באופן כה בהיר וצלול שגם מרחק הזמן כמעט ואינו מטשטשם. לא ניהלתי יומן; הדברים כתובים בזיכרוני ופשוט העליתי אותם על הכתב. הקשר עם לוחמי כוח נתי נותק; ולמעט פגישות ספורות עם נתי ז"ל ופגישה אחת עם עמרי נגב, לא יצא לי להיפגש או לשוחח עם מי מהלוחמים במשך שנים רבות, למרות שירות מילואים רב שנים בחטיבות שריון צפוניות.

יבורכו היוזמים של המפגש במלאת 40 למלחמה ההיא. אולי אזכה כך להכיר את רעי לנשק וחברי לצוות הטנק.

המלחמה תפשה אותי ללא יחידה וללא אפשרות לזוז. בשבת יום הכיפורים בבוקר ראיתי את השכנים במדים והבנתי שהולך לקרות משהו. בצהרים החלו להמריא מטוסים, והחל רעש נפילות טילים על בסיס חיל האוויר הסמוך. מהר מאד הגיעו הדיווחים על הנעשה ברמת הגולן.

שלושה וחצי חודשים קודם לכן נקטע שירותי הסדיר כשנה וחצי מגיוסי בעת שהייתי צוער בבה"ד 1. חודש לאחר מכן עברתי ניתוח גב, והזמן שהתפנה הוקדש להחלמה. במחצית ספטמבר מצבי השתפר במידה כזאת שאפשרה לי לטפל במשק בע"ח של הורי, ויכולתי לאפשר לאמי להתלוות לאבי בנסיעת עסקים לארה"ב. כך נותרתי בארץ מחזיק את משק בעלי החיים שלהם בכפר יהושע ע"י בסיס רמת דוד. בבוקר יום ראשון צלצל הטלפון, אבא היה על הקו מקליפורניה: "אנו חוזרים לארץ הישאר במשק עד שנחזור". אם כן, נשארתי שם עד יום שני בערב. שוב צלצל הטלפון הפעם מלוד, אבא על הקו: "אמא בדרך הביתה ארוז את הציוד הצבאי שלי והבא לי לבסיס בחצור". אמא הגיעה – חפיפה קצרה לענייני המשק; התנעתי את המכונית

ובתוך שעתיים נפגשתי עם אבא בבסיס יחידתו בחצור. אבא, מג"ד טנקים (חט' 11) במילואים, נסע בעקבות גדוד השרמנים שכבר ירד על זחלים לסיני. הבאתי אותו לקסטינה שם נפרדנו, ואני המשכתי לבית הספר לשריון, בו ביליתי כחניך שני שליש משירותי הצבאי.

יום שלישי בבוקר –ג'וליס

בשער הכניסה פנה אלי קצין: "מה אתה?" ואני משיב: "מט"ק שוט קל". "עמוד כאן", אומר הקצין. ואז נכנס עוד חייל: "מה אתה?" והוא משיב: "תותחן", "עמוד מאחוריו", ומצביע אליי, וכך נמלא צוות אחרי צוות; מחלקות ופלוגות מאנשים שהגיעו מכל קצות העולם, נטולי יחידות ואף לוחמים בקרבות הבלימה, שאיבדו את הטנקים שלהם והתגלגלו לכאן. איני זוכר את שמות אנשי הצוות. הנהג כמדומני בילה עמי כמה חודשים לפני כן בבית קי. הוא היה מגובס כולו. שובצתי לפלוגה ב', של יעקב קרני. איני זוכר את השילוט הטקטי שהוקצה לי.

יום שלישי אחה"צ

ניתנה פקודה לנהגים ומפקדים: "עלו על האוטובוסים! נוסעים לתחנת רכבת באשקלון להביא טנקים!" ושם על קרון רכבת בתחנה אני פוגש בחבריי לקורס הקצינים, שלחמו בבלימה בסיני. הטנקים שלהם נפגעו והם עלו לרמת הגולן. שיחות קצרות על מי שרד ועל מי הלך. קבלנו את הכלים ויצאנו בשדרה חזרה לג'וליס על מנת לזווד ולחמש.

יום שלישי ערב ולילה ויום רביעי בבוקר

עסוקים בחימוש ובזיווד. הזיווד חלקי, מכשיר הקשר שלי - המכשיר שמתגיו צבועים בצבעי מערכותיו - נלקח מחדר הדרכת הקשר. תיאום כוונות עם צלב חוטים. יוצאים למלחמה ברשימת החוסרים: משקפות ומקלעים.

יום רביעי אחה"צ

נסיעת מבחן בשטחי נט"ר כדי לבדוק את הכלי וגם כדי להכיר ולגבש קצת את הצוות.

יום רביעי בלילה

מעלים את הטנקים על מובילים.

יום חמישי בבוקר

נוסעים באוטובוס לבית המכס העליון ע"י גשר בנות יעקב.

יום חמישי אחה"צ

המובילים הגיעו. בצדי הדרך עומדים טנקים סורים פגועים ואף שוטים שרופים וריחות מלחמה. פורקים את הטנקים מהמובילים ומתחילים לנוע בשדרה מזרחה לכיוון עין זיוון. החשכה יורדת. הציר עמוס בכוחות. התנועה איטית וקשה.

יום חמישי - לילה

בלילה נכנסים לחניון למרגלות הר אביטל. למעט תורנות שמירה אפשר לישון קצת ולאגור כוחות ליום המחרת.

יום שישי עם אור ראשון

עולים על הכלים ומתכוננים לתנועה. פתאום מגיע עמרי נגב ואומר לי: "אני הסמג"ד ואני עולה על הטנק שלך". שלחתי את הטען לנגמ"ש החוליה הטכנית ותפסתי את מקומו. הטען – את שמו איני זוכר נהרג אח"כ; איני מכיר את סיפורו ואני יודע זאת כי באו לתחקר אותי אחרי המלחמה. וכך אנו מוצאים עצמנו נוסעים צפונה לכיוון בית החזית ופונים ימינה בציר אמריקה לכיוון מזרח. פה ושם רואים תמרות עשן מנפילות ארטילריה. אנו עוברים את ציר המערכת ונכנסים ל"מובלעת", עוברים את חאן ארנבה שנכבשה יום קודם לכן. בצדי הדרך ישנם שוטים פגועים ללא צוותים; אני אומר לעמרי: "עצור לרגע נוריד מקלע", והוא משיב לי: "אולי ממולכד", ואנו ממשיכים. אנו במאסף, ואני שומע בקשר את המח"ט אורי אור אומר לנתי: "זה לא ששת הימים פה; נוע לאט!"

יום שישי בצהרים

נעמדים פרוסים לצדי הציר באל-וסיה (לפני צומת הכביש לחלס וחרפא) ופתאום, זוג מטוסי מיג 17 מתקרבים ממזרח, אני יורה על הראשון בעוזי. הקשר מקרטע, בודק סביב. פגעתי באנטנה, אני יורד מהטנק לטנק שכן להביא אנטנה חלופית. ולפתע בן הזוג של המטוס מגיח ומתחיל לרקט אותנו. מצאתי איזה קפל קרקע ונשכבתי. בום!!. נפילה על ידנו. ביקורת נזקים רסיס קטן ביד ובצוואר, לא נורא, ואיזו מכה בשוק. הטען בטנק השכן היה על הסיפון בנפילה. הוא נפצע, חבשתי אותו וחזרתי לטנק עם האנטנה. עד היום אני זוכר את פרצופו של הטייס הסורי. המשכנו שם עוד זמן מה, ואז התחלתי להרגיש כאבים עצומים בשוק רגל שמאל שלא אפשרו לי לתפקד. עמרי החליט לפנותני לתאג"ד, שהיה קילומטרים ספורים מאחור. כשהגענו אליו הועברתי לשם. אז נפגע נגמ"ש הפיקוד, ועמרי נקרא לפקד על הגדוד. פה נגמר הפרק הראשון שלי במלחמה, ופה נגמר הקשר שלי עם כוח נתי. אני פוניתי באמבולנס לבית החולים זיו בצפת. הוכנסתי לחדר ניתוח נוקיתי מהרסיסים, למעט הרסיס שחדר לרגלי ונעצר בעצם ובילה שם כעשרים ושלש שנים עד שהוצא בניתוח ב-1999. וכיום מבלה ימיו בקופסא.

אחרית דבר

מקץ כשבועיים, כששבתי להלך כאחד האדם שובצתי לבית הספר לשריון לבנייה מחודשת של מערך ההדרכה וההכשרה לצוותי טנקים. בהמשך השלמתי את מה שהופסק טרם המלחמה ובמשך שנים רבות שרתי במילואים כקצין בגדוד מילואים של אוגדת שריון צפונית.

למרות התקופה הקצרה ויום לחימה אחד בכוח נתי הימים הללו היו חוויה מכוננת עבורי, ניסיון קרבי שלא יסולא בפז, שבא לידי ביטוי באירועים אח"כ בהתשה וגם במלחמת לבנון הראשונה.

השירות שלי ב"כוח נתי"

מאת הלל רובין

באוקטובר 1973 הייתי עסוק בהשתלמות במעבדה ההידרולית בעיר דלפט שבהולנד. כוונתי הייתה ללמוד מההולנדים פרק בביצוע מחקר בהנדסת מבנים ימיים. במציאות בנוסף לנ"ל למדתי שם הרבה פרטים מאוד לא מחמיאים על ההולנדים, שאותם חשבתי עד אז לעם נעלה. כששמעתי על פרוץ המלחמה, התפלאתי על ההרפתקנות של המצרים והסורים שהחליטו שוב להיות מובסים על ידי צה"ל – אחד הצבאות הטובים בעולם. אך, כשהעמים השכנים תוקפים את מדינת ישראל, מובן שאינני יכול להמשיך להיות בחו"ל הרחק ממשפחתי, ממולדתי ומיחידת המילואים שלי.

מיהרתי עם כרטיס הטיסה של אל-על בידיי להגיע לנמל התעופה סכיפול שבאמסטרדם וביקשתי לטוס ארצה. אמרו לי כי כל הטיסות מאמסטרדם לישראל בוטלו; אך עדיין יש סיכוי לטיסות מציריך שבשוויצריה. אם כן, ביקשתי לטוס לציריך, והם נענו לבקשתי. הגעתי לציריך בשעה מאוחרת ופגשתי שם כמה ישראלים במצבי; נאמר לנו לבוא למחרת בבוקר, להמתין בתור, ויש סיכוי שנצליח לעלות על הטיסה לישראל. למחרת הגענו בשעה מוקדמת לנמל התעופה, ונרשמנו לטיסה. היה שם בחור שמנמן אחד בגובה בינוני שהתבלט ברצון שלו להגיע מהר ככל האפשר ארצה. הוא סיפר כי בוודאי הגדוד שלו ממתין לבואו, ואיננו יכול לצאת למלחמה, כל עוד המפקד איננו חוזר מחו"ל לישראל. מתוך כך הבינותי כי הוא מג"ד – את שמו לא ידעתי. כשהחלו לקרוא את שמות העולים למטוס, חשש מאוד אותו מג"ד שמא הוא לא יהיה בין ה"זוכים" לעלות, והדגיש מאוד את חשיבות מעמדו; משום מה בציריך כנראה העובדה הזאת לא עשתה רושם מיוחד, וכולנו עלינו למטוס לפי הסדר שבו נרשמנו בבואנו לדלפק הרישום.

בבואנו לנמל התעופה לוד נשאל כל אחד מהבאים ארצה אם הוא חייל בשריון. אם התשובה הייתה חיובית, נמנעה מהאיש האפשרות להמשיך בדרכו למשפחתו, והוא גויס במקום לשירות במילואים. למזלי היו בטיסה סטודנטית – תלמידה שלי עם חבר שלה (שלא היה חייל בשריון) הם לקחו ממני את המזוודה (העמוסה בשוקולד שוויצרי שקניתי בציריך) והביאו אותה למשפחה. כך נודע למשפחתי כי שבתי ארצה, ואני מגויס לשירות במילואים.

בנמל התעופה רוכזו הבאים במטוס מציריך; ואחרי זמן קצר הגיע גם מטוס מלונדון, וגם ממקומות אחרים. משאיות החלו למלא את השבים ארצה ולהעבירם למחנה ג'וליס. במחנה ג'וליס הייתה המתנה של כמה ימים. שם אני רואה את אותו מג"ד שבא איתי בטיסה מציריך מסתובב במרץ ומארגן לעצמו גדוד חדש, שבו אני אמור להיות מוצב. גם הובהר לי כי אהיה מצוות בנגמ"ש החוליה הטכנית של אחת הפלוגות עם מפקד בדרגת סגן וסמל איש חי"ר; ואנו אמורים לעלות לרמת הגולן.

מלחמת יום הכיפורים ושירות המילואים הממושך אחריה היו עבורי שרשרת מתמשכת של אירועים עם הפתעות. ביום שבו הגענו לרמת הגולן, אסף המג"ד, נתי גולן (הורביץ) את הגדוד לשיחת מוטיבציה. מדבריו הבינותי כי הצבא הסורי כמעט הובס ונמצא במצב קשה ביותר. כעת בא כוח נתי כדי להרחיב את מדינת ישראל מעבר לגבולות ששת הימים. והנה למחרת, זמן קצר אחרי כניסתנו למובלעת אנו נמצאים תחת הפגזה כבדה של תותחים ומרגמות, ומותקפים על ידי מטוסים סוריים; ואחד המטוסים פוגע ישירות בטנק סמוך אלינו, ובין ההרוגים בטנק היה בן כפר גלעדי שהגיע מחו"ל באותו ערב שבו אני הגעתי ארצה, והספקתי לשוחח אתו שיחת היכרות קצרה.

במהלך המלחמה ניתק הקשר בין נגמ"ש החוליה הטכנית שבו הייתי לבין הפלוגה שלנו. עשינו מאמצים כדי להתחבר אל הכוחות הלוחמים. חיפשנו ללא הצלחה את כוח נתי בלילה באזור השורץ עדיין בחיילים סורים. בחצות החלטנו לחדול מהמאמצים האלה; בחילופין חלק מהחוליה נכנס לשינה בבונקר סורי נטוש וחלקה האחר נשאר בשמירה היקפית ליד הנגמ"ש. לאחר מכן נשארנו בקשר רצוף עם פלוגות הטנקים, היינו "ה- 9 של קרול", טנקים ונגמ"שים מכוחות שונים פנו אלינו לקבלת סיוע טכני, ואנו נענינו להגיש עזרה ככל יכולתנו, ללא קשר לאיזה כוח לוחם השתייך המבקש.

הואיל וקצין הקשר וטכנאי הקשר הראשי נהרגו בעת שנפגע נגמ"ש הפיקוד של הגדוד, בתום הקרבות נתבקשתי למלא את מקומם. עשיתי זאת כמיטב יכולתי במשך מספר שבועות. כשעבר כוח נתי לפעול במסגרת גדוד 266 בפיקוד המג"ד עוזי קרן, העדפתי לחזור לתפקיד של טכנאי ומש"ק קשר בפלוגת הטנקים שהייתה בפיקודו של יעקב קרני. השירות הממושך במילואים עד מאי 1974 היה עבורי מגוון ועשיר בחוויות. העברתי קורס של הטכניון לשני סטודנטים, שהיו בין חיילי המילואים; השתתפתי בהשתלמויות של הטנקיסטים: למדתי נהיגת טנקים, תותחנות וכו'.

הייתי אחד החיילים המבוגרים בכוח נתי, והשירות שלי בכוח הזה היה האחרון בחיל השריון. אחרי השחרור מהשירות הארוך במילואים, בחודש מאי 1974, הקולגות שלי בטכניון (שאף אחד מהם לא היה במילואים במלחמה) היו נדיבים כלפיי, והציעו שאסתפק בכתיבת ספר לימוד עד סיום שנת הלימודים. בסוף שנת הלימודים יצאתי עם משפחתי לשנת שבתון בארה"ב. היה זה פיצוי הוגן לאשתי, אילנה ושלושת ילדיי על המתח הרב שעבר עליהם בכל תקופת שירותי הארוכה בכוח נתי. שנת השבתון שלי בארה"ב התארכה באמצעות חל"ת לשנתיים וחצי, וכך נוספה למשפחתי בת שנולדה בחו"ל. היו אלה שנות מרגוע לכולנו.

אחרי שנתיים וחצי של שבתון וחל"ת בארה"ב הגיע הזמן לשוב ארצה למסלול החיים והעבודה הרגיל. בשובי ארצה התייצבתי למילואים; אך, אז נאמר לי כי עקב גילי המתקדם עליי לעבור מחיל השריון ליחידה אחרת. הוקמה אז חטיבת צנחנים, משום מה מצא חן בעיני קצין הקשר של החטיבה הזאת שאהיה במחלקת הקשר שלו; ולאחר האימון הראשון של היחידה, הוא החליט שמגיע להעלות אותי בדרגה. בפעם הבאה שיצאתי לשבתון בתוספת חל"ת, מצאו שזקנתי עבור הצנחנים, והעבירו אותי לעבודה במעבדות הקשר של פיקוד הצפון ועסקתי בתיקון מכשירי קשר. וראה זה פלא, בגילי המתקדם, גם שם מצאו שמגיע להעלות אותי בדרגה (אולי עקב התעוזה להיכנס לעבודה במעבדה מקצועית מאוד). כשזקנתי עבור פיקוד הצפון, עברתי לתפקיד של קצין בינוי בהג"א חיפה; ומשם בגיל 52 פרשתי סופית מהשירות בצה"ל.

סיפורו של תותחן בפלוגה א' ואח"כ תותחן בטנק המג"ד

מאת: דוד שהם

ברצוני לספר את מה שעברתי במלחמת יום הכיפורים בכוח נתי.

שמי דוד שהם. בשירות הסדיר הייתי מדריך במדור תותחנות תחת פיקודו של אביגדור קהלני. בעת שפרצה המלחמה הייתי סטודנט באוניברסיטה העברית בירושלים וטיפלתי בנכה צה"ל מטעם משרד הביטחון, ולכן לא הייתי משובץ ליחידת מילואים מסודרת. ביום כיפור 1973 עקב מחדל של ההנהגה ובראשה גולדה מאיר ראש הממשלה ומשה דיין שר הביטחון שעמדו כעיוורים בהנהגת המדינה, פרצה המלחמה הארורה שאלפים מחיילנו נהרגו בה. עקב המחדל הגדול של ההנהגה שהזכרתי, מי שניצח במלחמה זו היו חיילי צה"ל ומפקדיו בשטח, שהחזירו את הכבוד והצילו את מדינת ישראל ממפלה מבישה והפכוה לניצחון כביר הן בדרום 100 ק"מ מקהיר, והן בצפון 45 ק"מ מדמשק, ואני לקחתי חלק במלחמה זו. ביום השני של המלחמה קיבלתי צו להגיע לבסיס נפתלי ע"י צומת גולני. הגעתי לבסיס, אך לא היו בו טנקים, והלוחמים כולם נלקחו למלחמה. כששאלתי מה עושים, אמרו לי לנסוע לבי"ס לשריון בג'וליס, וכאן בא לידי ביטוי החינוך לאהבת ארץ ישראל, אהבה למשפחה שלך והמחויבות שחונכת עליה, לא למנהיגים שכשלו, אלא לעצמך ולמשפחה: להתנהג כאזרח נאמן.

הגעתי בטרמפים לג'וליס, ושם הוקמה מיום שני עד יום רביעי יחידת גדוד שריון - כוח נתי שמה, שמורכב ממתנדבים שהגיעו מחוץ לארץ ומפליטים כמוני, שלא הייתה להם יחידה אורגאנית והתנדבו להילחם למען הצלת המדינה. שובצתי כתותחן בטנק עם צוות שלא הכרתי, אבל בכוח היו שני מדריכים ששירתו איתי בסדיר במדור תותחנות, גדעון מירברג שובץ כתותחן בטנק של מפקד פלוגה א' וצביקה בן סירה ששובץ כטען קשר באחד הטנקים של פלוגה א'. עלינו עם הטנקים על מובילים עד בית המכס העליון ברמת הגולן ושם קיבלנו את הטנקים; וביום שישי בבוקר נכנסנו עם הטנקים לתוך סוריה - בציר קונייטרה חאן ארנבה במטרה לכבוש מובלעת רחבה בתוך סוריה עד פאתי דמשק.

אבל אותו יום שישי זכור לי כיום טראומתי לכל החיים, אמנם ניצלתי באותו יום; אך חלק ממני נשאר שם ומלווה אותי עד עצם היום הזה. ביום ששי בבוקר 12.10.73 נערך הגדוד שלנו, כוח נתי, לבלימה לפני האוגדה של דן לנר, הטנקים היו פרוסים מספר ק"מ דרומית לחאן ארנבה על הדרך המובילה מקונייטרה לדמשק, לפתע הופיעו מיגים סורים ממערב ותקפו אותנו, יריתי לעברם בעזרת המקלע המקביל לתותח, לא היה לנו בטנק מקלע נוסף למפקד. בתקיפה זו היו הרוגים ראשונים לכוח נתי, ומספר טנקים נפגעו כולל טנק הסמג"ד.

הגדוד מקבל משימה לנוע כחוד לעבר צומת כפר נאסג' ולהשתלט על תל קארין, ששליטה בו נתנה שליטה באזור כולו. שתי פלוגות הטנקים שלנו, פלוגה א', בה אני נמצא בטנק מ"מ 1 ופלוגה ב' נעות עם פלוגת החרמ"ש בשני צירי תנועה לכיוון כפר נאסג'. פלוגה א', "איבוד" שמה בקשר, נעה בעקבות נגמ"ש המג"ד נתי וצוות הפיקוד של הגדוד בתוכו, תוך התפרסות בשטח וחיפוי הדדי של המחלקות. פלוגה ב' הפלוגה השנייה לנו נעה על ציר הכביש בתנועה מאובטחת. הפלוגה שלנו פלוגה א'-איבוד, כשהטנק בו אני נמצא כתותחן אחרי טנק המ"פ אבישאול, חלפה ליד כפר נאסג' שנראה נטוש והמשיכה בהתקדמות צפון מזרחה לעבר תל קארין, בעיקול הדרך כקילומטר וחצי מהצומת, ניתנה הוראה לחצות את הדרך שמאלה ולתפוס עמדות בגבעה סלעית למרגלות תל קארין. נגמ"ש הפיקוד, שנסע לפני הפלוגה שלנו, עלה לעמדת תצפית לעבר התל, בגלישה מתל האבנים, הבחין לפתע המג"ד נתי בעשרים-שלושים טנקים סוריים שהמתינו למרגלות התל. באותן שניות נשמע מטח עצום של עשרות פגזים. הנגמ"ש ניסה להסתובב אך קיבל פגיעה ישירה. מהפלוגה שלנו, פלוגה א'-איבוד שמנתה 8 טנקים שנסעו בטור אחד אחרי השני, נפגעו 5 טנקים תוך שניות ספורות - טנק המ"פ אבישאול, שהיה לפני הטנק שלנו וארבעה טנקים נוספים אחרינו - ואני בתור תותחן רואה זאת בפריטלסקופ מול עיני כיצד נפגעים 5 טנקים מהפלוגה פגיעות אנושות; טנק המ"פ נחצה לשנים כתוצאה מהפגיעה הישירה.

מפקד הטנק שלנו כיוון את הטנק לעבר הטנקים הסוריים; אך לא הצלחתי להנמיך את התותח לעבר הטנקים הסוריים היינו בעמדה גבוהה מדי לעומת הטנקים הסוריים שהיו במקום נמוך. הטנק הסורי ירה לעברנו ראיתי זאת בפריטלסקופ הוא החטיא אותנו, ונסוגונו לאחור כשאנו אוספים עמנו את אחד הטנקיסטים שניצל מטנק שלנו שנפגע .נסענו עם הטנק ונעמדנו לצדי הכביש המוביל לדמשק. בכוונת ראיתי משאית סורית מלאה חיילים סורים עליה נוסעת לכיוונו יריתי לעברה פגז, שהשמיד את המשאית על החיילים שבתוכה. לאחר מכן הגיע חייל סורי על אופנוע שפגעתי בו באש המקלע המקביל.

בהמשך של אותו יום שישי הארור, כתוצאה מפגיעת טנק הסמג"ד על ידי המיגים הסוריים ופציעת המג"ד נתי, הסמג"ד הפך להיות המג"ד, עמרי נגב שמו מבאר טוביה, והוא עבר לטנק שלנו שהיה תקין, עם 2 מכשירי קשר. הטען קשר שהיה עמנו בבוקר הקרב נעלם מהשטח. הוא אמר לי שכל זה לא בשבילו, והוא מסתלק ואכן כך עשה - ברח הביתה. לטנק שלנו הגיע הקמב"ץ הגדודי, שניצל מנגמ"ש הפיקוד משה לוי שמו, הוא שימש כטען קשר, אני בתפקידי כתותחן, שלמה דולברג כנהג הטנק, וכך עוד שלושה שבועות המשכנו במלחמה במובלעת הסורית מול כוחות אויב רבים שהגיעו מולנו: חטיבה עיראקית, חטיבה ירדנית וחטיבות סוריות. ביום שבת לאחר אותו יום שישי שסיפרתי עליו עם אור ראשון העיר אותי המג"ד עמרי בבהילות ונפרשנו כל הגדוד בעמדות תקיפה לחטיבה עיראקית שנכנסה בוואדי מולנו. אני כתותחן פגעתי ראשון בטנק העיראקי המוביל, ואחריי כל הגדוד השמיד את החטיבה העיראקית. הייתי בטנק המג"ד וברוב הקרבות שניהלנו שמעתי בקשר את ההוראה למג"ד להחזיק מעמד ולא לאפשר פריצת כוחות אויב דרכנו, כי מאחורינו אין שום כוח נוסף שיכול לסייע אם יעברו אותנו דרכם פתוחה למדינת ישראל. לאחר כמעט חודש של קרבות הגענו עד 45 ק"מ מדמשק ושרתנו במילואים עד השחרור מספר ימים לפני יום העצמאות. כוח נתי התפרק לאחר היציאה הראשונה להתרעננות בנאפח וסופחנו לגדוד בחטיבת פילון-179. עברנו מלחמה קשה ואכזרית הן מלחמה באויב קשה והן הישרדות קשה בחורף הקשה שהיה מושלג מאד וללא אמצעים מיוחדים שיש כיום לחיילים ולטנקיסטים. שני מדריכים שהיו עמי בסדיר בבית ספר לשריון במדור תותחנות גדעון מירברג וצביקה בן סירה היו עמי גם בפלוגה א'-איבוד בכוח נתי ונהרגו ביום שפרצנו למובלעת הסורית, כל הנכתב הוא גם לזכרם ולכבודם ולזכר כל הנפגעים האחרים מכוח נתי שלא הספקתי להכירם.

שמות, כתובות ומספרי טלפון

מצורפת כאן רשימת שמות וטלפונים של אנשי כוח נתי וחבריהם ששירתו יחד במילואים בגדוד 266, בתקופת המילואים הארוכה אחרי המלחמה ובשנים שלאחריה.

לידעתכם:

פתחנו אתר בפייסבוק ששמו "כח נתי"
האתר נועד לשמור ולהדק את הקשר בינינו.
על-מנת להצטרף, יש להקיש את המילים "כח נתי" בשורת הסריקה וללחוץ על הלינק "כח נתי".

להתראות בפייסבוק!

מטה הגדוד ופלוגת מפקדה

שם	טלפון	כתובת	mail
אייל עמי	04-9922067	נורדאו 10, נהריה	haeyal@netvision.net.il
אנגלסטר יוסי	04-6100305	תרשיש 11, קיסריה	
ארגמן גדעון	04-6339973 054-2555103	רחוב אבשלום 13, חדרה	gideona@ackerstein.co.il
בחר נתן	054-6314295		natanb8@gmail.com
בן עזוז ניסים	050-7672312		m.n.b.a2112@walla.co.il
בן שושן אברהם	052-2613260	מושב חוסן	
דותן שוקי	08-6473520	אנגליה -44-7860 385200	
הדר צור	052-6444098		
הולנדר מאיר	054-4338600		meir@hollander-law.co.il
היימן אריאל	050-6628155	נחל ערוגות 758, מכבים 71799	ariel.heimann@weizmann.ac.il
הראל שייקה	052-2655844	אפעל 5 חולון, 5851129	
זאבי יעקב	054-4455163		jaczeevi@netvision.net.il
זוהר שלום	052-3734610	כפר ויתקין	
זמל שמואל	052-3359266	דרך בנימינה 11 ירושלים	zemelaw@gmail.com
יעקובי אליהו	052-3911211 050-6911211		
לוי משה	054-5277391/2	חמציץ 5 בת חפר	mlt@zahav.net.il
לוסטיג שמוליק	052-3896014		lustigshmulik@hotmail.com
מרוז מוני	04-6536590 050-5347046		merozim@netvision.net.il
נגב עמרי	052-6299972		omrinegev@gmail.com
נוריאלי יורם	052-3382100		bat7n46@gmail.com
סלמה מנחם	054-7265297	העצמאות 69/20 אשדוד 7745265	mnham123@012.net.il
סנה מיכה	054-6931931		sml@internet-zahav.net
פדידה ארמנד	04-8444052 052-3733747		

פוקסמן דריו			
פורת אורי	04-9987023	אשור 6, כרמיאל	
פישר יצחק	052-2578302		
פרדו משה		בית הלוי	
פרסאי רפי	04-6507498 050-8594643	קיבוץ שריד	
צהרי איתן	050-5576119	עין השופט	
צומן אבשלום	050-5201567		
קרן עוזי	04-6658931		uzikyael@gmail.com
רן שמחה			
שוהם דוד	052-3270011		shohamdavid@walla.com
שוכמן שרגא	050-5546699		shuchmans@gmail.com
שטראוס בני	050-5579848 050-4440665		strauss513@gmail.com נהלל
שינקמן צביקה	09-7483366	בר אילן 55, רעננה	
שפי דן	050-7874715	הדישון 4 ירושלים, 96956	dans@hadassah.org.il
שרצר אברהם			

פלוגה א'

שם	טלפון	כתובת	mail
אהרוני יוסף			
אלון אפריים	050-6922654	האשל 3 נשר	zipil9@walla.com
אמסלם אלברט			
אסייג אלברט	050-4344759	שמעון סויסה 73 מבשרת ציון	
בלינקי גיורא			
ברוך יחיאל	050-5277110 055-6602055	רח' חי"ש 25 רחובות	
גרייזמן שמואל	04-8581060 052-3486668		shmuel@daldrop.co.il
דדון סימון			
ויינשטיין אלי			
זולטק אריה			
זיידלר חגי			
זכי אלי	057-7587484	כנרת 8, כפר סבא 44207	
יעקובי מיכאל			
כהן אורי			
כהן דוד			
לפיד מאיר			
מדינה משה			
מוניץ אברהם	08-6420012		
מרגולין אהוד			
מרום משה			
עובדיה אלי			
פולק משה			

פינברג אריה	052-2551550		ariekela@gmail.com
צ'סורניקרו אברהם	050-3377723	השריג 23/2 ראשל"צ	
צדוק צוריאל			
קונדור אורי			kondor@shaw.ca
קאופמן שמואל	052-3270554		amikauf@gmail.com
קרדוש טומי	050-6575920 08-9300654		
קרטה ציון			
קריפס ערן			
רינות מיכה	052-2664199	ת.ד. 100 תמרת. מיקוד 36576	rinott@012.net.il
שוקרון דניאל			
שלומוב פינחס	050-5256385		
שולמי איציק	04-9529976		shulamy@regba.org.il
שרעבי צבי	052-3353736	מושב בקוע 35	

פלוגה ב'

שם	טלפון	כתובת	mail
אבל משה	052-3996743	הסייפן 42 תל מונד	moshe.abel@iec.co.il
אדרי יוסף			
אליאב דני	052-2402653	שד' משה שרת 14א', ירושלים	dannyeliav@gmail.com
אמנון משה			
אפרתי אבינח	052-3525050	מושב גאליה	avi2112054@gmail.com
בהיר אורי	052-3285271		
בהיר אורי			
ביטון יצחק			
בן חמו יצחק			
גבעוני יורם	054-5614697	קיבוץ שומרת	
גדרון אריה	050-5516036	עמיקם ישראל 3 חיפה	
גודלמן פיני	057-7738904	משה שרת 17 ירושלים	goldmanpini1@walla.com
גולדברג משה	054-5886527	ספיר 18, ת"ד 543, שוהם	mgoldbe2@its.jnj.com
גינתון אריה	050-6399409	קיבוץ מעוז חיים	amakim@maoz.org.il
גרוס אירה			
דניאלי מוטי	050-8844507	נהלל	motida4@gmail.com
הופמן אהרון	050-6220514		roni@agri.gov.il
הסל רמי	052-4475503	שוהם 6 שכונה 11, קיסריה	hesselr@mtex.co.il
הרמן איתן		קיבוץ שער העמקים	herman_h@s-h.org.il
הרצוג ברוך	052-4236518	הלוי 18 פתח תקוה 49559	moshehertzog@gmail.com
וינברג ברוך			
ולדמן יהודה	052-8667978	קיבוץ גבעת השלושה	valdy@walla.com

וקנין בברט			
חג'בי יגאל	050-7614644	אלישיב 23 אלישיב	
יגב גיל			
כהו דוד	050-8573147	גלבוע 47/14 מבשרת ציון	sysdady@hadassah.org.il
לנדאו זאב	04-8346333	רחוב אידר 15 חיפה המגינים 28 חיפה	ktanot@netvision.net.il
סטפנסקי יוסי	052-4589009	ת"ד 1298,צפת 1311201	stepansky@bezeqint.net
סלעי מיכאל	054-7424521	רחמילביץ 153/8 ירושלים	mselay@bezeqint.net
פדידה משה			
פלולי דוד	02-5314689		
צור יוסי	054-9198983	קהילת סלוניקי 8, ת"א 6951308	yossizur@gmail.com
צפניה אלי			
קושניר רמי	052-3943025	מבצע קלשון 6 באר שבע	
קרני יעקוב	054-2551173	איזנברג 19/8, רחובות 76290	jacob.karni@weizmann.ac.il
רביע יהושע	052-7908734	רמת הגולן 99, ראש העין	
רובין הלל	052-6258179	השפלה 3/26, רמת השרון	hrubin@techunix.technion.ac.il
רובינסון אליהו		קיבוץ מגל	
שביט מיכה	052-3795812	קיבוץ חמדיה	shaviti@hamadia.org.il
שטרנר חיים	052-6675991	קדרון 18 גבעת זאב	
שלום נחשון	054-7915164	החיטה 10, אופקים 8762510	soli5164@gmail.com

פלוגה ג'

שם	טלפון	כתובת	mail
אדרי אשר	050-6261800	ת.ד 694, כרכור	sap2120@gmail.com
אידלס יצחק	052-3114090		idelsmorag@gmail.com
אשר אדרי	050-6261800		
בן הרוש שמעון	052-3203749		
ברוכמן שלמה			
ברנר גיל			
ג'נח ויקטור	052-5250728		
גבעתי דוד	054-7441464	השחם 25, מעלה אדומים	david.givati2@gmail.com
גרוס יחיאל	052-8249589	מאור יוסף 24 רחובות	
העליון שמואל	055-6602055		
הפנר דוד	054-3348158		
זאב ניצן	02-9912713 052-8980769		
זרחי ישי	052-8453477	מושב טימורים 79860	ishayzarhi@gmail.com
חדאי שלמה	050-504170		
חלק אלי	052-6207519	הר סיני 10 גני תקוה	avgad7@gmail.com
חרמש רפי	052-3353884		
יוקר צבי	054-2024650		
יעקוב בובר	050-8585937	סלומון 6 נתניה	
יפת בני			
כהן אליהו			
כהן בועז	054-7522171		
כהן זאב	052-8308042	זרח ברנט 8 ירושלים 95404	kohen42@gmail.com
לוריא מיכאל			

מימון עמוס	052-3991190		
מלניק יגאל			
מנצור רפאל			
מרמור אלי	052-6709965	שד' בן גוריון 71, קרית מוצקין	
מרציאנו מאיר	02-9931447 052-6931447	הגפן 6/34 אפרת 9043500	
נוימן משה	08-9471891	מלצר 7 רחובות	
נחום יעקוב			
ניסנבאום צבי			
נקדאי שלמה	052-2380540		
סלם מיכאל	057-7215416	רחוב תמר 6 חולון	
עוקבי משה			
עליון שמואל			
פורת יובל	054-7453317		
פורת יוסף			
פרוספר מויאל	09-8603925		
צור ציון	052-3837010	אהרון אשכנזי 116 ירושלים	
קוז'יקרו דוב	050-6499293		
רחמני הלל	058-7119151		hilel35@gmail.com
רוזנטל אילן			ilanrosi@zahav.net.il
רייצ'יק ראובן			
שני (שינה) יעקוב	050-5687925		jshni@netvision.net.il
שפיץ נמרוד			
שרעבי אבישי	09-8651947 054-7934355	בן ציון 3 נתניה - אין מייל	

פלוגה ה'

שם	טלפון	כתובת	mail
אורני ניסים			
אסרף יהושע	08-8556093 052-4473101	החלוצים 7/53, אשדוד 77241	assaraf.j@fibi.co.il
בן חמו יצחק			
בסל עזרא			
בראון אלון			
גרינברג שלמה			
דלויה ז'אק			
דרבקין דוד	052-6122295		
דרוקר זלמן	09-7961614	מושב עין ורד 40696 ת.ד 29	
הרוש סלומון	03-9317350 052-6488577		
וקנין מוריס	050-7497860		morisvaknin@gmail.com
זינגר משה	04-8101306	כבירים 19, חיפה	
זליג יהודה	054-7939963	חבצלת 2 נס ציונה	y.zelig@vanirbio.com
טאובי נפתלי	052-2275312	אברהם בן שושן 82/19 עכו ת.ד 6054	
יבנאל אריה	054-5786095		_
כהן דניאל			
כהן מאיר	08-9723734	מודיעין כליל החורש 14/6	
כץ מיכאל			
לוי דוד			
לוי יזהר	054-8811403		
לוי מיכאל	052-3870711	הרב קוק 47א דירה 2 נתניה	
מרום דורון	04-6357685 052-2487435		doron@zimmerkinamon.com
מרזן שלמה			

מרמור אלי	052-3796830		
נשיא שאול			
סויסה ברוך			
סטולר אביאל	050-9093434		Arsd1528@gmail.com
סייג דוד	050-5258626 077-3016050	הר מירון 14 כפר סבא	davidsayag14@gmail.com
סלינגר יונתן			
עידו ישראל	08-9286253 050-6883700		
צבר עזרא			
צוריאל שמואל			
צחור עזרא	08-6562225 054-2401374	רביבים	ezrazahor@gmail.com
קומיסר דב	050-7283120	החשמונאים 31/27, קרית מוצקין	dovkom@netvision.net.il
קרתי עדיאל	054-4689086		adielka@smile.net.il
קרסני גדעון	04-6261606	גבעת עדה	
רובינשטיין דניאל			
רוזנברג שלמה	08-9353705 054-5447446	היסמין 10 רחובות 76600	shlomor@forma-dc.co.il
רוטמן עמנואל	052-2823751	המגינים 17 נוה חיים	
שגב יוסי	03-5441417	ויסוצקי 4 תל אביב	office@segevlaw.co.il
שורר ציון			
שלום דוד			